THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA
AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief
Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647,
U.S.A.

SATURDAY, DECEMBER 23, 1967

LATVIJA
AMERIKĀ

102./103. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADĀ 23. DECEMBRIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA
AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8,
Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4,
Ont., Canada tālr. 921—7121.
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647.
U.S.A., tālrunis 486—8975

Valentīne Hermane

ZIEMAS SVĒTKOS

*Daudz gadu simtu pagājis
Kopš tālā Betlemē
Bij Dieva Bērniņš dzimis,
Lai Tēva lemtu
Ērkšķu ceļu ietu
Šai pasaulē.*

*„Miers lai virs zemes
Un cilvēkiem labs prāts,"
Mums katru gadu vēsta
Ziemas svētku zvans.
Tak miera nav!
Naids, varaskāre valda.*

*Daudz gadu simtu pagājis
Kopš bēgļu gaitās devās
Dieva Dēla Māte.
„Tavs prāts lai notiek,"
Teica Viņa, kad kūtī
Dieva Bērniņš dzima.*

*Kungs, Visuvarenais,
Tavs prāts lai notiek,
Sakām arī mēs
Un varbūt, varbūt drīz
Tu uzklausīsi mūs,
Ko trimdā esot lūdzam:*

—Dievs, svētī mūsu Latviju!—

Novēlam mūsu lasītājiem, līdzstrādniekiem,
pārstāvjiem un sludinājumu devējiem

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS

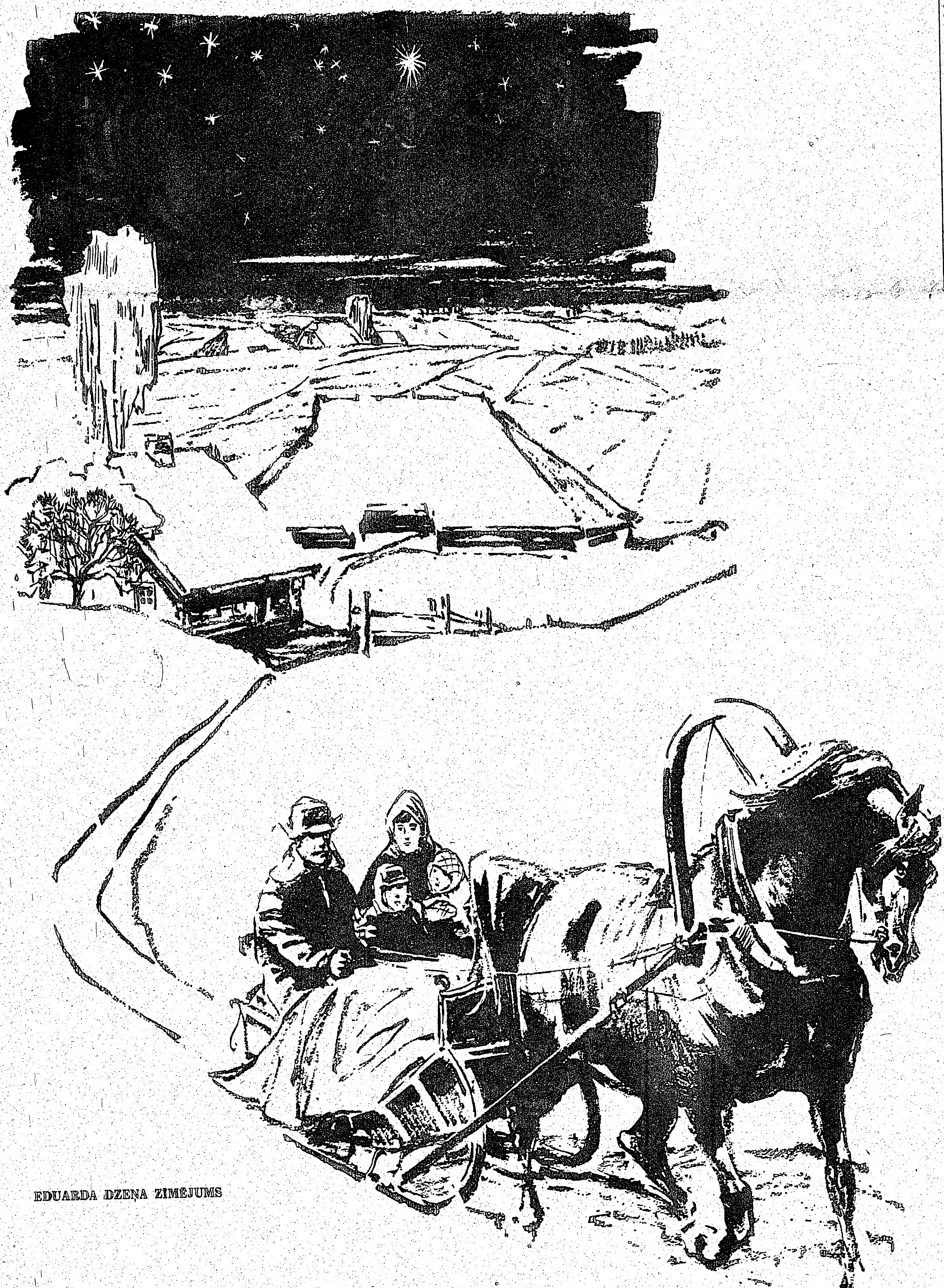

EDUARDA DZEŅA ZĪMĒJUMS

UZ BAZNĪCU

ARCHIBISKAPS ARNOLDS LŪSIS

Kristus piedzimšanas svētkos

> Šī ir tā mīlestība, nevis, ka mēs esam mīlējuši Dievu, bet ka Viņš mūs ir mīlējis un sūtījis savu Dēlu mūsu grēku izpirkšanai. — Jāņa I. vēst. 4—10.

Pār spīti spožo reklāmu uguņu mirgošanai, pelēks daudziem no mums svešumā izliekas vakars, kuŗā noliecamies pār dievišķīgā bērna šūpuli Betlemē. Pelēkas izliekas debesis. Pelēkas izliekas ielas. Un pelēkas, nogurušas, trulā vienaldzībā sastingušas, bieži vien pretim raugās cilvēku sejas. Un šajā pelēcībā ieslēgti, noguruši darbā un ierauti nerimtīgā steigā un kņadā, mēs ar skumjām atceramies kādus citus Ziemsvētkus. — Ziemsvētkus, kuŗi ar apskaidrotu mieru un dievnama zvanu skaņām reiz nolaidās pār mūsu tālās tēvzemes laukiem un piesnigušajiem mežiem; svētkus, kad nebija jāsteidzas, kad, krēslai metoties, jau bijām atvērusi savu sirdi lielajam brīnumam un tuvinieku pulkā iededzām gaišas sveces zaļas, vēl meža smaržas pielijušās eglītes zaros . . . Ziemsvētkus, kad, kamanu zvārguļiem līksmi šķindot, devāmies uz dievnamu, kuŗa gaišie logi kā tālas bākas ugunis staroja tumsā, pildot sirdi ar rimtu mieru, ticību un paļāvību.

Bet tāda jau, laikam, ir cilvēka dzīve, ka skaistais tam bieži vien jāatstāj — otrā krastā. Tādu Ziemsvētku vairs nav dzimtenē, un tādu nav svešumā.

Un tomēr arī šajās lielajās maiņās un pārvērtībās, kādām esam bijuši padoti paši un kādām bijusi pakļauta mūsu dzīve, kaut kas ir palicis ilgstošs un nemainīgs. Tā ir Ziemsvētku vēsts par Pestītāju, kas nācis pasaulē, lai būtu vājo stiprums, noskumušo cerība un izmisušo miers. Tā ir vēsts par mīlestību, kādu Dievs mums parādījis viņā tālajā naktī, kad Betlemē māte noliecās pār šūpuli, kuŗā auseja dievišķīgais bērns.

Tāpat kā šī vēsts skanēja dzimtenē, tā skan mums arī šodien — tā, svešumā. Tāpat kā tā skanēja mums tad, kad paši bijām tikai bērni, tā skan mums tagad, kad gadi ir pagājuši, un tik daudz redzēts, justs un pārdzīvots.

Protams, citādi mēs šo vēsti tagad uztveŗam. Citādi to saprotam. Un citādi tai atsaucamies. Bet savu skaistumu tā nav zaudējusi. Jo tajā mūs uzrunā dievišķīgā mīlestība. Un — tik labi ir kādreiz sajust, ka tevi kāds patiesi un ilgstoši mīl. Jo tikai mīlestības gaismā mūsu pagātne un nākotne sāk starot nedziestošā spožumā.

Bērnība mūsu atmiņās iemirdzas saulainā spožumā tādēļ, ka mēs tikām mīlēti. Jaunība noziedēja kā krāšņa puķe — mīlestības gaišumā. Un — tikai mīlestība, atnākusi ar rēnu atvasaras mieru un klusumu, dod jēgu un saturu mūsu dzīvei vēl tad, kad dvēsele ir kā nobriedusi vārpa, kas pazemīgi gaida lielo pļāvēju nākam. Viss skaistākais, ko mēs glabājam sevī, ko meklējam citos, un ko paši varam citiem dot, ir pateikts šai vienā vārdā — mīlestība.

Bet mīlestība, kuŗu mēs, cilvēki, glabājam sevī, bieži vien ir nepastāvīga un pārejoša. To, ko šodien esam mīlējuši, rīt, varbūt, sākam nīst. Un to, kam šodien esam atdevuši sirdi, rīt, varbūt, jau aizmirstam. Tādēļ mēs meklējam mīlestību, kas ir paliekoša, nemainīga, mūžīga. Šāda mīlestība mūs uzrunā Ziemsvētku vakarā. Tā pasarga mūs no dzīves skarbajiem vējiem, sala un negaisa. Šīs mīlestības vajag tiem, kam nav vairs savu māju, kas izdzīti svešumā. Šīs mīlestības vajaga tiem, kas iekalti važās, kas pazemoti, vajāti un nicināti. Šīs mīlestības vajaga tam, kas nevar izbēgt no savas vainas un meklē piedošanu. Jo šī mīlestība dod spēku dzīvot. Un nest savu ikdienas nastu. Šajā mīlestībā mēs mantojam mieru nemierā. Tā atraisa mūsu dvēseles ilgas — labākam, patiesākam un cēlākam kļūt. Šajā mīlestībā mēs redzam debesu krāšņumu, tāpat kā dārznieks rozes skaistumu redz jau tad, kad tā ir vēl tikai pumpurā.

„Šī ir tā mīlestība, nevis, ka mēs esam mīlējuši Dievu, bet, ka Viņš mūs ir mīlējis un sūtījis savu Dēlu mūsu grēku izpirkšanai."

Grēks mūsu laikmetā kļuvis par ļoti nepopulāru vārdu. Un tieši tādēļ, ka tas ir noticis, daudzu cilvēku dzīve ir kļuvusi pelēka, un prieks ir izdzisis daudzu sirdīs un dvēselēs. Bet pasaulē nav tāda posta, ko Dievs nespētu mazināt. Pasaulē nav tādu važu, ko Dievs nespētu saraut. Pasaulē nav tādu sāpju, ko Dievs nespētu dziedināt. Un šim lielajam brīnumam ir tikai viens priekšnoteikums: Novelc savas paštaisnības raibos goda svārkus! Pārvērtē savu dzīvi! Kļūsti patiess, kļūsti pazemīgs, paliec kluss Dieva priekšā un ej kopā ar tiem, kas kā liela ticētāju draudze dodas uz Betlēmi, lai tuŗ klausītos, ko Dievs mums licis sludināt, ko Dievs Kristus piedzimšanas svētkos mums grib teikt.

Pēteris Aigars

JAUTĀTĀJI UN JAUTĀJUMI

PĀRDOMAS GADMIJAS PRIEKŠVAKARĀ

Nevar dzīvot citu tautu vidū un izolēties no šīs vides. Lai cik biezas individuālitātes bruņas sargātu mūsu dvēseles, arī tām iet cauri ideju un svešu centienu radioaktīvie stari. Mūsu neatkarība domāšanā un rīcībā izpaužas galvenokārt, pēc iespējas objektīvi izvērtējot pasaules notikumus, kuŗi risinās ap mums, nevis tos pakļaujot savai gribai. Neviens nevar peldēties jūrā un izkāpt no viļņiem sauss. Pat mūsu gadsimta superlielvalstis spiestas atzīt, ka dzīves attīstības vilciens nebrauc pa lielo plānotāju sliedēm, bet ļoti bieži apstājas nevietā, samazina ātrumu vai iegriežas neparedzētā nozarojumā, kuŗam vajadzētu aizauļot gaŗām.

Bija gadi pēc otra pasaules kaŗa, kad visa enerģija, vismaz visa intelektuālā enerģija pasaulē bija veltīta nacionālās apziņas degradēšanai un kāda jauna, nekur neesoša, cilvēka dabai pretīga kosmopolītisma sludināšanai.

Protams, no visa tā nekas neiznāca, jo kosmopolītisms, saduŗoties ar tautu vitālajām interesēm, arvien ir zaudētājs, vienalga, vai šīs tautas pārsniedz 100 miljonu robežu ,vai pārstāv tikai miljonu. Taču nacionālie centieni 1967. gadā nav vairs īstenojami ar tām pašām metodēm kā 1867. gadā. Zinātnes, īpaši atomfizikas un jaunu enerģijas avotu iegūšana, padarījusi tautu kopdzīvi citādu, tā nav vairs atkarīga vienīgi no nacionālo ambiciju viedokļiem, jo kā balto, tā krāsaino tautu intereses, palikdamas būtiski nemainīgas, nav vairs pakļautas tiem pašiem ekspansijas likumiem kā gadsimta sākumā.

Kaut arī nav iespējams atrast visiem kontinentiem un visām rasēm universāllīdzekļus dzīves problēmu atrisināšanai, tomēr ir izveidojušies, vajadzības spiesti, saprašanās un savstarpējās atkarības likumi, kuŗus vairs nevar ignorēt neviena tauta, vienalga, liela vai maza. Politikai arvien vairāk jāpakļaujas zinātnieku spriedumiem, nevis otrādi. Nesen kādā angļu sabiedrībā vēl dzirdēju piezīmi par redzamu konservātīvo deputātu: „Viņš ir par labu, lai būtu labs politiķis." Citiem vārdiem, te atbalsojās vecā patiesība, ka cilvēki mazāk vairās darīt pāri tam, kuŗu mīl, nekā tam, no kā jābaidās.

Šī Makiavelli maksima ir spēkā, tikai metodes varas un autoritātes uzturēšanai, ievērojot mūsu gadsimta sazināšanās, preses izplatības un satiksmes iespējas, ir mazliet jāgroza, jo „otra puse" tagad visu vajadzīgo, arī slepeno informāciju, spēj iegūt daudz ātrāk nekā 19. gadsimtā. Šī priekšrocība nāk par labu ne vien austrumu, bet arī rietumu valstu blokam. Ja satelītu zemēs un pašā Pad. savienībā pastāv divas sabiedriskas domas, tad sakāmvārds „Idejas nepazīst muitas robežu" par jaunu pierāda savu nemaldību.

Nesen runāju ar britu pavalstnieku, kas viesojies Polijā, pārvalda arī poļu valodu.

„Kā izskatās Varšavā?" jautāju viņam.

„Dīvaini. Tur ir divas pasaules — oficiālā un neoficiālā. Oficiālo atspoguļo partijas izdevumi, valdības dekrēti un birokratija, bet neoficiālo katrs Polijas pilsonis, kas runā mājās pie pusdienu galda ar savu ģimeni un draugiem vai satiekas restorānos un kafejnīcās ar uzskatu biedriem. Tādu brīvdomību, kādu dzirdēju Varšavā, neesmu nekur sastapis visā Austrumeiropā. Poļi, liekas, ir visgrūtāk ietekmējamā tauta. Par spīti sociālistiskajam režīmam, viņi turpina savu nacionālo dzīvi, apmeklē baznīcas, svin nacionālo varoņu piemiņas dienas. Ja valdība gribētu vērsties pret visiem, kas Polijā domā citādi nekā partijas vadlīnijas paredz, tad vismaz divas trešdaļas poļu vajadzētu ieslodzīt cietumos vai koncentrācijas nometnēs. Protams, tas nevienai valdībai nav pa spēkam."

Otru līdzīgu piemēru nesen lasīju „The Times" lasītāju vēstulēs. Džeremijs Fefers 29. novembrī rakstīja par minoritātēm Pad. savienībā, sevišķi pieskaŗoties žīdu jautājumam, žīdu kultūras un reliģijas apspiešanai. „Garīgā vajāšana, kad nav iespējams ierīkot skolas, kuŗās māca reliģiju, brīvi sazināties ar tautas brāļiem citās zemēs, apmeklēt Izraēlu un iespiest lūgšanu grāmatas, nozīmē daudz vairāk nekā fiziskas vajāšanas. Tomēr gadsimtiem ilgās ciešanas žīdus, par spīti visam, ir iemācījušas eksistēt. Viņi apspiešanas, izrādās, panes vieglāk nekā citas mazākumtautības, jo viņiem ir lielāka pieredze, nevis tādēļ, ka ar viņiem apietos saudzīgāk. Pad. savienības valdība 50 gadu ir pūlējusies žīdus izdeldēt, bet bez panākumiem. Un spītīgā pretestība liecina, ka tas arī neizdosies."

Staļina laikā, kā zināms, iznīcināta visa žīdu inteliģence, tāpat kā latviešu komūnistiskā inteliģence, kuŗa pēc nopelniem boļševiku oktobŗa revolūcijas laikā bija cerējusi sev zināmu nacionālu autonomiju. Pad. savienības valdnieki nekad nepiekritīs kaut kādai mazākumtautību nacionālai autonomijai, ja tā nebūs partijas un slepenās policijas kontrolēta.

Atmetīsim jebkādas ilūzijas, ka no turienes varētu nākt glābiņš mūsu nacionālajai kultūrai, mūsu nacionālajiem centieniem. Ja vēl nav īstenota partijas jaunajā programmā paredzētā vienas padomju valodas un vienas padomju kultūras radīšana, tad tā nav Kremļa žēlastības pazīme, bet gan rēķināšanās ar faktiem, ar otru sabiedrisko domu, kuŗa dominē ne vien Polijā un citās satelītu zemēs, bet arī pašā padomju imperijā. Ne velti Italijas komūnistu partijas tagad mirušais vadītājs Toļati savā politiskajā testamentā rakstījis nozīmīgo teikumu: „Problēma, kuŗa prasa vislielāko uzmanību, un tā attiecas uz Pad. savienību un citām sociālistiskajām zemēm, ir demokratijas pakļaušanas un apspiešanas, kā arī personīgo brīvību ierobežojumu atcelšana, kuŗus bija ievedis Staļins."

Tāda ir dzīves īstenība, kuŗu mums būtu pienākums iegaumēt un no tās izdarīt savus secinājumus. Bet, diemžēl, mūsu inteliģences laba daļa neapjauš padomju slepenpolicijas izdevumu latviešu un angļu valodā īsto jēgu. Lai cik rūgta patiesība tā būtu, bet šos izdevumus, ar kuŗiem Kremlis „aplaimo" trimdiniekus, neviens latvietis Rīgā, izņemot partijas augstākos birokratus un slepenā dienesta ierēdņus, nedabū lasīt.

No daudzajiem jautājumiem, uz kuŗiem man vajadzēja atbildēt ASV un Kanadā, mani visvairāk pārsteidza jautājums, kad pasvītroju, ka mēs nevaram izmantot sakaru uzturēšanai ar tautas brāļiem dzimtenē padomju policijas bruģētos ceļus, jo tajos iebūvētas vilku bedres: „Vai tad vispār ir vēl kādi citi ceļi?" — Žēlīgais Dievs, vai patiešām pieredze pēdējos 20 gados mums nav nekā mācījusi? Cik ļoti mums jāmainās uz augšu, lai saprastu visu to, kas notiek apmums!

Protams, lielā politika lieto vārdus, kuŗi jātulko. Vai patiešām mēs neatskārstam, ka neviens nespēlē atsegtām kārtīm? Raksturīgs piemērs te ir Rietumvācijas ārlietu ministra Branta runa šāgada 30. novembrī, kuŗā viņš teica: „Rietumvācijas ārpolītikai jāatraisās no visiem pretpadomju elementiem, Eiropas polītiku īstenojot. Pats svarīgākais tagad ir apvienoties nevis pret kaut ko, bet apvienoties, lai sasniegtu kaut ko labāku. Arī austrumu bloka valstis ir atzinušas nepieciešamību Eiropas kontinentam apvienoties. Kopš Rietumvācijā pastāv lielā koalicija, Vācijas politika tagad tēmēta saspīlējuma mazināšanas, sadarbības un apvienošanās virzienā. Un šis mērķis paliks tik ilgi, cik ilgi būšu ārlietu ministrs."

Tā nav Kremļa dominēšanas atzīšana Eiropā, bet netieša tā ierobežošana; ierobežošana ar draudzīgiem priekšlikumiem. Draudu un paceltas dūres laikmets diplomātijā ir pagājis, vismaz pagaidām šīs metodes nav darba kārtā, jo atomieroči klusējot pasaka daudz vairāk nekā diplomāti runājot. Vai mēs to saprotam, vai apzināmies savu iespēju robežas, savus pretiniekus un labvēļus? Iekām kāpjam tribīnē kādā lielā forumā, mums pašiem jābūt skaidrībā par šiem būtiskajiem jautājumiem. Eiropas polītikas jaunie gājieni zināmā mērā atmaskojuši padomju ārpolītikas principus, kuŗus kopš 1945. gada glabāja ievīstītus miermīlīgās sadzīvošanas autiņos.

Tagad, vērtējot situāciju Eiropā, plašais vācu laikraksts „Die Zeit" 1. decembŗa ievadrakstā konstatē: „Ārpolītikā spēles lauks nav kļuvis lielāks, jo katrs mēģinājums to paplašināt atduŗas pret pasaules politikas reālitāti, kuŗu nosaka svešas intereses. Pad. savienība nevar pieļaut, ka kaut viens sociālistiskās nometnes loceklis pakļaujas izolācijai vai neitrālizējas, jo šāda priekšrocība izraisītu ķēdes reakciju un vājinātu komūnistu pozicijas."

Taču tas, ko teicis Toļati savā politiskajā testamentā, arvien vairāk uzspiež zīmogu notikumiem satelītu zemēs. Čechoslovaku rakstnieku savienība, ievēlot jaunu valdi, ignorējusi partijas izvirzītos kandidātus un savā kongresā šāgada jūnijā pieņēmusi rezolūciju, kuŗā cita vidū pasvītrots: „Čechoslovakijas rakstniecības kontinuitāte, par spīti bagātīgai pieredzei un demokratiskām tradicijām, pārtraukta 1949. g. Daiļradīšanas process sašaurinājās, pielaikojās propagandas uzdevumiem un identificējās ar ideoloģiju un kultūru, kuŗa ir vulgāri utilitāras dabas... Rakstniekiem, kuŗi ir pārdzīvojuši šo laika posmu, ir morālisks pienākums rūpēties, lai nekad vairs neatkārtotos traģiskās kļūdas, tik liktenīgas mūsu sabiedrībai un rakstniecībai."

Visi augstāk citētie piemēri liecina, ka oficiālās ārpolītikas jomā Kremlis vēl pārvalda situāciju, kaut arī ne vairs tik suverēni kā pirms 10 gadiem, bet kultūras laukā komūnistiskā doktrīna bijusi spiesta izdarīt dažu labu frontes iztaisnošanas kustību, lai atmosfaira satelītu valstīs nenonāktu līdz eksplozijas stadijai. Citiem vārdiem, spiedienam no ārpuses pret sociālistisko bloku mazinoties, palielinās iekšējais spiediens, kuŗu ir daudz grūtāk atvairīt nekā ārējo, jo iekšējā spiediena mazināšanai nelīdz ne atomraķetes, ne lielgabali, — tas prasa reformas.

LATVIJA
AMERIKĀ

102./103. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 23. DECEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—7902;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

Modris Lorbergs

Svētvakarā

Kad svētvakarā ir apmests pēdējais vakara solis, novilktas darba drēbes un noliktas nomaļus, un to vietā uzvilkta svētku kārta, mēs pēkšņi izjūtam sevī dīvainu pārvērtību. Šķiet, ka šai brīdī sākas kāds brīnišķīgs garīgas šķīstīšanās process, kas turpinās līdz pat pēdējās svecītes gaismas izdzišanai egles zarā, pat vēl pēc tam...

Ikdienas rūpes mūs vairs neskaŗ, un lielais pasaules nemiers, šķiet, esam mūžības tālumā. Un tad, savējo vidū pie svētku eglītes sēžot, mēs domās un izjūtās pārceļamies pāri laikiem un tālumiem — uz mums mīļajām vietām, pie mums tuviem cilvēkiem, un mēs kavējamies pārdzīvotos notikumos.

Arī mani domas katru gadu svētvakarā aiznes atpakaļ notikumos, kuŗus neaizmirst nekad. —

1943. gada svētvakars.

Milzumgaŗš sarkanu vagonu kopojums Zilupes stacijā un milzums jaunekļu zilpelēkos tērpos. Kāds latviešu pulks dodas uz fronti.

Krēslai tumsojot, vagonu kopojums lēnām izslīd no stacijas un, vagonu riteņiem arvien straujākā gaitā klaudzot, ripo uz austrumiem.

Svētvakars tiek saņemts kaut kur aizrobežā.

Klusa nakts, svēta nakts...

Jaunekļu prāti un domas aizgriežas uz mājas pusi: pie mīļajiem, pie mīļajām.

Visi dus... Nomodā tikai Jāzeps un Marija...

Bet nomodā ir daudzi, jo pēkšņi vagonu sienās kā zirņu siets sabirst patšauteņu ložu kārtas.

Vilciens strauji apstājas, un jaunekļu rindas sabirst aizsegā kur kuŗais: pie uzbēruma, zem vagoniem, arī grāvja rāvainajā ūdenī.

Miers virs zemes, un cilvēkiem labs prāts!...

Cik labs gan prāts var būt cilvēkam, gulot ledainā ūdenī?

Tikai sākums naidam un ilgstošai cīņai!

Aci pret aci, zobu pret zobu!

Kopš šī svētvakara pagājuši daudzi gadi, bet aizmirsts nav nekas. Arī tās kapu kopas ne, kuŗas palika sniegotajos ceļos, rāvainajos purvājos, un vēlāk Kurzemes laukos. Ikvienā palika kāds, kuŗš arī gribēja dzīvot un pārlaist vēl daudzus svētvakarus, tāpat kā tu, tu un arī tu.

Aizmirsts nav nekas.

Es nevaru, un es negribu to aizmirst, jo tā būtu nodevība pret sevi un draugiem.

Par nodevību bargajā laikā sodīja ar dzīvības atņemšanu.

Bet es gribu dzīvot!

Arī tu gribi dzīvot, rosīties, priecāties.

Kad šajā svētvakarā būs apmests pēdējais vakara solis un viss saposts svētku saņemšanai, novelc arī tu savu ikdienas nemieru kopā ar darba drēbēm un paslēp to visnotālākajā vietā.

Svētku drēbēs tērpies, svecīšu gaismā ļauj sevi garīgās pārjaunošanās procesam. Domās izstaigā vecās tekas, apciemo mīļos cilvēkus un kavējies neaizmirstamajos notikumos. Un tad ļauj brīdi sevis pārvērtēšanai, tavas un manas, mūsu esamības jēgas un nozīmes apjausmei.

Vai mūsu eksistence šodien nav tikai tukša pašapmānīšanās un sevis pašiznīcināšana sīkumos bez mērķa un satura, ja izvairāmies no mums uzliktajiem pienākumiem.

Miers virs zemes, un cilvēkiem labs prāts...

Bet miera nebūs ne mums dzīvajiem, ne arī mūsu draugiem, brāļiem un tēviem zināmās un nezināmās kapenēs, kamēr piepildītas nebūs mūsu ieceres un karstākie vēlējumies.

Aci pret aci, zobu pret zobu!

Un tam esi vajadzīgs tu, tu un arī tu.

Tikai —

gribi, veidojies, topi!

Visi dus...

Bet mēs nedrīkstam dusēt. Mums jāpaliek modrībā, tāpat kā Jāzepam un Marijai lielā notikuma gaids.

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu!

MILLIA ROCE FASHION

2218 Bloor St. W. Toronto 9, Ont.

Tel. 762-6661

MILLIJA ROCE

SALAMANDER MARKE

Gaišus un saulainus
Ziemas svētkus visiem latviešiem
novēl jūsu apavu veikals

PETER'S SHOES

243 DANFORTH AVE.,
TORONTO, ONT. TĀLR. 463-7319

TARJEIJS VESOSS

NEPARASTAIS

NOVELE NO KRĀJUMA „VĒJI" (VINDANE)

Tulkojis Andrejs Irbe

(3. turpinājums)

— Jā, protams, — viņš atteica vienaldzīgā balsī.

— Te taču jāiet vēl kādam autobusam? Vēlāk? Uz šo pašu pusi?

— Viens iet pēc trim stundām, — viņš atbildēja, un viņā kaut kas sāka it kā dīgt un trīsēt.

Viņa pamāja:

— Jauki! Tad jau es varu braukt ar to un vēl šovakar panākt savas ceļa biedrenes.

— Jā, — Arne teica, jo tur nu viņam nebija nekādas daļas.

Līva paliecās uz priekšu, lūkojās Arnem gaŗām uz rindu pa labi.

— Eū-ū, jūs tur, dzirdiet! Es laikam kāpšu šeit laukā.

Tur visas it kā sastinga.

— Kooo?

— Nē, bet Līva, nu tu sāc šaut pāri strīpai!

Līva smējās, drusku izbrīnījusies.

— Kas tad nu? Man šeit dzīvo krustmāte. Es gribētu viņu apciemot. Ja jau nu te šā vai tā izgadījies braukt gaŗām. Un tad es lēkšu autobusā, kas te iet gaŗām pēc trim stundām; tad jau tiksimies, kur noruņājušas.

Tur, tajā pusē, sminēja.

— Tu un tava krustmāte!

— Par tādu krustmāti nu gan agrāk nav nekas dzirdēts.

Līva taisnojās:

— Vai tev tikai tā neliekas, ko?

No labās puses kā izspļauta nāca zobgalīga atbilde:

— Vai krustmātes birst no debesīm? Līdzko tev tādas ievajagas?

Citas smējās. Līva nosarka un teica:

— Jūs, manis pēc, varat domāt, ko gribat. Es daru, kā gribu un jums nav jābāž savs deguns tur iekšā.

— Ja vien tu pati neizslien savējo pārāk augstu pret debesīm, — teica vistālāk labajā pusē sēdošā meitene. Citas piebalsoja:

— Paklau, kas mums vēl nebūs jādzird!

— Ak tad tā notiek, kad esi mums līdz, Līva! Ja mēs to būtu iepriekš zinājušas, tad — — —

Līva smagi nopūtās. Šis te nu nenācās viegli. Vesela rinda asu, aizkartu biedreņu acu pāŗu.

— Baigi jocīgi, kur jūs visas uz reizi tik svinīgas. Es taču būšu klāt pēc trim stundām. Un mums taču nebija nekā sevišķa padomā pa to laiku.

— Ak tā? — teica pārējās.

— Vai tu tiešām gribi būt tik slikta draudzene, Līv?

— Slikta draudzene? Tā kaut ko es vēl nebiju — — —

Bet vārdu krusa sitās viņai pretī:

— Jā, sāc vēl arī skaisties! Ja nu esi aizmirsusi, ko bijām plānojušas darīt, galā nonākot —

— Nē-ē, bet vai tur kāda starpība, vai esmu vai neesmu līdz. Es domāju, tieši tad.

— Izskatītos labāk, Līv.

— Liec viņu mierā! Gan tiksim galā!

— Bet tev, Līva, var klāties grūti. Piedod, bet mums mazliet nāk smiekli.

Un tur atkal gaisā pacēlās zobgalīgās skaņas, pavisam atklāti, atkailināti.

— Ei! — teica Līva un iecirta galvu.

Šeit Arne nevarēja maisīties vidū, viņš sēdēja savā maigajā sprostā un visu noklausījās it kā ar pavisam jaunām ausīm. Juta gaisā kaut ko nepiedzīvotu. Dzirdēja, kā viņa meta pār lūpām savu sakāmo. Šodien tas bija noticis.

Autobuss apstājās. Viņi bija pie tilta.

— Esam klāt, — viņš pārdabūja pār lūpām un saknosījās. Piecēlās un sāka iet tā, it kā nebūtu redzējis meiteņu rindu. Nebija pareizi tā darīt, bet viņā viss griezās.

Līva pielēca kājās, nervozi:

— Pareizi, šeit tas ir. Jā gan. Es kāpšu šeit laukā. Tu taču pievāksi manu muguras somu, Marit? Esi tik laipna! Nebūs man tā jāvazā līdz, kamēr esmu šeit.

Marita — Arnes otrā pusē — sēdēja muti ieplētusi šī uzdevuma priekšā, aizvainota un žults pilna.

— Es!? — viņa izsaucās un nemanīja pati, kas gan viss neieskanējās šajā vārdā.

— Jā, kālab ne? Tu taču vari, nav jau liela. Tā jau mēs mēdzam viena otrai izpalīdzēt. Jā, man nav laika strīdēties. Autobusam jābrauc tālāk. Lai jums labi veicas — tikām!

Viņa izlēca. Aiz muguras viņa dzirdēja balsi:

— Jā, liec vien šim parādīt ceļu pie krustmātes. Tavas — — —

Un tad kāds cietsirdīgi smējās:

— Un tu tur, Marit, kas arī biji piespiedusies! Nu dabūji muguras somu, ko vilkt

— O-o! Turi....

Durvis aizvāzās. Autobusa motors ierūcās un aizvilka spēkratus pāri tiltam.

Abi noskatījās, kā autobuss aizslīdēja. Skatījās — kā bez padoma palikuši, vilcinādamies. Bet tur nu tas pazuda. Un neatlika nekas cits — bija vien kaut kas jāiesāk, jāsaka kaut kas:

— Jā, tur viņas aizbrauca.

— Jā, un saskaitušās, — teica Līva.

Viņa mulsi smaidīja un skatījās Arnem tieši acīs. Iesaucās:

— Pasaulīt, ko mēs esam sadomājuši!

Arne jutās, kā viscaur notirpis, viņš arī. Un šeit, ceļa vidū, taču nevarēja palikt. Pavisam tuvu bija arī pāris māju.

— Vai nepaiesim gabaliņu tālāk? — viņš izgrūda.

Līva ķērās lietai pie saknes:

— Man šeit nav nevienas krustmātes. Es to tā tikai izgudroju.

— Bet man ir, — teica Arne.

— Kā tā?

— Es izkāpu, lai apciemotu krustmāti.

Viņa smējās kā sajukusi:

— Nē, nu es nezinu — nē, nekad kaut ko tādu — Arne stāvēja kā uz adatām: vajadzēja tikt projām. Šis te bija kas tāds, par ko gan var sapņot un prātot — šā vai tā tam neticot. Bet ne jau no tiesas stāvēt šeit.

— Iesim gabaliņu tālāk!

— Pie krustmātes?

— Nē. Ne tur. Tur tālāk uz to pusi — tur nedzīvo neviens. Tāpēc iesim vien turp. Šeit mani pazīst. Mani. Tāpēc...

— Tā gan, — viņa teica.

Viņa ar to tūdaļ bija mierā, un viņi devās projām. Viņiem nebija nekā nesama, iešana bija viegla un drīz vien viņi bija tik tālu, ka no mājām nebija vairs saskatāmi. Un drīz vien arī viņi vairs neredzēja nevienas ēkas, tikai pelēcīgo ceļu un mežu.

(Nobeigums nāk. numurā)

Gunars Irbe

Bez intelektuā

MINTAUTS EGLĪTIS „ROTAĻA", STĀSTI ● LA
KOPAS IZDEVUMS

Mēs dzīvojam pasaulē. Pasaule ir liela. Pasaulē ir daudz grāmatu. Ļoti daudz grāmatu ir labas grāmatas. Grāmatas ir sarakstītas daudz valodās. Mēs mākam diezgan daudz valodu. Mēs varam lasīt gāmatas vairākās valodās. Grāmatas tulko no vienas valodas otrā. Tā mēs varam lasīt daudz labu grāmatu tādā valodā, kādu saprotam.

Kāpēc tad mums jālasa Mintauta Eglīša stāstu krājums „Rotaļa"?

Bet — ja grāmata ir dabūta, tad tā jālasa. Ja grāmata ir nopirkta, tā jālasa. Ja grāmatu paņem bibliotēkā, tā jālasa.

Bet mēs varam dabūt daudz labu grāmatu, mēs varam nopirkt daudz labu grāmatu un vēl vairāk labu grāmatu mēs varam paņemt bibliotēkā. Visa pasaule ir pilna ar labām grāmatām.

Tādēļ nav nekādas vajadzības lasīt Mintauta Eglīša „Rotaļu".

Bet Latviešu preses biedrības Austrālijas kopa ir izdevusi Mintauta Eglīša stāstu krājumu „Rotaļa". Latviešu apvienības Austrālijā kultūras fonds ir atbalstījis latviešu autoru. Tādēļ ir iznācis Mintauta Eglīša stāstu krājums „Rotaļa".

Kādēļ izdod grāmatas? Kādēļ atbalsta latviešu autorus?

Grāmatas izdod, lai tās lasītu. Autorus atbalsta, lai tie varētu uzrakstīt grāmatas, kuŗas viņi varētu izdot, lai tās lasītu. Mintauts Eglītis ir uzrakstījis grāmatu, Mintauts Eglītis ir izdevis grāmatu, lai to lasītu.

Tāpēc ir jālasa Mintauta Eglīša „Rotaļa".

Bet mēs dzīvojam lielā pasaulē, kuŗā ir daudz grāmatu, un no tām daudzas ir labas grāmatas, daudzas ir pat ļoti labas grāmats.

Kāpēc tad ir jālasa Mintauta Eglīša „Rotaļa"?

Kas ir laba grāmata? Es nezinu. Pavārgrāmata ir laba grāmata. Bībele ir laba grāmata. Algebras grāmata ir laba grāmata. „Straumēni" ir laba grāmata. „Tils Pūcesspieģelis" ir laba grāmata. „Hamlets" ir laba grāmata. „Aija" ir trīs labas grāmatas vienā grāmatā. „Posta puķe" ir laba grāmata. Gintera Grasa „Skārda bungas" ir laba grāmata. Borisa Pasternaka „Doktors Živago" ir laba grāmata. Vilhelma Mūberga „Izceļotāji" ir četras labas grāmatas.

Kāpēc tad tieši ir jālasa Mintauta Eglīša „Rotaļa"?

Es nezinu atbildes.

Es meklēju atbildi.

Vai „Rotaļa" ir jālasa tāpēc, ka tā uzrakstīta latviski? „Aija"

ir latviski, „Straun
ki, „Posta puķe"
„Pats esi kungs, pa
„Blāzmas staigātāj
„Aiz septītā tilta" i
Tornas" ir latvisk
daudz labu grāma

Kāpēc?...

„Rotaļas valoda
arī dižciltīgo intel
kur aiz brīnišķīgu
ru, salīdzinājumu
ti slēpjas visai p
(J. Sarma krājum
vārdos.)

Ā!...

Tālāk: „Man š
ba valoda, no kur
mācīties" (J. Sar

Mācīties nekad
nekad — par ļau
Bet arī tad — k
taļa"?

„Palūkojos grā
Jānis Sārts „Vārt
„Lāga zēni", Vija
denta apelsīni",
„Izvēle" u. t. t.

Kāpēc jālasa ti
līša „Rotaļa"?

Nē. Nule minē
grāmatas. Tās ra
turējuši prātā
ālisma noteikum
tā: tiktāl un ne

Bet Austrālija?
var spert soli t

75. lappuse:
pļavās, meža vid
augšā bez dzīvī
nieka Rožkoka
tonpadsmit gad
apriņķa ārsts, p

Aina Kra

ATBURTS

Svelpdam
vēji kad
ziemas va
pretējo m
gatsmām
zvaigznēn
debesskrā

Es spuldz
bet pār k
glaužu bi
kā svētki
ilgi stāvu

un jūtos,
it kā mir
pirmās s
kur logos

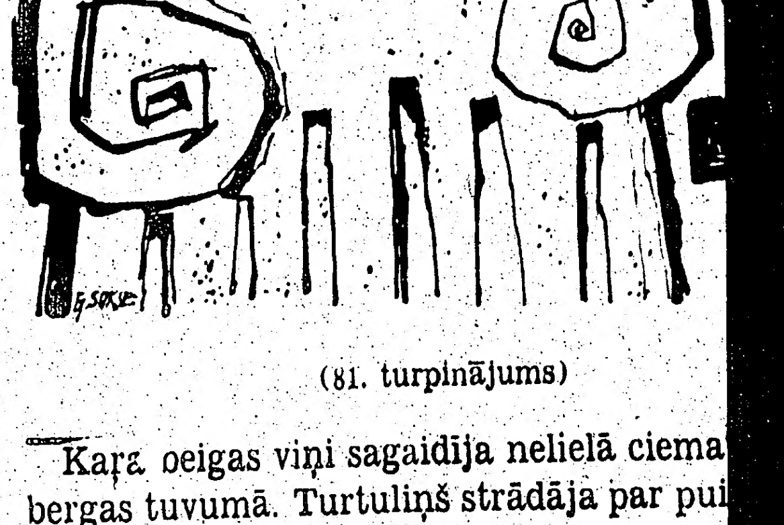

(81. turpinājums)

Kaŗa beigas viņi sagaidīja nelielā ciema
bergas tuvumā. Turtuliņš strādāja par pui
vāciētes saimniecībā. Saimnieks atradās
nestā, un vāciete par atbraukušo latvie
diviem dūšīgajiem zēniem bija priecīga.
viņa pavasaŗa darbus nemaz nebūtu varēj
bet tagad saimniecība bija apkopta. Kā
ņam trūka lauksaimniecības darbu zinā
aizstāja centība. Kad pienāca ziņas par
bēgļu nometņu veidošanos un arī Turtul
posties, vāciete bija nelaimīga:

— Nepateicība ir pasaules alga! — viņ
nāja. — Kas jums tur tiks? Bads un post
kāņi jūs baŗos? Jāsmejas!

Bet Turtuliņš postā neaizgāja, un bad
ne viņš, ne padēli. Elkenbergas nometnē
visi bija uzgājuši, ka Turtuliņš no pāris
un šķietami nekam nederīgiem metalla
miem prot izgatavot elektriskos pavardu
nu viņš strādāja par nometnes elektriķ
laikā gatavoja pārdodamus priekšmetus.
viņš nekā nepārdeva par naudu, bet p
tēm — tā laika drošāko valūtu. Pats viņ
ķēja, bet cigarešu viņam būtu pieticis a
smēķējis. Svētdienā viņš staigāja pa ap
ciematiem un cigaretes pie zemniekiem
pret to, ko nometnes virtuve nedeva p
vairumā.

Gunars Irbe

Bez intelektuālas dižciltības

MINTAUTS EGLĪTIS „ROTAĻA", STĀSTI ◉ LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS AUSTRĀLIJAS KOPAS IZDEVUMS, 1967. GADĀ

Mēs dzīvojam pasaulē. Pasaule ir liela. Pasaulē ir daudz grāmatu. Ļoti daudz grāmatu ir labas grāmatas. Grāmatas ir sarakstītas daudz valodās. Mēs mākam diezgan daudz valodu. Mēs varam lasīt gāmatas vairākās valodās. Grāmatas tulko no vienas valodas otrā. Tā mēs varam lasīt daudz labu grāmatu tādā valodā, kādu saprotam.

Kāpēc tad mums jālasa Mintauta Eglīša stāstu krājums „Rotaļa"?

Bet — ja grāmata ir dabūta, tad tā jālasa. Ja grāmata ir nopirkta, tā jālasa. Ja grāmatu paņem bibliotēkā, tā jālasa.

Bet mēs varam dabūt daudz labu grāmatu, mēs varam nopirkt daudz labu grāmatu un vēl vairāk labu grāmatu mēs varam paņemt bibliotēkā. Visa pasaule ir pilna ar labām grāmatām.

Tādēļ nav nekādas vajadzības lasīt Mintauta Eglīša „Rotaļu".

Bet Latviešu preses biedrības Austrālijas kopa ir izdevusi Mintauta Eglīša stāstu krājumu „Rotaļa". Latviešu apvienības Austrālijā kultūras fonds ir atbalstījis latviešu autoru. Tādēļ ir iznācis Mintauta Eglīša stāstu krājums „Rotaļa".

Kādēļ izdod grāmatas? Kādēļ atbalsta latviešu autorus?

Grāmatas izdod, lai tās lasītu. Autorus atbalsta, lai tie varētu uzrakstīt grāmatas, kuras viņi varētu izdot, lai tās lasītu. Mintauts Eglītis ir uzrakstījis grāmatu, Mintauts Eglītis ir izdevis grāmatu, lai to lasītu.

Tāpēc ir jālasa Mintauta Eglīša „Rotaļa".

Bet mēs dzīvojam lielā pasaulē, kurā ir daudz grāmatu, un no tām daudzas ir labas grāmatas, daudzas ir pat ļoti labas grāmats.

Kāpēc tad ir jālasa Mintauta Eglīša „Rotaļa"?

Kas ir laba grāmata? Es nezinu. Pavārgrāmata ir laba grāmata. Bībele ir laba grāmata. Algebras grāmata ir laba grāmata. „Straumēni" ir laba grāmata. „Tils Pūcesspieģelis" ir laba grāmata. „Hamlets" ir laba grāmata. „Aija" ir trīs labas grāmatas vienā grāmatā. „Posta puķe" ir laba grāmata. Gintera Grasa „Skārda bungas" ir laba grāmata. Borisa Pasternaka „Doktors Živago" ir laba grāmata. Vilhelma Mūberga „Izceļotāji" ir četras labas grāmatas.

Kāpēc tad tieši ir jālasa Mintauta Eglīša „Rotaļa"?

Es nezinu atbildes.

Es meklēju atbildi.

Vai „Rotaļa" ir jālasa tāpēc, ka tā uzrakstīta latviski? „Aija" ir latviski, „Straumēni" ir latviski, „Posta puķe" ir latviski, „Pats esi kungs, pats" ir latviski, „Blāzmas staigātāji" ir latviski, „Aiz septītā tilta" ir latviski, „Pie Tornas" ir latviski. Latviski ir daudz labu grāmatu.

Kāpēc?...

„Rotaļas valoda? (...) Tā nav arī dižciltīgo intelektuāļu valoda, kur aiz brīnišķīgu epitetu, metaforu, salīdzinājumu kaudzēm nereti slēpjas visai pliekana doma." (J. Sarma krājuma „Rotaļa" pēcvārdos.)

Ā!...

Tālāk: „Man šķiet, ka tā ir laba valoda, no kuras derētu šo to mācīties" (J. Sarma turpat).

Mācīties nekad nav par vēlu, nekad — par ļaunu. Mācīsimies! Bet arī tad — kālab jālasa „Rotaļa"?

„Palūkojos grāmatu plauktā: Jānis Sārts „Vārti", Ēvalds Vilks „Lāga zēni", Vija Švīkule „Prezidenta apelsīni", Egils Lukjanskis „Izvēle" u. t. t.

Kāpēc jālasa tieši Mintauta Eglīša „Rotaļa"?

Nē. Nule minētās nav labas grāmatas. Tās rakstot, autori paturējuši prātā sociālistiskā reālisma noteikumus. Un tajā ir tā: tiktāl un ne soli tālāk!...

Bet Austrālija?... Kāpēc tur nevar spert soli tālāk?

75. lappuse: „...Kroņa māju pļavās, meža vidū, vientuļā šķūņaugšā bez dzīvības atrasta zvejnieka Rožkoka meita Liene. Astoņpadsmit gadus veca. Ieradies apriņķa ārsts, policija. Varasdarbi neesot pastrādāti. Iedzērusi ziepju zāles."

Būs gan soli tālāk — vismaz vienā virzienā. (Atmiņā karsta nakts, Čikaga, Astrīde Ivaska, Aina Zemdega, Ivars Ivasks, Pāvils Vasariņš, vēl kāds un „Tautas kalendārs" no kaut kādiem divdesmitiem gadiem. Stāsts: viena izdarījusi pašnāvību. Vai kaut kas līdzīgs. Asaras acīs — no smiekliem. Skaista nakts. 1962. gads).

Nekā nebija! Nav tālāk.

Nav tālāk arī titulstāstā „Rotaļa". Turklāt izbīlis: piesūtīta viltotos vākos sociālistiskā reālisma grāmata. Vēlāk izrādās, ka nav vis. Var elpu atvilkt. Bet tikai tāpēc, ka grāmata tikpat īsta kā vāki.

Goda vārds: ESMU IZLASĪJIS Mintauta Eglīša stāstu krājumu „Rotaļa".

Grāmatas iespiež, lai tās lasītu.

Bet kāpēc bija jālasa tieši stāstu krājums „Rotaļa"?

Lai zinātu. Jā, lūk, tas ir pareizi. Ir jāzina. Nevar nekā zināt, iekām izlasījis.

Nelaime tikai tā, ka zināšana... Jā, tā ir tāda lieta, kas ir it kā atspere, kuru nospiežot, smadzenes grūž laukā veselu rindu jautājumu, kas nereti sākas ar vārdiņu — kāpēc?

Šī nav laba recenzija. Nē. Pavisam neērti, bet nav laba. Sirds sāp. Bet tur nu nekā nevar darīt. Šoreiz ne. Varbūt citreiz. Lai Dievs dod! Laimīgu Jauno gadu!

Aina Kraujiete

ATBURTS ZIEMSVĒTKU MIRKLIS KAD LOGIEM ATKUSA LEDUSZIEDI

Svelpdami
vēji kad
ziemas vakarā
pretējo māju logos kā svecēm
gaismām liek ietrīsēties spējāk,
zvaigznēm blakām
debesskrāpji sāk izskatīties pēc Ziemassvētku eglītēm.

Es spuldzi neiededzu,
bet pār krūtīm, pār plecu
glaužu biežām chrisantemām pieaustu šalli, —
kā svētkiem posusies, ilgi tad
ilgi stāvu pie sirmu leduspuķu nerotātām rūtīm

un jūtos,
it kā mirkli mūžību būtu
pirmās skolas eglītes ballē,
kur logos kusa ledusziedi no bijīgu bērnu elpām.

Oskars Žubītis ar dzīvesbiedri Elzu un meitu Liju 1935. gadā, kādus viņus pazina Rīgas koncertpublika.

Andris Aucinieks

Raženа mūža augļi

OSKARAM ŽUBĪTIM 85. ŠŪPĻA SVĒTKOS

Operdziedonis Oskars Žubītis, kuram 20. decembrī piepildījās 85 mūža gadi, ir ne tikai viens no pirmajiem latviešu profesionālajiem dziedātājiem, bet pēc prof. Paula Saksa nāves pērnā gadā arī viņu seniors kā vecuma, tā stāža ziņā. Pašam pēc goda un popularitātes nedzenoties, pirms 5 gadiem presē un sabiedrībā pilnīgi nepamanīta pagāja viņa 80 gadu jubileja. Starplaikā vācot materiālus un intervējot gan pašu gavilnieku, gan viņa piederīgos, lai tagad atļauts nokavēto panākt, šai reizē cildinot Oskara Žubīša nopelnus dziesmu un it sevišķi latviešu operas druvas kopšanā.

Žubīšu dzimtas šūpulis atrodas Blomes pagastā Smiltenes tuvumā, un vēsturniece Angelika Gailīte izpētījusi, ka Žubu mājas pastāv kopš 600 gadiem. Tomēr Oskars Žubītis dzimis Rīgā, kur arī uzaudzis un gājis skolā.

Savas mūziķa gaitas viņš sāka skolas orķestrī, vēlāk, no 1900. — 1902. gadam, iekļuva „māmuļā" (tā savā laikā dēvēja Rīgas latviešu biedrību un tās pasākumus), bet viņa pirmā solista loma bija operetē „Brašie zēni" (kopā ar Daci Akmentiņu, Anniju Simsoni, A. Duburu, Volfšmitu u.c.).

Latvijas Nacionālās operas programmas pielikumā 1925. gada 8. decembrī, kad Oskars Žubītis svinēja 25 gadu skatuves darbības jubileju, par viņu cita vidū rakstītas šādas rindas: „Šis laikmets ir arī noteicošais O. Žubīša mākslinieka gaitās un tālākmeklēšanā. No 1902.—1908. gadam jau sastopam O. Žubīti kā konservātoristu-stipendiātu Maskavas konservātorijā. Konservātorijā viņš beidza kursu pie profesora Antona Barcala — ievērojamā Maskavas Lielās operas pirmā tenora un režisora, kurš jau toreiz nosvinēja savu 25 gadu mākslinieka jubileju un pagājušā gadā svētīja savu 50 gadu jubileju, dziedādams Finnu no „Ruslana un Ludmillas" t.i. to pašu, kuru dziedāja savā 25 gadu jubilejā. Šo lielo balss izturību un nostādīšanu mantojis arī viņa skolnieks."

Tagad, pēc 42 gadiem, lasot šīs rindas, gribas teikt: skolnieks pārspējis savu skolotāju! Okara Žubīša balss skanējusi ilgāk, un — par spīti parastajam apgalvojumam, ka tenori ātri „noziedot" — viņš labu draugu pulkā dzied vēl šodien.

Oskars Žubītis, kuram pieder neatņemamais gods būt pirmajam latviešu Loengrīnam, Tanheizeram un Hermanim, pēc studiju beigšanas papildinājās Vācijā pie tolaik slavenā kamerdziedoņa T. Gergera. Tad bija angažēts par pirmo tenoru Ulmā un Štutgartē, kur uzstājās „Fidelio", „Burvju flautā", „Madame Butterfly', „Traviatā', „Rigoleto" u.c. operās. No šī laika Žubītim saglabājušās divas goda lentes, kurās zelta ieraksti liecina par viņa lielo popularitāti: „Lohengrin, Dem Genialen Künstler, Ulm, 15.12.12" un „Dem Idealen Künstler, Erinnerung an Ulm, 1913". — Citā ielogā zem stikla vairākas sarkanbaltsarkanas lentes un Trijzvaigžņu ordeņa 4. šķiras insignijas. Šīs lentes palikušas no 25 gadu skatuves jubilejā saņemtajiem lauru vainagiem.

Īsu laiku Žubītis darbojās Pēterpils mūzikālajā drāmā. Pēc viesošanās Rīgā kopā ar Ādolfu Kaktiņu operā „Karmena", viņš, atteikdamies no materiāli izdevīgākiem piedāvājumiem, saistījās pirmajā Latvijas operā Pāvula Jurjāna vadībā, kuras darbību drīz vien pārtrauca pirmais pasaules karš. Kara laikā viņš strādāja par vecāko paidagogu ķeizariskajā mūzikas skolā Voronežā, vadīdams dziedāšanas un

(Nobeigums 5. lpp.)

Draugs visam gadam

Kalendārs latviešiem ir grāmata, kas kļuvusi par draugu visam gadam. Kopš paaudžu paaudzēm tā netrūkst nevienā mājā; kādreiz tas karājās auklīņā pie naglas sienā, un vai katru dienu tajā ieskatījās saimnieks vai saimniece, ja ne citādi, tad uz laukiem pētījot kalendāra laika ziņas un mēness griežus, kas sējējam un pļāvējam bija jāzina vienmēr iepriekš.

Laiki un apstākļi mainījušies; mainījušies arī kalendāri, bet labs kalendārs joprojām paliek katras mājas draugs. Tagad no tā negaida tikai kalendāriju, astronomiskas ziņas un citu praktisku informāciju, ieskaitot adreses un padomus mēru un svaru lietās, kas var interesēt lasītāju, bet arī vērtīgu redakcionālu daļu. Šai ziņā ievērojams „Baznīcas kalendārs", gandrīz arī vienīgais tāds mums trimdā. Tas nav šaurs konfesionāls izdevums, bet ir īsts tautas kalendārs; arī cenas ziņā ļoti pieejams, jo maksā tikai $ 1,75. 1968. gada izdevums jau ir divdesmitais gadagājums svešumā; īstenībā kalendārs var atskatīties uz ilgāku mūžu, jo turpina dzimtenes „Baznīcas kalendāra" tradicijas, bet ir izvērties plašumā un satura apjomā. 1968. gada kalendāram ir 216 lappušu un 50 ilustrāciju, neskaitot rotājumu vinjetes (māksl. Anša Bērziņa darbs).

Kalendāram ir ļoti aktuāls saturs, ko garantē arī autoru izvēle. Te atrodams arī vēl šāgada augustā mirušā archibīskapa emer. Dr. K. Kundziņa teoloģisks raksts, kas, cik zināms, ir viena no pēdējām mirušā archibīskapa publikācijām, laista klajā jau pēc viņa nāves. Vēl teoloģiskus rakstus devuši archibīskaps A. Lūsis un prāv. K. A. Birznieks, bet apskatus par jauno, emendēto dziesmu grāmatu un Bībeles izdevumu — māc. Ed. Putniņš un prof. V. T. Bernards. Par Latvijas ev.-lut. baznīcas tiesību avotiem rakstījis Dr. A. Rūsis, par draudžu tiesisko stāvokli — zvēr. adv. E. Kerno. Atzīmējot Latvijas valsts dibināšanas 50. gadu, ievietots A. Rumpētera raksts „Latvijas valsts proklamēšanas atcerei" un otrs, P. Eglīša raksts par Rīgas latviešu biedrības simts gadiem. Prāv. A. Veinbergs, izmantojot vērtīgus materiālus, devis interesantu rakstu par mūsu baznīcas darba apstākļiem dzimtenē (ar citur nepublicētiem uzņēmumiem). Plaša ir arī literārā daļa, kurā, kā katru gadu, redakcija pūlējusies aicināt talkā mūsu redzamākos rakstniekus un literātus. Prozā 1968. gadā lasāmi Pētera Aigara un Kārļa Ieviņa darbi; dzejā — Valdas Moras, Zentas Liepas, Mirdzas Timmas, Sandras Tobīs un Kārļa Kroņa. Īpaši jāatzīmē Dr. Austras Rudzītes raksts: autore lasītāju izvadā pa Svēto zemi, ko viņa apceļojusi īsi pirms Izraēlas un arabu valstu kara.

Netrūkst baznīcas darba pārskatu no visām zemēm, kur brīvajā pasaulē darbojas mūsu draudzes, un attiecīgo adrešu. Kalendāra redakciju vada māc. J. V. Strautnieks.

E. Ķiploks

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Mazputniņš" Nr. 107, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, šāgada novembra burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Dr. L. Streips, 38 lpp.

„Treji Vārti" Nr. 5, izdevums literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei, redaktors A. Birnbaums, 64 lpp.

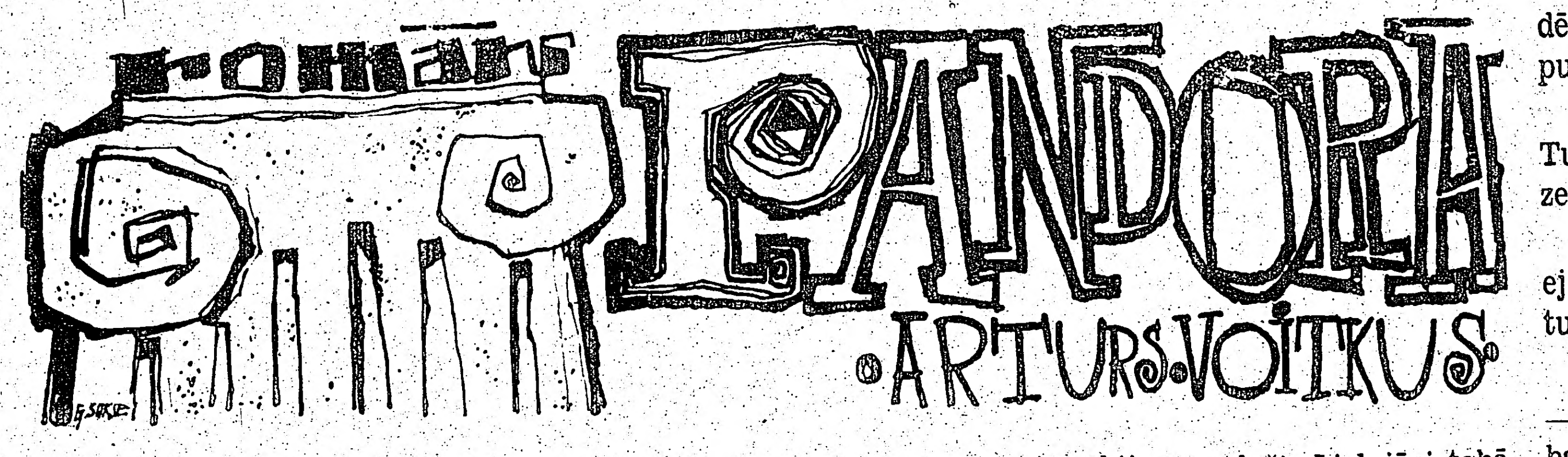

(81. turpinājums)

Kara beigas viņi sagaidīja nelielā ciematā Bambergas tuvumā. Turtuliņš strādāja par puisi kādas vācietes saimniecībā. Saimnieks atradās kara dienestā, un vāciete par atbraukušo latvieti un tā diviem dūšīgajiem zēniem bija priecīga. Bez tiem diviem dūšīgajiem zēniem bija priecīga. Bez tiem viņa pavasara darbus nemaz nebūtu varējusi veikt. bet tagad saimniecība bija apkopta. Kā Turtuliņam trūka lauksaimniecības darbu zināšanās, to aizstāja centība. Kad pienāca ziņas par latviešu bēgļu nometņu veidošanos un arī Turtuliņš sāka posties, vāciete bija nelaimīga:

— Nepateicība ir pasaules alga! — viņa vaimanāja. — Kas jums tur tiks? Bads un posts. Amerikāņi jūs baros? Jāsmejas!

Bet Turtuliņš postā neaizgāja, un bada necieta ne viņš, ne padēli. Elkenbergas nometnē drīz vien visi bija uzgājuši, ka Turtuliņš no pāris stieplēm un šķietami nekam nederīgiem metalla atkritumiem prot izgatavot elektriskos pavardiņus. Dienu viņš strādāja par nometnes elektriķi, brīvajā laikā gatavoja pārdodamus priekšmetus. Protams, viņš nekā nepārdeva par naudu, bet par cigaretēm — tā laika drošāko valūtu. Pats viņš nesmēķēja, bet cigarešu viņam būtu pieticis arī tad, ja smēķējis. Svētdienā viņš staigāja pa apkārtējiem ciematiem un cigaretes pie zemniekiem mainīja pret to, ko nometnes virtuve nedeva pietiekamā vairumā.

Zēni ar Turtuliņu bija saraduši. Lielajā istabā viņiem bija iedalīts kakts, kaut arī Turtuliņš, ja gribējis, būtu varējis izkaulēt atsevišķu istabu — kā elektriķis viņš bija pietiekami svarīgs nometnes darbinieks, bet Turtuliņš iespēju atstāja neizmantotu. Kādreiz zēni par to ierunājās, bet Turtuliņš savā mierīgajā, klusajā balsī atjautāja:

— Vai mums, vīriešiem, tas vajadzīgs? Lai tur iet sievietes ar maziem bērniem.

Vasaras beigās nometnes iemītniekus pārveda uz Reinbachu un ievietoja bijušās vācu armijas kazarmās. Te Turtuliņu tūlīt iecēla par nometnes galveno elektriķi, un viņam bija darba pilnas rokas, gādājot par izpostītās elektriskās installācijas sakārtošanu. Privātiem darbiem te laika nepietika, bet pašreiz bēgļu aprūpes organizācija pārtiku deva pietiekami. Blakus peļņas daudz nevajadzēja. Atsevišķā barakā iekārtoja skolu, un zēni sāka iet mācīties. Likās, ka šeit būs ilgāka palikšana.

Galvenajā kazarmu ēkā izgāza divas sienas un salaida kopā trīs istabas. Te gribēja ierīkot baznīcu. Galdnieku darbnīcā gatavoja solus, kāds mākslinieks — akadēmijas absolvents — gleznoja altāra gleznu, bet Turtuliņš ar palīgiem vilka vadus un gādāja, lai līdz 18. novembrim baznīca būtu ne tikai gatava, bet arī gaiša.

Bija dzestra, dzidra novembra diena. Īsi pirms darba beigām lielajā telpā, kur viss bija piemētāts dēļu galiem, krāsu podiem, stieplēm, kāpnēm un pusgataviem soliem, ienāca nometnes policists.

— Ēj, Jāni! — viņš, galvu pacēlis, skatījās, kā Turtuliņš pašreiz rīkojās pie griestiem. — Kāp zemē. Tev cieminš.

— Man? — Turtuliņš paskatījās lejup. Pie ieejas bija redzams sievietes stāvs, bet gaitenis bija tumšs, seju nevarēja saredzēt.

— Jā, tev. — Policists pagriezās pret viešņu. — Tur viņš ir, kundze. Pagaidiet labāk te ārpusē; baznīcā nosmērēsit drēbes. Tur jau tikai dvēseles mazgā. Hehehe!

— Paldies, — viešņa palocīja galvu. — Paldies par jūsu pūlēm.

Šī balss!

Kāpnes, uz kurām Turtuliņš stāvēja, sazvārojās, un viņš tikai ar pūlēm saglabāja līdzsvaru. Viņš pameta aizsākto un prātīgi, soli aiz soļa likdams, nokāpa lejā. Vienkārt — tāds bija viņa ieradums, otrkārt — viņam vajadzēja iegūt laiku, lai attaptos.

Un tad viņš stāvēja Ilgas priekšā.

Kopš pēdējās redzēšanās bija aizgājuši vairāk nekā četri gadi. Toreiz viņa bija izskatījusies kuplāka, kundziskāka. Bet kopš Latvijas atstāšanas gandrīz visi bija zaudējuši svaru. Vai tad brīnums. kā arī Ilga kļuvusi uz pusi tievāka?

— Labdien, — viņš sniedza tai roku pretim. Nekā prātīgāka tas nepatapa izrunāt. — Vai... vai tu arī tagad Reinbachā? Nāksi uz nometni?

Viņi bija izgājuši gaitenī un apstājušies pie loga. Pa nometnes pagalmu staigāja vīri un sievas skārda traukiem rokās; citi gāja uz virtuvi, tukšos bundulus nevērīgi šūpodami, citi, kas nāca pretim, kūpošos katliņus nesa uzmanīgi. Tuvojās vakariņu laiks, un nenodarbinātie pirmie steidzās pēc vakara devas.

— Nē. Es jau tagad esmu vāciete. Jānīt, kā es tevi meklēju!

— Mani?

— Esmu rakstījusi uz visām malām, klaušinājusi visur, kur vien dzirdēju, ka atrodami kādi latviešu saraksti, bet tevis nekur neatradu. Tad nejauši uzzināju, ka te atbraukuši latvieši no Elkenbergas, un tūlīt steidzos šurp. Un te tu esi!

Turtuliņš neticīgi skatījās runātājā. Ilga viņu meklējusi? Viņu?

— Jā... Te nu es esmu... Bet tu — vāciete? Tad jau es arī esmu vācietis. Herr Turtuling, — viņš iesmējās par savu joku, un Ilga smējās līdz.

— Jā, Herr Turtuling! Tā tas ir. Es esmu „die Nichte von Herrn Eckert", un Herr Eckert ir gan ļoti vecs kungs, bet viņš nenoliedzami ir vācietis. Vācijā dzimis, uzaudzis un kopā ar citiem ķeizara karavīriem karojis tā pulkos pirmā kara laikā. Tas bija pietiekams pierādījums manai vācietībai toreiz Rīgā. lai krievi mani izlaistu un nenolikvidētu tāpat kā manu vīru; un tas ir pietiekams pierādījums tagad, lai mani neuzņemtu latviešu nometnē.

— Kam tev tava Ekertu radniecība jāstāsta? — Turtuliņš jautāja. — Tu esi Ilga Avota, dzimusi Rūsiņa. Ja vajaga, es varu par tevi pagalvot, ka tu esi tāda pati latviete kā mēs visi.

Ilgu ieskaitīja nometnes sarakstos nākamajā nedēļā un ierādīja lielajā istabā „B" blokā kaktu starp logu un krāsni. Pie krāsns aiz segām jau bija nometinājusies kāda vecāka sieviņa, bet pie loga sev būceni iekārtojusi jauna māte ar gadus desmit vecu meiteni. Ilga saņēma kancelejā nometnes devu kartītes, apskatīja ierādīto vietu un uzmeklēja Turtuliņu.

(Turpinājums sekos)

Priecīgus Ziemsvētkus un panākumiem bagātu Jauno gadu visiem latviešiem novēl
A/S LATVIEŠU NAMS TORONTO

Pirmie vanadzēni Kanadā

KANADAS DV ZEMES VALDES SĒDE TORONTO

Viens no galvenajiem pārrunu tematiem Kanadas DV zemes valdes sēdē 17. decembrī bija delegātu sapulces programma. Tā notiks 2. un 3. martā Toronto Latvijas dibināšanas 50 gadu jubilejas zīmē un tādēļ iecerēta svinīgāka nekā parasti. Sapulci ievadīs archibīskaps A. Lūsis ar svētbrīdi un Lielo jundu Sv. Jāņa baznīcā. Aicinās visas DV nodaļas piedalīties ar saviem karogiem, kuŗu kātiem piestiprinās īpašu atceres zīmi — svētku naglu. Pēc tam delegātu sapulce turpināsies DV Toronto nodaļas namā, vispirms ar svinīgu atklāšanu un apsveikumiem, darba sēdei sākoties tikai pēcpusdienā. Dažādo blakus sarīkojumu organizēšanai izraudzītā rīcības komiteja B. Upāna vadībā jau noorganizējusi DV teātŗa izrādi, kuŗa notiks 2. martā Latviešu namā, uzvedot lietuviešu rakstnieka J. Landsberģa lugu „Pieci stabi tirgus laukumā". Pēc izrādes paredzēts saviesīgs vakars DV namā, bet delegātu sapulces darba sēde turpināsies nākošajā dienā.

Valdes sēdē pr-ža E. Krūkas vadībā vienojās kā jauninājumu delegātu sapulcē ievest nominācijas komisiju kandidātu izraudzīšanai amatpersonu vēlēšanām. Saskaņā ar jaunajiem statūtu grozījumiem, katru gadu pārvēlama trešā daļa no valdes sastāva. Šogad pārvēlamo vidū ir valdes priekšsēdis E. Krūka, apgāda vadītājs A. Ancāns, biedrzinis A. Akmens un iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Norītis. Pārvēlams vai apstiprināms ir arī valdes priekšsēža vietnieks J. Gailītis, kuŗš šim amatam izraudzīts līdz nākošajai delegātu sapulcei pēc ievēlētā Ž. Bukovska atteikšanās no pienākumiem. Bez tam pārvēlama visa revīzijas komisija un goda tiesa. Pārrunājot DV apgāda darbību, pēc tā vadītāja A. Ancāna ziņojuma valde atvēlēja 8000 dol. nolietoto spiestuves mašīnu aizstāšanai ar jaunām. Tāpat vienojās, ka turpmāk apgāda vadītājam jāstrādā pilns darba laiks un reizē ar to jābūt algotam darbiniekam. Kvalificētas personas, kas šai darbā ieinteresētas, aicinātas iesniegt rakstveida lūgumu līdz 1. janvārim, adresējot to V. Muktam, 4 Ellis Garden, Toronto 3, Ont., Canada.

Ievērojot LNAK noteikumus, valde nolēma no sarīkojuma „Zelta dukāts Latvijai" atlikuma iemaksāt paredzētos 3% resp. 90 dol. LNAK skolu fondam. Valde aicina visas DV nodaļas ievērot šo noteikumu un no savu sarīkojumu atlikumiem LNAK skolu fondam iemaksāt 3%.

Kasieris R. Britāls ziņoja, ka nesen mirušā V. Gravas piederīgiem no bēŗu fonda izmaksāti 300 dol. Apgāda spiestuves mašīnu pārvietošanai un uzstādīšanai jaunajā DV namā izmaksāti 1888,97 dol. No DV Britu Kolumbijas nodaļas saņemti ziedojumi 90 dol. apmērā izmaksai noteiktām personām, bet no DV Bramptonas nodaļas 20 dol.

Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne ziņoja, ka jau saņemtas pirmās iemaksas par visas Kanadas apmērā organizēto loteriju. O. Kļavenieks savukārt sniedza vispārēju informāciju par nesenajām LNAK padomes vēlēšanām.

Biedrzinis A. Akmens ziņoja, ka pašreiz organizācijā ir 1140 biedru, no tiem 336 ir vanadzes. Pirmos trīs vanadzēnus Kanadā pieteikusi DV Londonas nodaļa, reģistrēti arī 3 jauni biedri-veicinātāji (2 Toronto un 1 Londonā).

Valdes sēdē bez priekšsēža E. Krūkas piedalījās viņa vietnieks J. Gailītis, sekretāri K. Bencons un A. Kvēps, kasieris R. Britāls, biedrzinis A. Akmens, Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne, ārējās informācijas daļas vadītājs O. Ieviņš, apgāda vadītājs A. Ancāns, aprūpes daļas vadītājs R. Puriņš, revīzijas komisijas priekšsēdis E. Robežgruntnieks un sekretārs V. Mukts, apgāda komisijas loceklis B. Upāns un citi.

R. N.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

⊙ Latviešu ev.-lut. Kristus draudzes baznīcā, beidzoties dievkalpojumam, 17. decembrī notika svētdienas skolas eglītes sarīkojums. Pēc māc. E. Pavasara ievadvārdiem skolas bērni uzveda īsu ludziņu „Šai svētā naktī", piedaloties arī skolas korim Māras Ezerkalnes klavierpavadījumā. Skolotāji izdalīja bērniem Ziemsvētku vecīša atnestās un atstātās dāvanas.

BŠK

LONDONA

⊙ Visu vietējo latviešu organizāciju uzdevumā ev.-lut. draudzes dāmu komiteja 17. decembrī bija rīkojusi Ziemsvētku eglīti visiem pilsētas un apkārtnes latviešiem, īpaši bērniem. Sarīkojumu ievadīja māc. J. Prauliņš ar svētbrīdi. Sekoja latviešu sestdienas skolas audzēkņu uzvedumi. Pirmais bija aina „Sniega māte" no Raiņa lugas „Zelta zirgs". Otrā uzvedumā „Tā Latvija izskatās" skolēni atjautīgās sarunās salika lielu Latvijas karti ar tās novadiem, upēm, ezeriem, kalniem un pilsētām. Abi uzvedumi bija raksturīgi un interesanti. Tos bija sagatavojušas skolotājas skolas pārzines L. Liepas vadībā. Pēc tam Ziemsvētku vecītis iepriecināja bērnus ar dāvanām. Kuplā skaitā sanākušie tautieši vēl labu laiku pakavējās pie cienasta galdiem, par kuŗiem bija parūpējusies draudzes dāmu komiteja pr-ces V. Senkēvičas vadībā. Pēc azaida bērni gāja rotaļās gaidu un skautu vadībā.

Ds.

VINIPEGA

⊙ DV Manitobas nodaļa ar 4. decembrī bērniem rīkotu eglītes vakaru pirmā iezvanīja Ziemsvētku laiku Vinipegas latviešu sabiedrībā. Sarīkojums bija labi apmeklēts. Tā garīgo daļu vadīja māc. K. Kuškēvics, bet mūzikālo daļu un dziesmu pavadījumus veica Ilga Richtere. Ziemsvētku vecītis visus bērnus apveltīja ar dāvanu sainīšiem, neaizmirstot tomēr godā turēt arī žagaru bunti. — Nodaļas biedrs Staņislavs Stepulis, kas cieta satiksmes negadījumā, pēc slimnīcā izdarītās operācijas turpina dziedināšanos mājās.

J.Z.

BAFALO

⊙ Bafalo latviešu ev.-lut. draudzes mācītājam Jūlijam Vējiņam 11. decembrī piepildījās 65 mūža gadi. Šai sakarā 17. decembŗa dievkalpojums bija kuplāk apmeklēts nekā parasti, un draudze, savu mācītāju godinot, pēc dievkalpojuma bija rīkojusi kafijas pēcpusdienu. Jubilāru sumināja draudzes pr-ks V. Celms, pasniedzot dāvanai aploksni ar apsveikuma rakstu. No draudzes locekļiem gavilnieku sveica arī prof. A. Ozoliņš, kam daudzus gadus ritējuši kopīgi dzīves ceļi ar māc. J. Vējiņu. Draudzes priekšnieks izmantoja šo kopbūtno, lai par apzinīgu pienākumu veikšanu pateiktos ērģelniecei Ainai Paozolai, pasniedzot arī viņai pateicības rakstu ar aploksni. Piezīmējams, ka A. Paozola pēc pāris mēnešiem beigs skolotāju kolledžu ar maģistres gradu un jau strādā par franču valodas skolotāju vidusskolā un arī universitātē. Reizē šis bija arī draudzes eglītes sarīkojums, kuŗu izkārtoja draudzes dāmu komiteja savas pr-ces E. Paozolas vadībā. Pasniedzot ziedus, V. Celms draudzes vārdā apsveica arī Natāliju Purēnu sakarā ar apritējušiem 55 mūža gadiem.

—ms

Rotas meiteņu sekstets: no kreisās — Dace Kārkliņa, Māra Ezerkalne, Inga Baumane, Daina Trinīte, Ilze Intenberga un Skaidrīte Darkēvica.
Foto: JAK

ROTAS MEITENES

PAR VIŅĀM VISI RUNĀ, BET — KO PAR VIŅĀM ZINA?

Nesen laikrakstos parādījās sludinājums, ka iznākusi jauna skaņu plate ar 14 tautas dziesmām un pieticīgo nosaukumu „Rota dzied". Bet — vai šis nosaukums patiešām tik pieticīgs? Varbūt vēl pirms gada latviešu sabiedrībai dažviet šis nosaukums nekā neizteiktu, bet pašreiz tas pasaka ļoti daudz, pat visu. Tagad katrs zina, kas ir šīs skaņu plates iedziedātājas: Hamiltonas latviešu jaunatnes pulciņa Rota meitenes. Daudzi viņas noklausījušies personīgi; kam nav šīs laimes bijis, tas par Rotas meitenēm daudz lasījis laikrakstos un iepazinies uzņēmumos. Ja nu tomēr vēl atrastos tautieši, kas nezinātu nekā par Rotu, tie nu varēs ar šīm meitenēm — vismaz ar viņu balsīm — iepazīties, noklausoties iznākušo skaņu plati.

Sevišķi pēdējā laikā, varbūt tikai šai gadā, Rotas meiteņu popularitāte strauji augusi. Ja agrākajos gados par viņām priecājās galvenokārt Hamiltonā, Toronto un citās apkārtējās Kanadas pilsētās, tad tagad, vēlākais pēc daudz apbrīnotās un slavinātās uzstāšanās koklētāju dienās Klīvlendā, viņas kļuvušas labi pazīstamas arī ASV. Rotas meitenes guvušas tik lielu piekrišanu un atzinību, ka pēdējā laikā nez' vai bijusi kāda nedēļas nogale, kuŗā viņas nebūtu aicinātas kaut kur dziedāt, reizēm pat vairākās vietās. Tā arī Toronto notikušajās vanadžu rosmes dienās viņas varēja uzstāties tikai vienu reizi, jo tūlīt bija jāsteidzas tālāk uz Londonu. Šī popularitāte patiešām ir fakts, kas izsaka visu par Rotas meitenēm. Tādēļ vairs tikai cita vidū atzīmējams, ka viņas dziedāja arī šāgada plašajā Latvijas valstssvētku aktā Toronto. Tas nevienu nepārsteidz, jo Rotas meiteņu sniegums pilnā mērā atbilst šāda plaša reprezentācijas sarīkojuma prasībām.

Kā Rotas dziesmu vienība radās? To īsos vārdos pasaka Skaidrīte Darkēvica, kuŗa veic kaut ko menedžeres pienākumiem līdzīgu, vismaz ir meiteņu vecākā — darbības, ne jau gadu ziņā: „Sākumā bijām tikai četras. Tas bija 1963. gadā. Toreiz nemaz nedomājām par pastāvīgu ansambli, par kvintetu vai kaut ko tamlīdzīgu. Tikai tāpat vien padziedājām. Bet mums iepatikās dziedāt, un tā lūdzām dziedoni A. Skudru - Kārkliņu nākt palīgā. Viņa uzņēmās mūsu apmācīšanu, arī iestudējamo dziesmu izmeklēšanu, bieži pati tās arī aranžējot." Piebilstams, ka A. Skudra - Kārkliņa joprojām turpina Rotas māksliniecisko vadību, kaut diriģē Hamiltonas draudzes kori, palaikam dzied vietējās operu sabiedrības izrādēs un tagad diriģē arī Dainas kori Toronto. Nodarbināta viņa, tātad, ir pietiekami, bet Rotas meitenēm laika atliek vienmēr. Tā vien liekas, ka arī A. Skudra-Kārkliņa meitenes dziļi ieslēgusi sirdī, bet noteikti ne tādēļ vien, ka Rotā dzied arī viņas meita Dace.

Tomēr nu par pašām Rotas meitenēm. Vispirms — kas viņām visām kopīgs? Protams, visām patīk dziedāt, jo citādi jau šīs vienības nebūtu. Visas apmeklējušas latviešu skolu, Dace Kārkliņa arī divas latviešu ģimnazijas klases. Un — visas vēl „ir dabūjamas", jo neviena nav precējusies. Še nu gan jājautā: ko latviešu jaunie puiši vēl gaida? Rotas meiteņu repertuārā ir arī krietns skaits kanadiešu un amerikāņu dziesmu, kuŗas viņas dzied vietējai sabiedrībai, gūstot ne mazāku piekrišanu kā latviešu vidū. Vai mūsu puiši patiešām vēlas nogaidīt, kamēr citu tautu jaunekļi aizsteidzas priekšā un pievilcīgās Rotas meitenes vienu pēc otras „nozog"? Kopīgs viņām, ja tā var teikt, ir arī vecums resp. jaunums: visas sešas meitenes kopā ir ļoti, ļoti „vecas" — jau 119 gadu! . . .

Skaidrīte Darkēvica, gaŗākā augumā un pievilcīga tumšmate, dzimusi Latvijā. Lai cienītāji varētu viņai laimes vēlēt, lai pateikts, ka viņas dzimšanas diena ir 7. augusts. Rotas sastāvā viņa ir kopš sākuma un dzied 1. sopranu. Viņa beigusi ģimnaziju, vienu gadu apmeklējusi drāmatisko skolu Pitsburgā un pašreiz Hamiltonā strādā pilsētas tiesā. Patīk mūzika, drāma un lasīšana. Viņa sastāv Ventas gaidu vienībā, dzied Hamiltonas draudzes korī un piedalās jaunatnes pulciņa Rota tautas deju kopā.

Inta Baumane ir otra „īsta" latviete, jo arī dzimusi Latvijā — 4. septembrī Rīgā. Beigusi ģimnaziju un māsu skolu. Rotā dzied 2. altu kopš vienības pastāvēšanas, bet Hamiltonas latviešu biedrības korī — 1. altu.

> **PAZIŅOJUMS LASĪTĀJIEM**
>
> **Sakarā ar Ziemsvētku brīvdienām izdodam šo numuru paplašinātu, tādēļ nākošajā trešdienā „Latvija Amerikā" neiznāks, bet ieradīsies pie lasītājiem atkal sestdien, 30. decembrī.**
>
> **Redakcija**

Darbojas Ventas gaidu vienībā, būdama vadītājas vietniece lielgaidās, ir arī Rotas tautas deju kopas dalībniece un jaunatnes pulciņa valdes locekle. Viņa interesējas par dārzniecību un rokdarbiem, allaž cenšoties, ja vien iespējams, pati šūdināt savus tērpus.

Māra Ezerkalne, sprigana un atjautīga valodās, ir vienīgā īstā hamiltoniete un reizē arī „kanadiete", jo dzimusi Hamiltonā 16. martā. Apmeklē vidusskolas 12. klasi un domā par studijām Makmāstera universitātē. Rotā viņa dzied 1. altu kopš 1965. gada janvāŗa, spēlē klavieres, ērģeles, kokli un ģitaru, tādēļ draudzē it bieži aizstāj ērģelnieci, sniedz sologabalus un veic pavadījumus dziedātājiem dažādos sarīkojumos. Viņa dzied arī Hamiltonas draudzes un Toronto Dainas korī, tāpat māca svētdienas skolas bērnus.

Dace Kārkliņa, kas ar savu patīkamo altu visātrāk iekaŗo klausītāju sirdis, ir viena no Rotas trim „ārzemniecēm" — dzimusi 16. novembrī Anglijā. Viņa beigusi Loretto akadēmiju un pašreiz studē pirmo gadu Makmāstera universitātē. Rotas sastāvā viņa jau ir visus četrus gadus, vienmēr spēlējot arī ģitaras pavadījumu, bez tam dziedot arī soloiespraudumus, šai uzdevumā mainoties ar Skaidrīti Darkēvicu, retāk ar citām ansambļa dalībniecēm. Viņa darbojas jaunatnes pulciņa valdē un dejo tautas deju kopā, tomēr dziedāšana, liekas, kļūs viņas „liktenis". Jau tagad viņa dzied Hamiltonas draudzes un Toronto Dainas korī, palaikam arī Hamiltonas operu sabiedrības izrādēs.

Ilze Intenberga dzimusi 24. novembrī Vācijā, apmeklē 13. vidusskolas klasi un vēlas Karltona universitātē Otavā studēt socioloģiju un psicholoģiju. Rotā viņa „tikai" dzied kopš sākuma, kaut spēlē arī klavieres un ģitaru, bet „vienīgi pati sev", kā izsakās. Latviešu sabiedrībā viņa bijusi visai aktīva: mācījusi svētdienas skolā, kaut pašas skolas gaitu dēļ to pārtraukusi, tomēr cer drīz atkal pie šī uzdevuma atgriezties, jo labprāt nodarbojas ar bērniem. Viņa ir Ventas vienības lielgaida un Aiviekstes mazskautu pulciņa vadītāja vietniece, piedalās arī Rotas tautas deju kopā un kādreiz spēlē ērģeles baznīcā.

Daina Trinīte savukārt ir „amerikāniete", jo dzimusi 19. maijā Majo pilsētā Jukonā, pašreiz apmeklē vidusskolas 13. klasi un nākošgad vēlas sākt studijas Makmāstera universitātē; darbojas savas skolas žurnālīša veidošanā. Rotā viņa ir „stāžā" jaunākā, jo dzied tikai kopš šāgada 4. janvāŗa, tādēļ: „Es nedziedu noteiktu balsi, bet to, kuŗa attiecīgajā dziesmā vajadzīga." Viņa darbojusies gaidās, pēc pārtraukuma cer atsākt rosību lielgaidās. Intervijas beigās skaista atzīšanās: „Man latviešu sabiedrība un sarīkojumi patīk arvien labāk, kopš dziedu Rotā."

Tādas īsā portretējumā ir sešas Rotas meitenes, kuŗas uzstājas kā kvintets, kā minēts arī nesen iznākušajā skaņu platē, bet faktiski sen jau ir sekstets. Ar šo apzīmējumu Rotas meitenes, liekas, vēlas saglabāt savas darbības ilgākā posma nosaukumu, jo maz ticams, ka viņas rēķinās ar sastāva sarukšanu, kādēļ piesardzīgi paliek pie „piecītēm". Vispār, Rota, ja tā var teikt, ir nenoteikta lieluma vienība, jo sākumā meitenes dziedāja kā kvartets, bet nesen Čikagā pat kā trio. Un nebrīnīsimies, ja viņas reiz publikas priekšā stāsies kā septets! Kā tā? Pavisam vienkārši, — viņas pagaidām vēl septīto meiteni slēpj!

Tā ir Skaidrītes māsa Vija Darkēvica, dzimusi 6. janvārī, veselus 15 gadus jauna, bet nākošais pārkāpiens mūža gadu slieksnim jau durvju priekšā. Tā Vija ir vienības „pastarīte" un skaitās Rotas sastāva rezervē. Ar pārējām meitenēm viņa atklātībā tomēr jau uzstājusies, dziedot 1. sopranu: tas bija 1965. gada rudenī, kad nācās aizstāt māsu, kas bija devusies uz Pitsburgu, bet tas, liekas, palicis maz ievērots vai jau piemirsies. Vija beigusi latviešu skolu, darbojas Ventas gaidu vienībā, apmeklē vidusskolas 10. klasi un domā par mācību turpināšanu māsu skolā.

Ja nu šis „noslēpums" tagad atklāts, tad jācer, ka Rotas meitenes savu pastarīti ilgi vairs neslēps, bet drīz vien stāsies klausītāju priekšā pirmo reizi kā — septets!

Vtr.

Vienmēr gatava kādu no Rotas meiteņu ansambļa aizstāt: Vija Darkēvica.

TORONTO ZIŅAS

⊙ TLB dāmu komitejas rīkotais bazārs sestdienas skolas atbalstam devis 340,81 dol., kas jau nodoti skolai. Dāmu komiteja izsaka sirsnīgu pateicību visiem mantu ziedotājiem, sarīkojuma atbalstītājiem un apmeklētājiem.

⊙ High Parka apkaimes iedzīvotājiem Toronto aizsardzības departaments rīko pirmās palīdzības kursus. Kursi, kas ilgs 7 nedēļas, katru pirmdienu no plkst. 7.30—9.30 vakarā, sāksies 15. janvārī 207 Mavety St., 11. policijas iecirkņa telpās (tuvu pie Keel-Dundas ielām). Kursi ir bezmaksas; piedalīties var visi šī rajona iedzīvotāji, sākot ar 16 g. vecumu. Pieteikšanās pie M. Jakubeca, tālr. 489—2111.

⊙ Latviešu baptistu draudzes reliģiski-ētisko pārdomu vakarā 28. decembrī plkst. 8 vakarā Latviešu namā māc. R. Ekšteins runās par tematu „1984. gads, jeb Džordža Arvela — Lielais brālis". Pēc referāta koncerts.

⊙ Savā dzīvesvietā Ajaksā 64 gadu vecumā 17. decembrī pēkšņi miris Alfrēds Ābolkalns, Latvijas armijas virsnieks kapteiņa pakāpē un Latvijas virsnieku apvienības Kanadā biedrs. Viņu pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumu 23. decembrī izvadīja archibīskaps A. Lūsis. Nelaiķis Kanadā atstāj dzīvesbiedri, bet brāli un māsas dzimtenē.

⊙ Turpinot iesākto referātu ciklu par kristīgās baznīcas dzīvi, archibīskaps A. Lūsis 4. janvārī plkst. 8 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās runās par tematu „Luterāņu baznīca un antisemītisms".

⊙ Sv. Andreja draudzē jauniešu iesvēte paredzēta 26. maijā, iesvētes mācības sāksies janvāŗa sākumā. Iesvētījamie jaunieši pieteicami māc. Ā. Čopam.

⊙ Sv. Andreja draudzē Ziemsvētku dievkalpojums bērniem notika 17. decembrī, to vadīja prāv. B. Feddērs. Dziedāja arī bērnu koris E. Ķivles vadībā. Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu telpās notika draudzes bērnu eglīte, kuŗā uzveda H. Miķelsona iestudēto L. Auzānes-Vītoliņas bērnu ludziņu „Ziemsvētku vēstule". Uzvedumā ietilpinātās dejas bija sagatavojusi Irma Kajaka-Ķeniņa. Sarīkojumā piedalījās ap 300 apmeklētāju, bērnus ieskaitot. Ieradās arī gaidītais Ziemsvētku vecītis (H. Miķelsons) ar bagātīgu dāvanu maisu.

⊙ Latviešu filatelistu kluba Ziemsvētku sarīkojumā groziņu vakara veidā, kas notika 17. decembrī Ž. Grundmaņa mājās, piedalījās 12 kluba biedru un daži igauņu viesi.

⊙ Austrumu draudzes Ziemsvētku dievkalpojumu bērniem 17. decembrī Sv. Barnaba baznīcā vadīja māc. A. Briedis. Sekojošā eglītes sarīkojumā baznīcas blakus telpās piedalījās 104 bērni un apmēram tikpat daudz vecāku. Uzveda K. Sidara ludziņu „Ziemsvētku eglīte" H. Miķelsona iestudējumā. Bija arī bērnu priekšnesumi dziesmu un deklamāciju veidā. Ar bagātīgām dāvanām neskopojās Ziemsvētku vecītis (E. Ābele).

⊙ Jauno gadu Toronto un apkārtnes latvieši šogad varēs sagaidīt Latviešu namā (491 College St.) un jaunajā DV Toronto nodaļas namā (125 Broadview Ave.). Abās vietās sarīkojums notiks 31. decembrī plkst. 8 vakarā.

⊙ Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas eglītē 17. decembrī bērni sniedza uzvedumu par Kristus dzimšanu, kuŗu bija sagatavojusi skolas vadītāja A. Kurse. Draudzes pr-ks Ž. Rūtenbachs pateicās visiem darba darītājiem un skolotājiem, novēlot gaišus Ziemsvētkus un pasniedzot sarkanbaltas neļķes archibīskapam A. Lūsim, kas katru skolas mācību ievada ar īsu svētbrīdi, un A. Kursei. Bērnu uzvedumā baltu eņģelīšu koris teica un slavināja Dievu par lielo mīlestības dāvanu visai cilvēcei. Austrumu gudrie sveica jauno cilvēces ķēniņu ar dārgām veltēm. Mirdzot virs Betlemes lielai zvaigznei pie mazu zvaigznīšu piesētajām debesīm, stāstījums (E. Legzdiņš) par lielo notikumu mijās ar dziesmām. Pēc uzveduma mazos un lielos sarīkojuma dalībniekus gaidīja cienasta galdi, bet Ziemsvētku vecītis apdāvināja čaklos bērnus.

⊙ Koklētāju un stabulētāju ansambļa Auseklītis vārdā K. Staško izteicis neapmierinātību, ka mūsu laikraksta 9. decembŗa numurā ievietotā ziņa par Dainas koŗa eglītes sarīkojumu ir nepilnīga, jo minēti gan pārējie programmas izpildītāji, bet izmirsts Auseklītis. Tā kā mūsu laikraksta pārstāvja šai sarīkojumā nebija, publicētā ziņa rakstīta pēc telefoniskas informācijas. Tā redakcijai par Auseklīša piedalīšanos nekas nebija zināms resp. informātors to nepieminēja. Varam savu pirmo ziņojumu tikai papildināt ar norādījumu, ka minētajā eglītes vakarā Auseklītis uzstājās ar 5 koklētām un stabulētām dziesmām, solo dziedot M. Bērziņai.

⊙ Sv. Jāņa draudzē jauniešu iesvētīšana pārcelta uz vēlāku laiku un notiks 19. maijā. — Draudzes dāmu komitejas sēdi 5. decembrī vadīja pr-ce L. Jansone. Grūtdieņu aprūpei Ziemsvētkos komiteja nolēma izlietot 500 dol., palīdzot tautiešiem dzimtenē, Vācijā un Toronto, bet ārmisijas darbam ziedot 50 dol. Komitejas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš devis 1753,64 dol. atlikumu.

Pārsteigums
Treju Baltijas tautu literārā žurnāla
TREJI VĀRTI
pieci numuri jau iznākuši, bet dažs labs latvietis to nav vēl lasījis, nav pat pasūtinājis.
PASTEIDZIES!
Viena gada abonementa čeks par 7 dol. rakstāms „Treji Vārti". Sūtāms: TV, P. O. Box 27-A, Detroit, Mich. 48232, USA.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
rakstu darbu birojs
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
4½% par noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12—8 vakarā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Ražena mūža

(Nobeigums 3. lpp.)

operas klases, kā arī koncertēja latviešu bēgļiem un strēlniekiem. Prof. Jāzepa Vītola aicināts, Žubītis kopā ar dzīvesbiedri Elzu, arī pazīstamu operdziedoni, atgriezās Latvijā, lai darbotos pie atjaunotās Latvijas operas, kuŗas atklāšanas pirmizrādē dziedāja Erika lomu „Klīstošajā holandietī".

25 gadu jubilejas programmā, uzvedot „Hofmana stāstus" un Adai Benefeldei vienai pašai tēlojot visas četras galvenās sieviešu lomas, tālāk lasāms: „No 1918. gada O. Žubīti redzam pastāvīgā darbā Nacionālā operā. Viņš ir viens no mūsu operdziedātājiem ar bagātāko, ja ne visplašāko repertuāru. O. Žubītim nācies dziedāt vai visas pirmās tenora lomas, vai ikvienā operā, izņemot tikai dažas drāmatiskā tenora partijas."

Pēc šīs izrādes Oskars Žubītis bija rīkojis „rautu", kuŗā piedalījās arī toreizējais valsts prezidents Jānis Čakste un kuŗā bija lūgts viss operas mākslinieciskais un techniskais personāls, orķestri, kori, baletu un skatuves strādniekus ieskaitot. Pēdējie operas fuajē šim gadījumam par godu bija pārvērtuši Auerbacha pagrabā, izlietojot šim nolūkam „Hofmana stāstu" priekšspēles dekorācijas ar visu milzīgo alus mucu.

Līdztekus darbam operā Žubītis vadīja arī savu dziedāšanas klasi Latvijas konservātorijā, kā arī uzstājās koncertos. Pirmreizīgs notikums latviešu mūzikas vēsturē bija koncerts 1935. gada 6. novembrī Melngalvju namā Rīgā, kuŗā uzstājās trīs Žubīši — Oskars, viņa dzīvesbiedre Elza un meita Lija.

1927. gadā Oskars Žubītis kopā ar Emīlu Mauriņu Nacionālās operas paspārnē nodibināja Ceļojošo operu, kuŗa viesojusies visos Latvijas apgabalos, tā ka viņa vārds nedrīkstētu būt svešs tā laika latviešu publikai pat vistālākajos mūsu valsts nostūŗos.

1941. gadā pārcēlies uz Vāciju, Oskars Žubītis kaŗa laikā veica dažādus administrātīvus amatus mākslas nozarē. Pēc kaŗa viņa iniciātīvā Vircburgā — latviešu nometnē, kuŗā kādreizējo kazarmu manēža bija pārvērsta par koncertzāli — notika latviešu operas izrādes ar Ādolfa Kaktiņa, Emīla Mauriņa, Jāņa Niedras u.c. piedalīšanos („Traviata" un „Seviļas bārddzinis"). Vircburgas posmā Žubīšus vienoja cieša draudzība ar tur dzīvojošo bij. skatuves un konservātorijas kollēgu, šai vasarā mirušo Adu Benefeldi. Tur viņi pēdējo reizi tikās arī ar Jāni Mediņu un Paulu Saksu. Arī Vācijā visi trīs Žubīši reizē uzstājušies uz estrādes, kopā ar Ādolfu Kaktiņu sniedzot izvilkumus no operas „Fausts".

Divdesmitajos gados Žubītis iegādājās automašīnu, un Elza Žubīte, kopā ar četrām citām dāmām, kā vēstī veca „Jaunāko Ziņu" lapa, kas vēl tagad atrodas Žubīšu plašajā archīvā — bijusi viena no pirmajām latvietēm, kuŗa ieguvusi autovadītājas tiesības. Tomēr Oskaram ādas mētelis, šofeŗa cepure un lielās acenes, kas bija nepieciešami piederumi, braucot vaļējā mašīnā, sagādāja ne tikai priekus, bet reizēm arī neērtības un komiskas situācijas. Kādreiz viesojoties provincē, dzirdētas ļaužu valodas: „Tā dziedātāja (domāta viņa laulātā draudzene Elza) guļ vienā istabā ar to šoferi...". Citā gadījumā kāda virsnieka pateicību par līdzņemšanu mašīnā uz Rīgu saņēmis Pauls Sakss, kuŗš bijis pazīstams no koncerta iepriekšējā vakarā, bet „šoferis" — mašīnas īpašnieks Žubītis, kuŗš tādās reizēs kā otrs tenors nav uzstājies — divus latus dzeramnaudas...

Autovadīšana bija tikai viena no Oskara Žubīša daudzajām kaislībām, kādu viņam — tāpat kā daudziem citiem Mūzas dēliem — nav mazums. Reizē ar 85 gadu mūža jubileju viņš var svinēt arī vēl citas — makšķernieka, galdnieka, fotografa un dārznieka jubilejas. Ja kāds meklē pēc gaŗa mūža noslēpuma, lai pamācās pie Oskara Žubīša. Nepārtraukta darbošanās un rosīšanās dažādās nozarēs uzturējusi viņu spraigu līdz pat sirmam vecumam.

Makšķeri Žubītis sāka cilāt 10 gadu vecumā, tātad pirms 75 gadiem, bet vēl nesen, pirms pārcelšanās uz Vīsbādeni, viņš ar šo „sportu" nodarbojās Mainas ūdeņos pie Vircburgas. Viņš ir arī liels staigātājs, peldētājs un ceļotājs. Katru vasaru Žubīši uz

vairākām nedēļ
liju vai Spāniju,
toties arī ar Šv
Franciju.
Rīkoties ar ga
kiem Žubītis n
gadiem, un vi
na daudziem
priekšmetiem u
Pirms 2 gadiem
bādeni un kopā
un znotu kļuvi
viņš savas māj
tojis veselu ga
ar daudziem
kiem, kas saud
muskuļu spēku
Kopš 60 gadi
tīgs fotoamatie
pa viņa mājā p
laboratoriju, k
tista, kopē un
Visjaunākā O
lība ir dārzkop
2 vasaras veca
ieguvis arī st
mēr kustīgais u
dinamais sirmg
pību iekārtojis
šoruden devis
kaimiņa zemes
zinātkāriem
vairāki ar lietp
rināti 2 augst
mentiem izrot
— atkal Osk
darbs.
Gar Saules
bīša jauno mi
bādenes pilsēt
berg nosauku
pirmajā apcie
dienvidu sienu
ji, un Oskars
mances „Man
vietā var mieri
viens vīnakok
zariem!"...
Par krāšņum
un rozēm rūp
ce" — Žubīšu
franču liceja
vātorijas divu
nas un klavie
te. Mājas „la
Žubīte, kādre
nālās operas
ŗu Oskars Ž
svinējis zelta
gara kopšanas
miesīgo labkl
mājas iemītn
jiem cieminie
[illegible]
Žubīšu mā
par māksliní
nemitīgi mīt
tā ir skaņu u
un kolorītu t
mūzikas inst
skolniekiem,
un speciāli iz
tabā cauru d
Kochas-Žubīt
nājumi, bet
tas sologab
priekšnesumi
jumos dzie
znota Kārļa
čitācijas un
tie abstraktie
Pirms 2
mājas iekšēj
kaŗa Žubīša
darbā rīku —
ēveļu, svārps
ļu iegādē, es
kas to dar
droši vien,
pilnu simtu.
dzībā vēlēsi
vilniekam!

Ņujorkā
ASV latvieš
novada
skautu vadīt
pārrunājot t
jautājumus.
E. Priedītis
mu nākošajā
da nometni,
skautiem. A

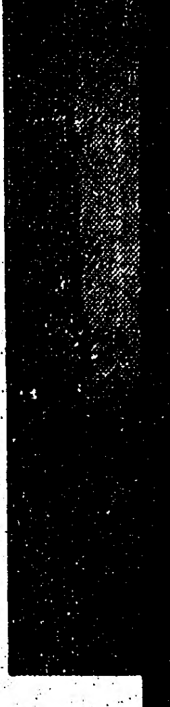

Daugavas
kreisi) un
apspriedes
viedokļa.

skolas vadītāja A. Kurse. Draudzes pr-ks Ž. Rūtenbachs pateicās visiem darba darītājiem un skolotājiem, novēlot gaišus Ziemsvētkus un pasniedzot sarkanbaltas neļķes archibīskapam A. Lūsim, kas katru skolas mācību ievada ar īsu svētbrīdi, un A. Kursei. Bērnu uzvedumā baltu eņģelīšu koris teica un slavināja Dievu par lielo mīlestības dāvanu visai cilvēcei. Austrumu gudrie sveica jauno cilvēces ķēniņu ar dārgām veltēm. Mirdzot virs Betlemes lielai zvaigznei pie mazu zvaigznīšu piesētajām debesīm, stāstījums (E. Legzdiņš) par lielo notikumu mijās ar dziesmām. Pēc uzveduma mazos un lielos sarīkojuma dalībniekus gaidīja cienasta galdi, bet Ziemsvētku vecītis apdāvināja čaklos bērnus.

◉ Koklētāju un stabulētāju ansambļa Auseklītis vārdā K. Staško izteicis neapmierinātību, ka mūsu laikraksta 9. decembra numurā ievietotā ziņa par Dainas koŗa eglītes sarīkojumu ir nepilnīga, jo minēti gan pārējie programmas izpildītāji, bet 'izmirsts Auseklītis. Tā kā mūsu laikraksta pārstāvja šai sarīkojumā nebija, publicētā ziņa rakstīta pēc telefoniskas informācijas. Tā redakcijai par Auseklīša piedalīšanos nekas nebija zināms resp. informātors to nepieminēja. Varam savu pirmo ziņojumu tikai papildināt ar norādījumu, ka minētajā eglītes vakarā Auseklītis uzstājās ar 5 koklētām un stabulētām dziesmām, solo dziedot M. Bērziņai.

◉ Sv. Jāņa draudzē jauniešu iesvētīšana pārcelta uz vēlāku laiku un notiks 19. maijā. — Draudzes dāmu komitejas sēdi 5. decembrī vadīja pr-ce L. Jansone. Grūtdieņu aprūpei Ziemsvētkos komiteja nolēma izlietot 500 dol., palīdzot tautiešiem dzimtenē, Vācijā un Toronto, bet ārmisijas darbam ziedot 50 dol. Komitejas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš devis 1753,64 dol. atlikumu.

Pārsteigums
Treju Baltijas tautu
literārā žurnāla
TREJI VĀRTI
pieci numuri jau iznākuši, bet dažs labs latvietis to nav vēl lasījis, nav pat pasūtinājis.
PASTEIDZIES!
Viena gada abonementa čeks par 7 dol. rakstāms „Treji Vārti". Sūtāms: TV, P. O. Box 27-A, Detroit, Mich. 48232, USA.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
rakstu darbu birojs
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

Toronto latviešu
kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union
Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
4½% par noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12—8 vakarā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Ražena mūža augļi

(Nobeigums 3. lpp.)

operas klases, kā arī koncertēja latviešu bēgļiem un strēlniekiem. Prof. Jāzepa Vītola aicināts, Žubītis kopā ar dzīvesbiedri Elzu, arī pazīstamu operdziedoni, atgriezās Latvijā, lai darbotos pie atjaunotās Latvijas operas, kuŗas atklāšanas pirmizrādē dziedāja Erika lomu „Klīstošajā holandietī".

25 gadu jubilejas programmā, uzvedot „Hofmana stāstus" un Adai Benefeldei vienai pašai tēlojot visas četras galvenās sieviešu lomas, tālāk lasāms: „No 1918. gada O. Žubīti redzam pastāvīgā darbā Nacionālā operā. Viņš ir viens no mūsu operdziedātājiem ar bagātāko, ja ne visplašāko repertuāru. O. Žubītim nācies dziedāt vai visas pirmās tenora lomas, vai ikvienā operā, izņemot tikai dažas drāmatiskā tenora partijas."

Pēc šīs izrādes Oskars Žubītis bija rīkojis „rautu", kuŗā piedalījās arī toreizējais valsts prezidents Jānis Čakste un kuŗā bija lūgts viss operas mākslinieciskais un techniskais personāls, orķestri, kori, baletu un skatuves strādniekus ieskaitot. Pēdējie operas fuajē šim gadījumam par godu bija pārvērtuši Auerbacha pagrabā, izlietojot šim nolūkam „Hofmana stāstu" priekšspēles dekorācijas ar visu milzīgo alus mucu.

Līdztekus darbam operā Žubītis vadīja arī savu dziedāšanas klasi Latvijas konservātorijā, kā arī uzstājās koncertos. Pirmreizīgs notikums latviešu mūzikas vēsturē bija koncerts 1935. gada 6. novembrī Melngalvju namā Rīgā, kuŗā uzstājās trīs Žubīši — Oskars, viņa dzīvesbiedre Elza un meita Lija.

1927. gadā Oskars Žubītis kopā ar Emīlu Mauriņu Nacionālās operas paspārnē nodibināja Ceļojošo operu, kuŗa viesojusies visos Latvijas apgabalos, tā ka viņa vārds nedrīkstētu būt svešs tā laika latviešu publikai pat vistālākajos mūsu valsts nostūros.

1941. gadā pārcēlies uz Vāciju, Oskars Žubītis kaŗa laikā veica dažādus administrātīvus amatus mākslas nozarē. Pēc kaŗa viņa iniciātīvā Vircburgā — latviešu nometnē, kuŗā kādreizējo kazarmu manēža bija pārvērsta par koncertzāli — notika latviešu operas izrādes ar Ādolfa Kaktiņa, Emīla Mauriņa, Jāņa Niedras u.c. piedalīšanos („Traviata" un „Sevīļas bārddzinis"). Vircburgas posmā Žubīšus vienoja cieša draudzība ar tur dzīvojošo bij. skatuves un konservātorijas kollēgu, šai vasarā mirušo Adu Benefeldi. Tur viņi pēdējo reizi tikās arī ar Jāni Mediņu un Paulu Saksu. Arī Vācijā visi trīs Žubīši reizē uzstājušies uz estrādes, kopā ar Ādolfu Kaktiņu sniedzot izvilkumus no operas „Fausts".

Divdesmitajos gados Žubītis iegādājās automašīnu, un Elza Žubīte, kopā ar četrām citām dāmām, kā vēstī veca „Jaunāko Ziņu" lapa, kas vēl tagad atrodas Žubīšu plašajā archīvā — bijusi viena no pirmajām latvietēm, kuŗa ieguvusi autovadītājas tiesības. Tomēr Oskaram ādas mētelis, šofeŗa cepure un lielās acenes, kas bija nepieciešami piederumi, braucot vaļējā mašīnā, sagādāja ne tikai priekus, bet reizēm arī neērtības un komiskas situācijas. Kādreiz viesojoties provincē, dzirdētas ļaužu valodas: „Tā dziedātāja (domāta viņa laulātā draudzene Elza) guļ vienā istabā ar to šoferi...". Citā gadījumā kāda virsnieka pateicību par līdzņemšanu mašīnā uz Rīgu saņēmis Pauls Sakss, kuŗš bijis pazīstams no koncerta iepriekšējā vakarā, bet „šoferis" — mašīnas īpašnieks Žubītis, kuŗš tādās reizēs kā otrs tenors nav uzstājies — divus latus dzeramnaudas...

Autovadīšana bija tikai viena no Oskara Žubīša daudzajām kaislībām, kādu viņam — tāpat kā daudziem citiem Mūzas dēliem — nav mazums. Reizē ar 85 gadu mūža jubileju viņš var svinēt arī vēl citas — makšķernieka, galdnieka, fotografa un dārznieka jubilejas. Ja kāds meklē pēc gaŗa mūža noslēpuma, lai pamācās pie Oskara Žubīša. Nepārtraukta darbošanās un rosīšanās dažādās nozarēs uzturējusi viņu spraigu līdz pat sirmam vecumam.

Makšķeri Žubītis sāka cilāt 10 gadu vecumā, tātad pirms 75 gadiem, bet vēl nesen, pirms pārcelšanās uz Vīsbādeni, viņš ar šo „sportu" nodarbojās Mainas ūdeņos pie Vircburgas. Viņš ir arī liels staigātājs, peldētājs un ceļotājs. Katru vasaru Žubīši uz vairākām nedēļām apmeklē Italiju vai Spāniju, pa ceļam iepazīstoties arī ar Šveici, Austriju un Franciju.

Rīkoties ar galdnieka darba rīkiem Žubītis māk jau kopš 70 gadiem, un viņa māja ir pilna daudziem paša gatavotiem priekšmetiem un arī mēbelēm. Pirms 2 gadiem pārcēlies uz Vīsbādeni un kopā ar sievu, meitu un znotu kļuvis namsaimnieks, viņš savas mājas pagrabā iekārtojis veselu galdnieka darbnīcu ar daudziem elektriskiem rīkiem, kas saudzē sirdi un taupa muskuļu spēku.

Kopš 60 gadiem Žubītis ir cītīgs fotoamatieris, tādēļ cita telpa viņa mājā pārvērsta par fotolaboratoriju, kuŗā viņš pats attīsta, kopē un palielina.

Visjaunākā Oskara Žubīša kaislība ir dārzkopība — tā ir tikai 2 vasaras veca. Kopā ar māju ieguvis arī stūrīti zemes, vienmēr kustīgais un nekad nenogurdināmais sirmgalvis ar lielu rūpību iekārtojis augļu dārzu, kas šoruden devis pirmo ražu. No kaimiņa zemes to atdala un pret zinātkāriem skatieniem sarga vairāki ar lietpratēja veiksmi darināti 2 augsti režģoti un ornamentiem izrotāti koka kvadrāti — atkal Oskara Žubīša paša darbs.

Gar Saules kalna — kā es Žubīša jauno mītni, atbilstoši Vīsbādenes pilsētas daļas Sonnenberg nosaukumam, „nokristīju" pirmajā apciemojumā — mājas dienvidu sienu stiepjas vīnogulāji, un Oskars Žubītis vecās romances „Man bija vīnakoks..." vietā var mierīgi dziedāt „Man ir viens vīnakoks ar astoņpadsmit zariem!"...

Par krāšņuma stādiem, puķēm un rozēm rūpējas „daiļā dārzniece" — Žubīšu meita Lija, Rīgas franču liceja un Latvijas konservātorijas divu klašu — dziedāšanas un klavierspēles — absolvente. Mājas „labais gars" ir Elza Žubīte, kādreizējā Rīgas Nacionālās operas primadonna, ar kuŗu Oskars Žubītis sen jau nosvinējis zelta kāzas. Viņa tagad gaŗa kopšanas vietā rūpējas par miesīgo labklājību, gādājot par mājas iemītniekiem un daudzajiem ciemiņiem, kas tajā iegriežas.

Žubīšu māju varētu saukt arī par mākslinieku māju, jo tajā nemitīgi mīt un valda māksla, tā ir skaņu un krāsu pilna. Toni un kolorītu tai piešķir nevis divi mūzikas instrumenti — viens skolniekiem, otrs pratējiem — un speciāli izolētajā mūzikas istabā cauru dienu skanošie Alīses Kochas-Žubītes audzēkņu vingrinājumi, bet gan mātes un meitas sologabali un četrrocīgie priekšnesumi, tēva sevišķos gadījumos dziedātās dziesmas un znota Kārļa Frīdricha Kocha recitācijas un labā gaumē darinātie abstraktie gleznojumi.

Pirms 2 gadiem, vērojot šīs mājas iekšējo veidošanos un Oskara Žubīša rosību modernu darba rīku — elektrisko zāģu un ēveļu, svārpstu, virpu un slīpekļu iegādē, es nodomāju: cilvēks, kas to dara 83 gadu vecumā, droši vien, nodomājis sasniegt pilnu simtu. To sirsnībā un draudzībā vēlēsim visi dižajam gavilniekam!

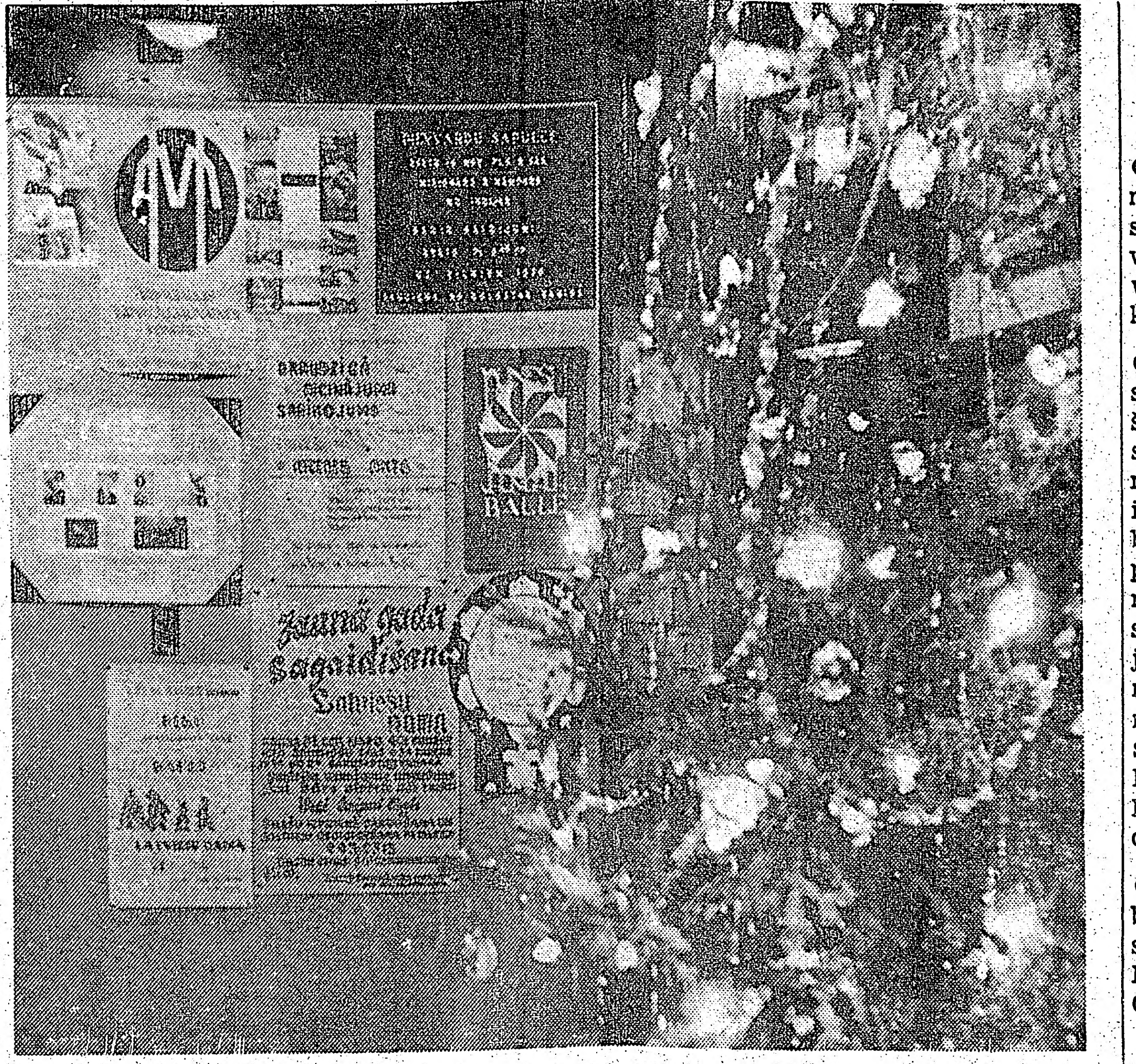

Ziemsvētku eglīte Latviešu namā Toronto svētku mirdzumā ielaistījās jau labu laiku pirms svētvakara, izgaismojot dažādo sarīkojumu plakātus pie nama ziņojumu dēļa. Augšējā stūrī pa kreisi emblēma ar diviem stilizētiem cilvēkiem aicina uz pasaules latviešu jaunatnes kongresu Rietumberlīnē jaunā gada vasarā. Jācer, ka daudzi vecāki sekojuši rīkotāju aicinājumiem un dāvinās saviem dēliem un meitām Ziemsvētkos lidojumu uz šo kongresu, kuŗā pulcēsies visas brīvās pasaules latviešu jaunieši. Foto: J. Liģers

Iemūžinās literātu balsis

Latviešu preses biedrības centrālās valdes sēdē 15. decembrī vicepriekšsēdes Ritas Gāles dzīvoklī Īstorandžā, Ņudžersijā, pr-ža V. Irbes vadībā nolēma vairāk vērības veltīt literātiem un žurnālistikas darbiem. Tā, piemēram, vienojās izdot latviešu literātu darbus, ieskaņotus ilgspēlējošā skaņu platē autora lasījumā, ja ieskaņošanas un citi techniskie darbi cenas ziņā būtu pieņemami. Pēdējā laikā Preses biedrība zaudējusi vairākus ievērojamus literātus, kuŗu balsis vairs nedzirdēs. Ar skaņu plašu izdošanu būtu ne vien saglabāti literātu darbi, bet iemūžinātas arī viņu balsis. Ja izmaksas aprēķins būs labvēlīgs, pirmo dzejnieku plati varētu izdot jau nākamajā vasarā.

Valde lēma turpināt arī grāmatu izdošanu, jo pirmais mēģinājums bijis sekmīgs. Pirms apmēram diviem gadiem Preses biedrība ar līdzekļiem atbalstīja Baibas Bičoles pirmā dzejoļu krājuma „Atrita" izdošanu, kuŗu Z. Lazdas piemiņas fonds tagad godalgojis. Biedrība no apgāda saņēma daļu no grāmatām, kuŗu lielākā daļa jau pārdota, un izdevumi segti.

Sēdē pārrunāja arī Annas Brigaderes komitejas likteni. Tās priekšsēde Karola Dāle un sekretārs Ēriks Raisters aizgājuši mūžībā, vienīgā locekle vēl ir Brigaderes radiniece — māsīcas meita A. Martinsone Bronksā. Pēc testamenta noteikumiem, vienam no komitejas locekļiem jābūt radiniekam. LPB valdei nebija šīs komitejas noteikumu, bet no kādreizējās šīs komitejas priekšsēdes Paulas Jēgeres-Freimanes valde saņēmusi vismaz informāciju par tās sastāvu.

Vācijas kopa bija iesūtījusi ierosinājumu katrā biedrības apkārtrakstā ievietot arī kāda dzejnieka dzejoļus, lai biedri gūtu ieskatu par jaunajiem dzejniekiem. Tā kā tagad apgāds Imanta katru mēnesi izdod jauno dzejnieku darbus 32 lappušu grāmatiņā par 1 dolaru, tad valde bija ieskatos, ka apkārtrakstā dzejoļi nav vajadzīgi.

Pārrunājot statūtus, valde atzina, ka tie piemērojami pašreizējiem apstākļiem. Valdes pilnvaru laiku vajadzētu palielināt uz 3 gadiem, pieskaņojot to kalendāra gadam. Pašreizējais laiks centrālajai valdei ir 2 gadi, kopām 1 vai 2 gadi.

Pēc pašreizējo statūtu iztulkojuma, Vācijas kopa ieskaitīta politiskajās organizācijās, tādēļ arī daži statūtu formulējumi būtu pārveidojami.

Nākošā gada sākumā notiks LPB centrālās valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas, tādēļ valde apstiprināja vēlēšanu komisiju šādā sastāvā: priekšsēdis prof. P. Starcs, locekļi N. Kalniņš un V. Neimanis. Kandidāti centrālās valdes locekļu amatiem ir Osvalds Akmentiņš, Otto Bergmansons, Alīse Dzirkale-Cenne, Rita Gāle, Viktors Irbe, Dzintra Kalniņa, Antonija Millere, Henrijs Moors un Kārlis Pētersons, bet revīzijas komisijā — Bruno Rozītis, Dagmāra Vallena un Kārlis Zutis. Vēlēšanu materiālus izsūtīs tieši biedriem visā pasaulē, bet vēlēšanu zīmītes būs jāsūta vēlēšanu komisijai. Pēdējā vēlēšanu diena būs 1968. gada 31. marts.

Valde piešķīra pabalstu diviem preses darbiniekiem ASV. Kāds pensionēts preses cilvēks kādā ASV lielpilsētā pēc negadījuma nostrādājis vienu mēnesi, pēc tam aplaupīts, bet darba vieta slēgta. Tā viņš uz Ziemsvētkiem palicis bez līdzekļiem.

Preses balle Ņujorkā notiks 2. maijā, bet oktobrī Milvokos. Ņujorkieši noīrējuši viesnīcas New-Yorker galveno balles zāli, kuŗā var novietoties ap 600 viesu. Tā ir kvadrātveida zāle ar balkonu, skaistiem kroņlukturiem un spoguļiem. Uz katra galdiņa bez maksas viena pudele konjaka un viens viskijs, kā arī kafija. Sarīkojumā spēlēs V. Skultes deju kapella, kuŗa balli ievadīs ar polonēzi, bet pēc tam spēlēs kā modernās, tā latviskās dejas. Kā parasts, ballē būs arī izdevums „Preses pīle", kuŗas rediģēšanu uzņēmies Teodors Zeltiņš. Otrā dienā tai pašā viesnīcā paredzēts literārs sarīkojums. —be

DAUGMALES SKAUTU APSPRIEDE

Ņujorkā 9. decembrī notika ASV latviešu jendas Daugmales novada (austrumpiekrastes) skautu vadītāju apspriede, kuŗā, pārrunājot turpmākās darbības jautājumus, novada priekšnieks E. Priedītis informēja par nodomu nākošajā vasarā rīkot novada nometni, kopīgu ar igauņu skautiem. Apsveŗot šādas nometnes „ieguvumus un zaudējumus", to atzina par vēlamu, bet, ja to neizdotos noorganizēt, tad rīkojama novada nometne jūras vai citu lielāku ūdeņu tuvumā.

Jaunu vadītāju sagatavošanai un vadītāju pieredzes apmaiņai 3 — 4 reizes gadā rīkos ar vadītāju apspriedi apvienotas vadītāju nodarbības,. Pirmās notiks 23. un 24. martā Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes īpašumā Katskilu kalnos. Tāpat par nepieciešamu atzina „visjaunāko vadītāju" — skautu kopnieku un roveru kursu vajadzību. Šos kursus rīkos kādā nedēļas nogalē vasaras sākmā, pēc mācību beigšanas latviešu skolās.

Apspriedē, kas ilga 9 stundas, bija arī praktiskas vadītāju nodarbības. Azaida galdu bija klājušas gaidas. Laiku pirms apspriedes un tās starpbrīžos „nolaupīja" aizvadītās vasaras jubilejas nometne Tēvzeme, visiem apskatot tās fotouzņēmumu klāstu. A. L.

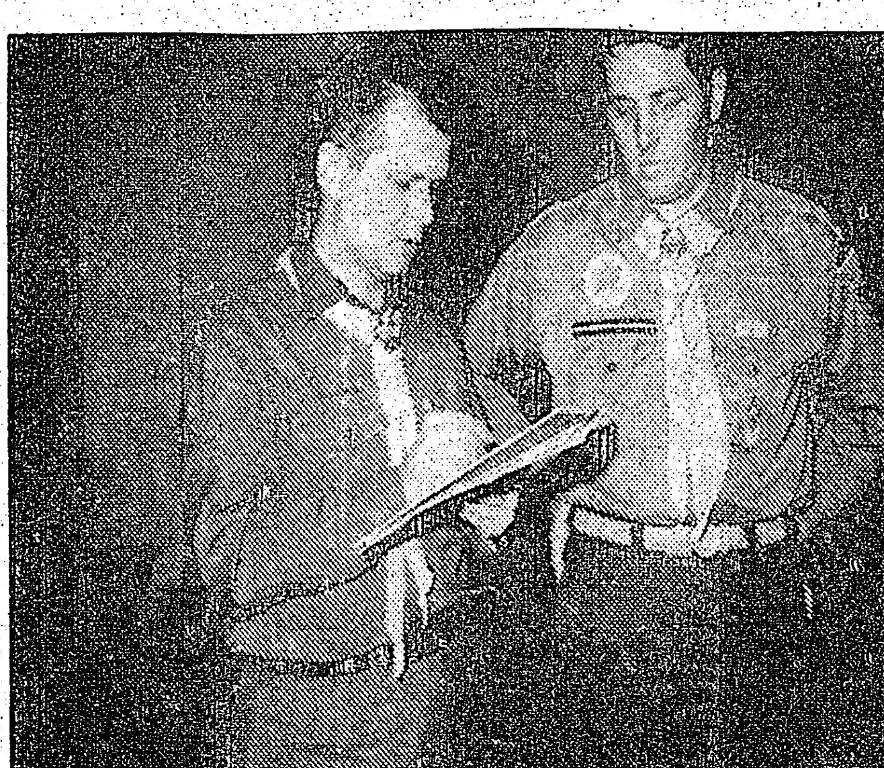

Daugavas (8.) skautu vienības Bostonā vadītāji A. Oga (pa kreisi) un R. Asbergs pirms Daugmales novada skautu vadītāju apspriedes pārrunā paredzēto darba gaitu no savas vienības viedokļa.

☆ Melburnā, Austrālijā, par atkārtotām zādzībām un ielaušanos fabrikā notiesāts Aldis Dzelzītis. Latviešu jaunietis savus nedarbus nav pastrādājis Melburnā vien, bet arī citās pilsētās. Viņam piespriests pusotra gada cietumā.

☆ Nevienā pasaules malā latvieši tik bieži nelaimē glītas naudas summas loterijā kā tālajā Austrālijā. Nesen Jaundienvidvelsas naudas loterijas loze par 1000 dol. padarīja bagātāku Irēni Heimani Sidnejā.

No rudens pavasarī

Ņujorkas DV apvienības ikmēneša referātu vakarā ASV DV zemes valdes pr-dis V. Hazners stāstīja par savu ceļojumu pa Austrāliju — zemi, kas dzīves standarta ziņā maz atšķiŗas no Amerikas, bet dzīves veidā (neatzīst steigu), dabas (dominē nekur citur neredzēti dzīvnieki, putni un koki) un gadalaiku (oktobrī tur ir pavasaris) gan. No stāstījuma klausītāju atmiņā visdziļāk iespiedās ainas, kuŗās V. Hazners attēloja tautiešu sirsnību, sagaidot un uzņemot, tikšanos ar iepriecinātiem draugiem, skaisto veco ļaužu mītni, kuŗa noderētu par paraugu jebkur celjamām līdzīgām mītnēm, un Austrālijas latviešu rūpes par Brīvās pasaules latviešu apvienības darbības iedzīvināšanas nepieciešamību. Tāpat Austrālijā izteikta doma, ka derētu arī globālā apmēra latviešu jaunatnes vadība. Referāta laikā V. Hazners nevienu reizi nesūdzējās par grūtībām, izskatījās veselīgs un iededzis, atzīstot savu ceļojumu par labi izdevušos. „Pasaules apceļotāja" zaudētās dienas un negulētās naktis, kā arī viņa nerimtīgo darbu Latvijas labā cildinot, vanadzes apveltīja viņu ar pušķi smaržīgu neļķu. Vakara norisi vadīja Ņujorkas DV apvienības pr-ks J. Lācis.

Tai pašā dienā Ņujorkas DV namā notika arī Ziemsvētku tirdziņš un izloze. Pēc referāta pakavējoties pie kafijas tases, vanadzes arī ziņoja, ka tas devis 250 dol. atlikumu. DV nams bez tam savā otrā „dzimšanas dienā" saņēma lielu kliņģeri, bet Ņujorkas vanadžu kopas pr-ce I. Kica un ASV vanadžu pr-ce V. Freija par veiksmīgo darbu — suminājumu un kuplu ziedu velti.

Kā tirdziņš ar daudzajām gleznām, skaistajiem keramikas darinājumiem un audumiem, bet jo sevišķi ar galdu, kuŗā kārdināja vai visi latviskie gardumi, tā vēl vairāk pats DV nams ar saviem saimniekiem un viesiem ir svētība visai Ņujorkas latviešu saimei. Ņujorka ir liela, skaista un varena pilsēta, tikai palaikam kļūst savādi vientulīga tiem, kas šad un tad mēdz saslimt ar ilgām pēc saviešiem. DV namā vēl pieturas kā pīrāgu smarža, tā dziesmu gars, kaŗavīru stāja un latviska sirsnība. Vairums sarīkojumu domāti ne tikai organizācijas biedriem, bet visiem tautiešiem. It sevišķi mīļi gaidīti viesi arvien ir jaunieši. D. V.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

KALAMAZŪ

◉ Latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komiteja sagatavojusi un izsūtījusi Ziemsvētku sainīšus, pievienojot arī latviešu grāmatas, visiem tiem draudzes jauniešiem, kuŗi atrodas kaŗadienestā.

◉ „Šāgada briežu medības bija sekmīgākās visā kluba pastāvēšanas laikā, par spīti bargajam sniegputenim Mičiganas ziemeļu rajonā," pēc sezonas nobeiguma izteicās Latviešu mednieku kluba pr-ks A. Tralmaks. Viņš arī pastāstīja, ka mūsdienu mednieks tiktāl modernizējies, ka sliktos laika apstākļos, uz medījumu gaidot, uzturas silti apkurinātā būdiņā. Bukus un stirnas mājās pārveduši J. Kupsis, V. Šmits, G. Grīviņš, J. Grīviņš, Kovaļenko, E. Lenšs, E. Putnis, E. Ancāns, V. Rinkušs, R. Benders, K. Sedliņš un A. Tralmaks.

◉ Jaunierīkotajā Kalamazū dabas centrā šogad uzstādītas Ziemsvētku eglītes „Apkārt pasaulei". Latviešu eglīti izgreznoja gaidas G. Sīkas vadībā.

BOSTONA

◉ Dzejnieces Marijas Urnežus dzīvoklī 8. un 9. decembrī pulcējās draugi un piederīgie, lai viņu suminātu 60. šūpļa svētkos. Pirmie dzejniecei apsveikt ieradās Bostonas latviešu katoļu kopas pārstāvji Vilcāns, Pastaljone un Augustāns ar īstām rozēm un franču šampanieti. Viesības turpinājās arī otrā dienā. Šampanieša pudeļu korķi lidoja griestos, nemaz neievērojot, ka sienas rotā gavilnieces veiklie rožu zīmējumi. Atklājās, ka dzejniecei izdotas tikai divas dzejoļu grāmatas, bet uzrakstīti dzejoļi veselām trim grāmatām. Viņa neesot mazražīga, tikai izdevēji trūcīgi. Skanēja arī dziesmas, kuŗas dūšīgi „vilka" četri spēcīgi dzejnieces dēli — jaunie Lambergi ar vecāko Silvestru — aktieri priekšgalā. Viņu piemēram sekoja arī to jaunās un temperamentīgās dzīvesbiedres no citām tautām. — No bostoniešiem gavilnieci vēl sumināja E. Šķoba, ģen. E. Priede, M. Drinka un Dzelzkalēju ģimene, bet sevišķi daudz sveicienu bija no tālienes. Skaistākais bija brīdis, kad jubilāre sēdās pie piano un atskaņoja Šopēna „Lietus lāsi", savu mīļāko gabalu. Tik daudz talantu vienai sievietei, un visus Marija Urnežus mēģina izkopt, lai piepildītu savu dzīvi un izbēgtu no trimdas pelēcības. P. S.

◉ Latviešu kreditsabiedrības gada sapulcē, kuŗu vadīja E. Brencis un protokolēja A. Mangulis, no grāmatvedes E. Auģes nolasītā gada pārskata izrietēja, ka biedru skaits, darbības gadā pieaugot par 16, sasniedzis 270, kas noguldījuši 151.493 dol. (gada pieaugums 12.634 dol.). 73 biedriem aizdoti kopsummā 45.972 dol., bet 12 ģimenes māju pircējiem uz obligācijām 63.377 dol. Rezerves fondā uzkrāti 2809, bet garantiju fondā 3014 dol. Procentos izmaksāti resp. ieskaitīti noguldījumu kortā 6138 dol. Iespēju robežās kreditsabiedrība atbalstījusi latviešu skolas uzturēšanu un nacionālos pasākumus. Oktobrī Masačuzetas pavalsts revidents kreditsabiedrības darbību atzinis par pareizu, sevišķi slavējot labi iekārtoto grāmatvedību. Arī pašas kreditsabiedrības revīzijas komisija (J. Luiks, E. Dzelzkalējs un A. Mangulis) valdes darbību atzina par pareizu un sekmīgu. Tā kā visi valdes locekļi strādā bez atlīdzības, sapulce nolēma izmaksāt gratifikāciju grāmatvedei — 350 dol., kasierim 300 dol., viņa palīdzei 100 dol. un sekretārei 50 dol. Pārvēlamos valdes locekļus E. Brenci, B. Vitanti, E. Auģi un S. Manguli ievēlēja par jaunu uz 3 gadiem, bet kandidātos A. Augstanu.

◉ Trimdas ev.-lut. draudzes vadība un draudzes locekļu ārkārtas sapulce nolēmusi draudzes mājai piebūvēt sarīkojumu zāli, kuŗai pamatus iemūrēs jau tuvākajās dienās. Visus būvdarbus paredzēts veikt talku kārtā, bet materiālu iegādei tomēr nepieciešami līdzekļi. To sagādei draudzes vadība un dāmu komiteja izdomājusi dažādas iespējas. Vispirms baznīcas fonds lūdza draudzes locekļus atteikties no Ziemsvētku apsveikumu sūtīšanas, bet šai vajadzībai domāto summu ziedot jaunbūvei. Dāmu komiteja organizēja arī īpašu ziedojumu vākšanu ar aploksnēm, tāpat katru svētdienu Ziemsvētku tirdziņu, vāca lietotas grāmatas un veikalu atlaides markas, sības". Draudzes pr-ks P. Skulte to ietvaros jau ziedojis 55, bet dāmu komitejas locekle Marga tāpat ierosināja „labdarības vie-Galiņa 63 dol.

GRAND RAPIDI

◉ Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes adventa sarīkojumu un Ziemsvētku tirdziņu 10. decembrī pēc dievkalpojuma baznīcas sabiedriskajās telpās atklāja draudzes pr-ks O. Jirgensons, izteicot sevišķu tencinājumu dāmu komitejai, kuŗa nodevusi valdes rīcībā prāvu summu baznīcas un Mežvidu būvdarbu vajadzībām un baznīcas parāda mazināšanai. Cand. theol. V. Fricsone stāstīja par Ziemsvētku prieku, pieminot latviešu rakstniekus, kuŗi šo svētku norisi un izjūtas vairākkārt savos darbos izcēluši. Draudzes jaunatnes pulciņa dalībnieki sniedza piemērotus priekšnesumus audzinātājas L. Skujas vadībā. Dāmu komitejas pr-ce H. Jansone pateicās programmas izpildītājiem un visiem, kas sekmējuši sarīkojuma norisi. Apmeklētāji varēja mieloties ar siltām pusdienām un iegādāties ne tikai dažādas maizes un cepumus, bet arī svētku dekorējumus un latviskos audumus. Sarīkojums bija necerēti labi apmeklēts.

◉ Sūdzības par latviešu laikrakstu savlaicīgu nesaņemšanu Grand Rapidos turpinās. Ja agrākajos gados tas notika ļoti reti, izņemot svētku laiku, kad pastā rodas sastrēgums, tad 1967. gadā laikrakstu piegāde bijusi ļoti slikta. Kas īsti vainojams, grūti pasakāms, bet ir zīmīgi, ka amerikāņu žurnāli un vietējo veikalu reklāmas sūtījumus piegādā samērā precīzi, turpretim latviešu laikraksti it bieži saņemti tikai pēc vienas vai divām nedēļām, pat pēc vairākiem mēnešiem. Dažkārt atsevišķi eksemplāri pavisam pazuduši, bet taujāšana pēc tiem palikusi veltīga. V. Z.

KLĪVLENDA

◉ Pirmā Ziemsvētku eglīte iemirdzējās Miera un Mārtiņa Lutera draudžu kopīgajā sarīkojumā 2. decembŗa vakarā, kuŗā svētbrīdi vadīja māc. K. Briedis. Bija svētdienas skolas audzēkņu priekšnesumi, kuŗus kuplais apmeklētāju pulks uzņēma atsaucīgi. Pēc oficiālās daļas vakara dalībnieki pakavējās pie dāmu klātajiem galdiem. — Nedēļu vēlāk eglītes vakaru bija rīkojušas gaidu un skautu vienības. Pēc māc. K. Brieža vadīta svētbrīža gaidas un skauti uzstājās ar priekšnesumiem, uzvedot arī M. Barvikas svētku ludziņu „Kādēļ sniegs mirdz". Nākošajā dienā abas vienības bija noorganizējušas Ziemsvētku tirdziņu.

◉ Notikumiem bagāta Apvienotajai latviešu draudzei bija otrā adventa svētdiena. Draudzes mācītājs I. Gaide iesvētīja pēc arch. R. Ābolīņa meta un būvinž. U. Kirša uzraudzībā celto baznīcas balkonu, kas domāts jauno ērģeļu novietošanai un vietu skaita pavairošanai kuplāk apmeklētos dievkalpojumos. Balkonu grezno nacionāli un kristīgi ornamenti, kas skaistina visu baznīcu. Iesvētīšanas dievkalpojumu kuplināja dziedātāja Lilija Gleške. Vakarā notika garīgs koncerts, kuŗā piedalījās draudzes koris J. Kalnieša vadībā, instrumentālais trio (V. Millers — vijole, E. Štelmanis — čello un V. Cieminš — (klavieres, un vokālisti — alts V. Melliņa, tenors I. Gaide un bass V. Ūsis. Koncerts, kas bija ļoti labi apmeklēts, beidzās ar mācītāja svētīšanas vārdiem un kopīgi nodziedāto „Jūs ticīgie, nāciet". Pēc koncerta visi baznīcas sarīkojumu zālē pulcējās pie dāmu komitejas sarūpēta azaida.

Gaišus svētkus un laimīgu Jauno gadu visiem vēlē

TED'S ANCASTER HARDWARE
T. KRĪGERS

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS UN LAIMĪGU JAUNO GADU
visiem latviešiem novēl:

SHERATON CONNAUGHT HOTEL

112 King St. E
HAMILTON, ONT.
Tel. JA 7-5071

PRIECĪGUS ZIEMAS SVĒTKUS UN SEKMĪGU1968. GADU
HAMILTONĀ novēl

DENIS F. O'LEARY,
Q. C., B. A.
WALDEMAR ZIMMERMAN,
L. L. B., B. A.
Advokāta un notāra birojs

Terminal Towers
105 Main St. E., Hamilton, Ont. Tel. 525-3510

T. J. A, FERGUSSON & SON LTD.

INSURANCE

418 Main Street E.,
Hamilton, Ontario Tel. JA 8-8434

ATLANTIC JEWELLERY

Piedāvā Šveices pulksteņus,
latviskas rotas lietas u. c.

170 James Street N., Tel. 529-1487
Hamilton, Ontario Mārtiņš Zitmans

ACE HARDWARE

1519 Barton St. E., Tel. 544-5687
Hamilton, Ont. V. Sebriņš

O. ANDERSONS DELIKATESSEN

26 Market Street,
Hamilton, Ontario Tel. JA 7-9896

JOHN SMITH HAMILTONĀ

ALDERMANIS UN M. P. P.
Ward 7 HAMILTON MOUNTAIN

FRANCIS ZARĀNS

DRĒBNIEKS

557 King St. E. Hamilton, Ont. Tel. JA 7-1249

ANDERSON CONSTRUCTION

12 Green Meadow Rd. Tel. FU 3-7717
Hamilton, Ontario. J. Gailītis

DĀVINIET SVĒTKOS!

J. Rozentāls — Gleznu mape	$24.00
A. Rupainis — Archeolingvistika	$10.00
Dzintarjūras vasara, Latvijas vēsture dzejā un gleznās	$ 6.80

DV Grāmatnīca, 491 College St., Toronto 4, Ont. tālr. 921-7121

PRIECĪGUS ZIEMAS SVĒTKUS UN
SEKMĒM BAGĀTU 1968. GADU
visiem latviešiem novēl

HAMILTON MOTOR PRODUCTS Ltd.
GM GENERAL MOTORS

Piedāvā: ▫ CADILLAC ▫ BUICK ▫ PONTIAC ▫ BEAUMONT ▫ FIRE BIRD—ACADIAN ▫ GMC (smagos) firmu auto

Pārstāvis JOHN HINDLE
132 MAIN STREET, WEST, HAMILTON, ONTARIO
Tel. 528-7001

Priecīgus Ziemas svētkus un
laimīgu Jauno gadu
novēl klientiem un draugiem
E. ROBEŽGRUNTNIEKS

ROBEZ & DONNELLY LTD.
Realtors and Appraisers

79 MAIN ST. E.
HAMILTON, ONT. TEL. JA 8-8966

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS UN LAIMĪGU 1968. GADU
HAMILTONĀ NOVĒL

SAKAS PARCEL SERVICE

Nosūta uz Latviju automašīnas, motociklus,
TV aparātus u. c.

620 Barton Street E.,
Hamilton, Ontario. Tel. LI 4-7239

MILGRAM PHARMACY LTD.

380 Crockett Street,
Hamilton, Ontario. Tel. FU 5-1533

JOHN S. MILLAR,
B. A.
ADVOKĀTS

15 King St. W.,
Hamilton, Ont. Tel. JA 8-1186

Priecīgus Ziemas svētku
TORONT

Vecais strēl

Ir Ziemsvētku vakars. Mazā Vācijas lauku ciemata visās mājās iestājies svētvakara miers un dažās jau iedegas pirmās svecītes eglītes zaros. Kaut kur tālumā ieskanas lauku baznīcas zvans, un ļaudis steidzas, lai nenokavētu dievkalpojumu.

Steigā neviens nelevēro sirmu vīru, kas nogriežas no ceļa un pāri apsnigušajiem laukiem dodas uz tuvējo mežu. Ir jau tumsa, bet zvaigžņotās debesis vientuļajam gājējam rāda ceļu. Sāk snigt. Baltās pārslas pamazām apsedz gājēja iemītās pēdas, nogulstas uz krūmu zariem, bet, liekas, ir bezspēcīgas vecā vīra priekšā, jo viņa sirmajos matos un uz baltā mēteļa paliek neredzamas.

Iegājis mežā, vientuļais vīrs palaikam apstājas un pēti katru eglīti. Beidzot viņa skatiens apstājas pie vienas, kurai vēja pusē zari retāki.

„Tā varētu būt," viņš pie sevis nomurmina, lēniem soļiem pieiet pie eglītes un noglāsta zarus.

Izņēmis no kabatas mazu, pašdarinātu svecīti, viņš to aizdedzina un iesprauž egles zaros. Mežs ir tumšs, tikai šī viena mazā svecīte tajā mirdz, un vecā vīra skatiens pamazām kļūst miglains, liesmiņā raugoties. Viņa sirdi pārņem skumjas, miklās cis bez tumšā meža un paša iedegtās svecītes pēkšņi saskata daudz vairāk.

— — —

Viņš ir atkal daudzu karavīru — varonīgo latviešu strēlnieku vidū, kuru acis raugās ugunskurā, kas aizdegts Ziemsvētku eglītes vietā. Viņi kopīgi nodzied vairākas Ziemsvētku dziesmas, jo šai vakarā atstājuši frontes ierakumus, lai vismaz garā brīdi pabūtu kopā ar saviem mīļajiem. Atskan pa retam šāvienam, bet neviens tos nelevēro, jo visi domās ir mājās — pie vecākiem, ģimenēm, draugiem.

Viņš vairs nav vecs vīrs, kas vada atlikušās mūža dienas Vācijas svešumā, bet viens no jaunākajiem strēlnieku vidū, tādēļ stāv mazliet nomaļus, pielicis roku pie mazas eglītes, no kuras nesen nolauzis zaru, lai rotātu sava cīņā kritušā drauga kapu. Viņa pirmās domas aizklīst pie šī labā drauga, kas krita, sargot tēvu zemi. Ak, kas par varoni viņa draugs bija! Tad, raugoties

ugunskura
domā par
bas Ziems
brauca uz
eglīti. Viņš
to puškoja,
vecākiem
baznīcu.
Viņam v
jo tad var
braukt pa
ļiem. Viņš

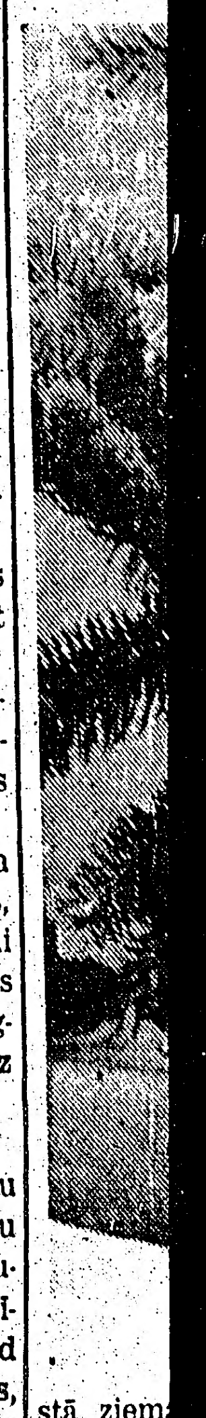

stā ziem
brauciena
vīriem u
bija teic
karavīrs,
mes brīv
rētu aizv
kopā ar
Un tag
viešu st
biedriem
šai Zie
nav lem
Viņš zi
katru ga
gušajiem
baznīcu.
brīdī do
kopā a
latviešu

PRIECĪGUS ZIEMAS S
SEKMĪGU 1968.
HAMILTONĀ NO

C. G. TO
Real Estate
418 Main St. E., Hami
MA

KREIŠMA INVESTME

47 Forest Ave
Hamilton — Ontario
Tel. JA 7-5679

PRIECĪGUS ZIEMS

RDWARE

US UN
DU
vēl
GM
GENERAL MOTORS
CTS
UICK ▪ PONTIAC ▪
DIAN ▪ GMC (smagos)
N D L E
MILTON, ONTARIO

un draugiem
E. ROBEŽGRUNTNIEKS
NELLY LTD.
praisers
TEL. JA 8-8966

LAIMĪGU 1968. GADU
V Ē L

AS
EL SERVICE
iju automašīnas, motociklus,
V aparātus u. c.
E.,
Tel. LI 4-7239

RAM
MACY LTD.
et,
Tel. FU 5-1533

King St. W.,
milton, Ont. Tel. JA 8-1186

Priecīgus Ziemas svētkus un panākumiem bagātu Jauno gadu!
TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LTD.

Vecais strēlnieks un eglite

Ir Ziemsvētku vakars. Mazā Vācijas lauku ciemata visās mājās iestājies svētvakara miers un dažās jau iedegas pirmās svecītes eglītes zaros. Kaut kur tālumā ieskanas lauku baznīcas zvans, un ļaudis steidzas, lai nenokavētu dievkalpojumu.

Steigā neviens neievēro sirmu vīru, kas nogriežas no ceļa un pāri apsnigušājiem laukiem dodas uz tuvējo mežu. Ir jau tumsa, bet zvaigžņotās debesis vientuļajam gājējam rāda ceļu. Sāk snigt. Baltās pārslas pamazām apsedz gājēja iemītās pēdas, nogulstas uz krūmu zariem, bet, liekas, ir bezspēcīgas vecā vīra priekšā, jo viņa sirmajos matos un uz baltā mēteļa paliek neredzamas.

Iegājis mežā, vientuļais vīrs palaikam apstājas un pēti katru eglīti. Beidzot viņa skatiens apstājas pie vienas, kurai vēja pusē zari retāki.

„Tā varētu būt," viņš pie sevis nomurmina, lēniem soļiem pieiet pie eglītes un noglāsta zarus.

Izņēmis no kabatas mazu, pašdarinātu svecīti, viņš to aizdedzina un iesprauž egles zaros. Mežs ir tumšs, tikai šī viena mazā svecīte tajā mirdz, un vecā vīra skatiens pamazām kļūst miglains, liesmiņā raugoties. Viņa sirdi pārņem skumjas, miklās cis bez tumšā meža un paša iedegtās svecītes pēkšņi saskata daudz vairāk.

— — —

Viņš ir atkal daudzu karavīru — varonīgo latviešu strēlnieku vidū, kuru acis raugās ugunskurā, kas aizdegts Ziemsvētku eglītes vietā. Viņi kopīgi nodzied vairākas Ziemsvētku dziesmas, jo šai vakarā atstājuši frontes ierakumus, lai vismaz garā brīdi pabūtu kopā ar saviem mīļajiem. Atskan pa retam šāvienam, bet neviens tos neievēro, jo visi domās ir mājās — pie vecākiem, ģimenēm, draugiem.

Viņš vairs nav vecs vīrs, kas vada atlikušās mūža dienas Vācijas svešumā, bet viens no jaunākajiem strēlnieku vidū, tādēļ stāv mazliet nomaļus, pielicis roku pie mazas eglītes, no kuras nesen nolauzis zaru, lai rotātu sava cīņā kritušā drauga kapu. Viņa pirmās domas aizklīst pie šī labā drauga, kas krita, sargot tēvu zemi. Ak, kas par varoni viņa draugs bija! Tad, raugoties ugunskura gaišajās liesmās, viņš domā par mājām, atceras bērnības Ziemsvētkus, kad ar tēvu brauca uz mežu nocirst svētku eglīti. Viņš atceras, kā ar māsu to pušķoja, lai pēc tam kopā ar vecākiem kamanās brauktu uz baznīcu.

Viņam vienmēr patika ziema, jo tad varēja ar tēvu kamanās braukt pa klusajiem meža ceļiem. Viņš atceras, kā reiz aukstā ziemas pievakarē tēvs šādā braucienā sāka runāt par karavīriem un varoņiem. Toreiz viņš bija teicis tēvam, ka arī reiz būs karavīrs, kas aizstāvēs savas zemes brīvību, lai katru gadu varētu aizvadīt miera Ziemsvētkus kopā ar savējiem.

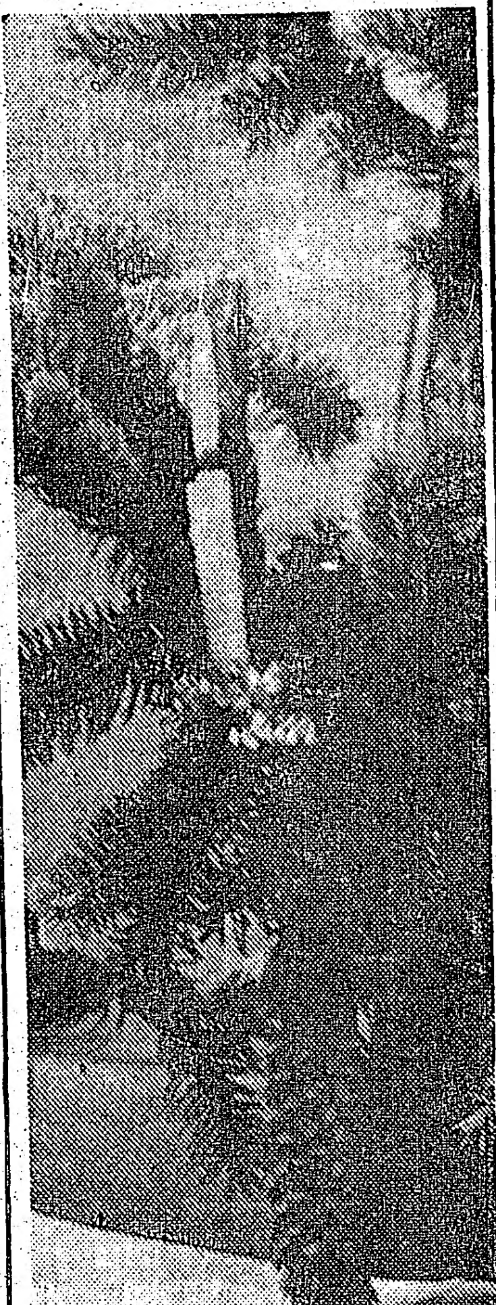

Un tagad viņš ir karavīrs, latviešu strēlnieks, kas kopā ar biedriem cīnās par savu zemi. Bet šai Ziemsvētku vakarā viņam nav lemts būt kopā ar ģimeni. Viņš zina, ka šovakar, kā jau katru gadu, viņa ļaudis pa aizsnigušajiem meža ceļiem brauc uz baznīcu. Viņš arī zina, ka tie šai brīdī domā par viņu un baznīcā kopā ar mācītāju aizlūgs par latviešu cīnītājiem frontē. Māte slaucīs acis svētku villainē, tēvs miglainu skatienu raudzīsies svecītēs lielajā eglē pie altāra, jo raudāt nedrīkst: kā būs, ja cīnītāja tēvs raud? Māsiņa gan' raudās, būdama bēdīga, ka brāļa vairs nav mājās un abi nevar kopīgi svētku egli pušķot. Kādēļ viņam lemts Ziemsvētkus — gaišos miera svētkus pavadīt kara laukā? Bet viņš zina, ka vecāki šai vakarā ir noskumuši, taču sirdīs tomēr lepni par savu dēlu, kas labprātīgi devies uz fronti, lai sargātu savu tēvu zemi.

Viņa domu vija pēkšņi pārtrūkst. Ausīs it kā vēl ieskanas baznīcas zvani, kaut kur tālu, tālu. Domās vēl atplaiksnī nožēla, ka nav šai vakarā mājā pie savas eglītes, pie kuras ar ģimeni dziedātu Ziemsvētku dziesmas, ēstu mātes ceptos raušus... Tad burvība ir garām. Viņa priekšā atkal kvēlo vairs tikai frontes ugunskurs, kura liesmās raugās biedru acis.

Svecīte Vācijas meža eglītē izdegusi.

Vecais vīrs palicis tumsā.

Aukstais ziemas vējš piepūš tumšo svešuma mežu, koku kailie zari trīc, it kā saltu. No eglītes zariem palaikam nokrīt uzsnigušais sniegs. Citādi viss ir kluss un mierīgs.

Vientuļais vīrs vēl paskatās uz eglīti ar retajiem zariem, kuri atgādina tās eglītes zarus, ar kuriem viņš reiz rotāja drauga kapu. Šī eglīte atsauca atmiņā arī tos svētkus, kurus viņš pavadīja kopā ar biedriem — latviešu strēlniekiem. Tā bija nakts pirms uzbrukuma Ložmetēju kalnam...

Viņš novēršas no mazās eglītes un dodas atkal pāri sniegotajiem laukiem atpakaļ uz ciematu. Virs viņa mirdz zvaigžņu tīkls, sniega pārslas dejo pa mēness stariem. Vecais vīrs baltajā mētelī lēniem soļiem atkal tuvojas iebrauktajam ceļam, lūpām čukstot klusu lūgšanu.

Baiba Šmita-Kalēja

* * *

★ Bonnas valdības Visvācijas jautājumu ministrs paziņojis pasaules latviešu jaunatnes kongresa rīcības komitejai, ka piešķir Rietumberlīnes kongresa halli tās vajadzībām nākamā gadā ar 50% atlaidi. Berlīnes kongresa halle celta ar ASV līdzekļiem 1957. gadā. Halles fuajē kongresa laikā paredzēta pretkomūnistiska izstāde, gar kuras sagatavošanu strādā ASV un Kanadas latviešu jaunieši, bet preses konference un sēdes notiks mazajā auditorijā ar 400 vietām. Lielajā 1250 vietu auditorijā notiks latviešu folkloras sarīkojums, kurā gaidīs ierodamies arī berlīniešus.

Jānis Vairdotis

SVĒTKU PRIEKS UN DĀVANA

„Atlikušas vairs tikai dažas iepirkšanās dienas; pasteidzieties, kamēr vēl nav par vēlu! Iepriecinie savus radus, draugus un paziņas Ziemsvētkos!" skan radio aparātā runātāja balss. Piesola speciālu svētku atlaidi. Ja pietrūkst naudas — var aizņemties uz izdevīgiem un „mēreniem" noteikumiem. Skan atkal cits aicinājums — aizlidot prom no sala un sniega un izbaudīt svētku prieku, saulojoties Floridas pludmalē. Un vēl daudz citu saukļu un piedāvājumu, skarbās balsīs izkliegti un iedziedāti skaņu lentēs, kas visi saistīti ar Ziemsvētkiem.

Gribas uz brīdi apstāties un pārdomāt, vai mūsdienu skaļās un krāsainās reklāmas, miljoniem vizošo spuldžu, zvaigžņu un spīdekļu ielās nozīmē svētkus, — svētkus par godu Kristus bērna atnākšanai pasaulē? Vai Ziemsvētki drīzāk nav pārvērsti par tirdzniecības svētkiem?

Vai Ziemsvētki dod to, ko gaidām — mieru un klusu prieku? Kristīgajiem cilvēkiem visā papasaulē 25. decembris ir prieka diena — mūsu glābēja Jēzus Kristus piedzimšana, laiks priekam un sirsnībai, vienam otru apdāvinot. Bet Ziemsvētki šai kontinentā kļuvuši par vienas dienas svētkiem, jau nedēļām iepriekš gatavojoties un pošoties šīs dienas atzīmēšanai. Atceroties redzēto dzimtenē un aizvadītos svētkus svešumā, jākonstatē, ka Ziemsvētku reliģiskais aspekts daļēji zudis un ievirzīts pavisam jaunā un modernā izpratnē. Skaisti iesaiņoto dāvanu došana un saņemšana tos izvērtusi par sekulāra novirziena svētkiem. Straujās dzīves ritumā daudziem piemirsies, ka šie svētki ir mīlestības svētki savā sirds siltuma izteikšanai līdzcilvēkiem un ka visvairāk iepriecināmi tie, kas dzīvo trūkumā un postā.

Gribu tuvāk pakavēties pie svētku dāvanu devējiem un saņēmējiem, — kādas dāvanas izvēlējās agrākajos laikos un kā dāvina mūsdienās. Pirmo dāvanu sākums meklējams jau toreiz, kad notika lielais brīnums Betlemē, vēsts, kuru klausāmies katros svētkos no jauna. Gudrie no Austrumiem devās ar savām dāvanām sveikt Kristus bērnu. Viņi negaidīja dāvanas pretim, jo zināja un ticēja, ka vislielākā Dieva dāvana — glābējs visai pasaulei — gulēja silītē.

Saprotams, šobrīd dzīve un apstākļi ir pavisam citādi nekā toreiz. Svētki ar sveicieniem un dāvanām mums uzliek sabiedriskus pienākumus un rūpes. Ja esam kāda uzņēmuma īpašnieki, labu attieksmju uzturēšanai klientus vai citu uzņēmumu vadītājus, ar kuriem jāsadarbojas veikala lietās, atceramies ar dāvanu. Tāpat daudzi māju īpašnieki atceras savu piena vedēju, pastnieku vai tuvāko kārtības sargu. Ir labi un noderīgi, ja attieksmes ar viņiem vienmēr teicamas un viņu pakalpojumi rūpīgi veikti. Pasniedzot viņiem dāvanas, mūsu izvēle ir viegla un vienkārša — viņi būs apmierināti, un no viņiem cita nekā negaidām kā smaidīgu „paldies". Taču lieta ir citāda, ja jādomā par dāvanām tuvākajiem draugiem un paziņām, kas savukārt arī mūs atceras svētkos ar velti. Zinu, ka daudziem dāvanu meklēšana veikalos priekšsvētku laikā sagādā lielas galvas sāpes. Izvēloties pirkumu, jādomā, vai tas saņēmēju iepriecinās, derēs, vai viņam kaut kas līdzīgs jau nav mājās. Tāpat viens otrs jutīsies parādnieks, ja nevarēs atbildēt ar tādas pašas vērtības dāvanu. Skaidrs, ka par pāris dolariem šodien nekāda lielā dāvana nav nopērkama, un tā bieži šim nolūkam jāizdod pārdesmit dolaru. Ja nu draugu un tuvinieku saraksts, kuri jāatceras, iznāk diezgan garš, rodas vēl citas problēmas. Kā lai tiek laukā no šī „burvju loka", kas ar katru gadu savelkas ciešāks, dāvanu vērtībai pieaugot? Dot labu padomu ir diezgan grūti, katram pašam jāatrod zelta vidusceļš, kā tikt ar šīm lietām galā...

Lasot un papētījot dāvanu došanas „vēsturi" un kā šī apdāvināšanās notiek citās zemēs, redzama liela tradiciju dažādība. Vairākās zemēs svētku dāvanas saliek lielā traukā, un kad visi mājinieki sapulcējušies, tās izber un dala ar lielu prieku un skaļumu. Holandē, piemēram, saime pulcējas pie ēdamgalda, gaidot svētku pārsteigumus, kas, sīku mantiņu veidā var atrasties pudiņā, kartupelī, kāpostgalvā, malkas grozā, papīrkurvī vai citā vietā. Katrai dāvanai nāk līdz „pantiņš" par saņēmēja labām īpašībām vai rakstura vājībām, kuru parakstījis Sinter — Klaas (Ziemsvētku vecītis). Arī Zviedrijā svētku dāvanas „Julklapp" ir jāmeklē pašam, un daudzi zviedri šo tradiciju ievēro arī mūsdienās. Parastākais veids ir, ka mazā dāvana iesaiņota vairākās kārbās un papīros, tā ka grūti atrodama. Šāda meklēšana un izdarības sagādā prieku dāvanas meklētājam un visiem klātesošajiem.

Kas ir tas labais gars, kas gādā par dāvanām un svētku prieku? Ir vairāki simboli ar dažādiem nosaukumiem, kuriem piedēvē šo labdarību. Amerikā labi pazīstamais Santa Klauss kā dāvanu nesējs ir vecs paziņa bērniem visā pasaulē. Bērni tic, ka svētku vecīša parastais ceļš, kā iekļūt dzīvojamā mājā, ir caur skursteni. Gadu tecējumā daudzas svētku dāvanas kļuvušas jau par zināmu standartu, tās ir gaidītas mantas svētku laikā. Pie tādām pieder Šveices mūzikas kārbas, mechaniskās rotaļlietas un īpaši cepumi. Dānijas zilbaltie porcelāna šķīvji — ar mākslinieku zīmētiem ornamentiem vai svētku motīviem un attiecīgā gada skaitli — ieskatīti par dārgu un vērtīgu dāvanu, tos parasti piestiprina pie sienas kā rotājumu. Pirms pārsimt gadiem, varbūt arī agrāk, turīgie Dānijas saimnieki saviem gājējiem dāvinājuši šķīvjus, pilnus ar svētku gardumiem — cepumiem un augļiem. Tā kā šie šķīvji bijuši kvalitātīvi daudz pārāki par tiem, kādus kalpi lietojuši ikdienas dzīvē, viņi tos piestiprinājuši pie ēdamistabas sienām kā dekorāciju.

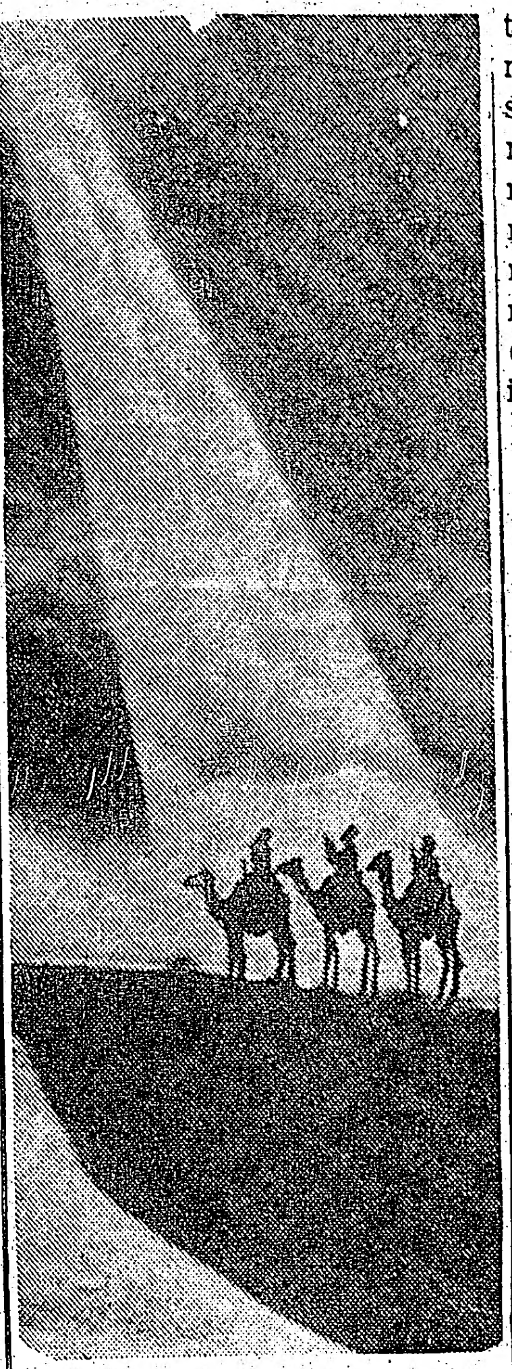

Īsā laikā šī paraža izplatījusies pa visu zemi un pārņemta arī citās valstīs, radot Dānijai jaunu tirdzniecības nozari un prāvus ienākumus. Šāds, pirms 60 gadiem gatavotais Ziemsvētku šķīvis, ar mākslinieka zīmētiem ornamentiem un pilsētas attēlu centrā, šodien ir retums kollekcionāru aprindās un maksā lielu naudu, jo toreizējās rūpniecības ražojumu skaits, salīdzinot ar šodienas kvantumiem, kādus laiž tirgū un eksportē dāņu keramikas ražotāji, bija niecīgs.

Ikvienam zināms, ka pirms vairāk nekā 50 gadiem svētku dāvanas visvairāk gatavoja paši mājās. Mātes jau mēnešiem pirms svētkiem sāka adīt, aust un šūt, bet tēvi ar darba rīkiem brīvajos brīžos gatavoja rotaļlietas, koka vai cita materiāla dāvanas. Gadu tecējumā dāvanas sasniegušas neiedomājamus apmērus, sākot ar saldumu vai cigarešu kārbiņu un beidzot ar dimantiem, dārgiem kažokiem un nekustamiem īpašumiem. Dāvanu nosūtot, jāatceras galvenā doma: lai katra svētku dāvana ietvertu arī daļu no devēja, lai tai ietu līdz devēja domas un sirds. Kādreizējā ASV prezidenta Rūzvelta dzīvesbiedre Eleonora, viena no populārākajām sievietēm pasaulē, kādā rakstā 1960. gadā stāsta, ka viņas svētku dāvanās liktas arī viņas roku pūles — izrakstītās kabatdrāniņās vai tabakmakos; tāpat citām dāvanām ar ielikto darbu ejot līdz arī daļa no viņas pašas. Pēc viņas domām veikalā pirktās dāvanas, kaut cik dārgas tās būtu, nav tik vērtīgas kā pašu roku gatavotās vai izdaiļotās mantiņas. Lielbritanijas karaliene Elizabete I bija pirmā sieviete, kas svētku dāvanu klāstā saņēma pāri īsta zīda zeķu, — tagad pie tām esam tā pieraduši, ka mūsdienu daiļavu kājiņas bez zīda zeķēm nemaz nebūtu iedomājamas. Sērs Francis Dreiks 1589. gadā Ziemsvētkos karalieni iepriecināja ar retu kažoku, baltu un sarkanu spalvu vēdekli, kura zelta rokturis bija pērlēm rotāts. Smalkās pērlītes bija tā iestrādātas, ka roktura vienā pusē tās veidoja karalienes portretu. Vai arī mūsu laikā tā nebūtu izcila svētku dāvana? Vēl lepnu dāvanu 1864. gadā ģenerālis Šērmans „pasniedza" ASV prezidentam Linkolnam; telegrammā no kaujas lauka viņš ziņoja: „Kā svētku velti es atļaujos jums dāvināt ieņemto Savanas pilsētu."

Taču visos laikos ļaudis centušies svētkos atcerēties arī smagi slimos, grūtdieņus un atstātos, kas paši nespēj sagādāt sev svētku prieku. Parasti šīs dāvanas, lielas vai mazas, dod devējam gaišāku svētku izjūtu un svētku prieku.

Edvarts Tūters

ZIEMSVĒTKU NAKTĪ

Stājušies puteņot sniegi, mēness mirdz rūtīs.
Ziemsvētku naktī es stāvu, bez svētku prieka.
Trimda visapkārt man sveša, sāpes man krūtīs.
Domas pa zvaigžņotu taku aizjoņo tālu . . .

Klusajā Salacas krastā, vītolu ēnā,
Kupenās grimusi baltās snauž sirma māja.
Domas, kas skrējušas auļiem, pēkšņi top lēnas . . .
Gājušas pagalmam pāri pie sliekšņa stājas.

Redzama nav nekur gaisma, nedz sveču liesmas;
Logi kā miroņu šķirsti — tumši un melni.
Runas nav dzirdamas klonā, neatskan dziesmas.
Pavardā diez cik jau gadus auksti gul pelni.

Velns šajā brīvļaužu sētā tumsību audis —
Brīnišķo Ziemsvētku nakti gremdējot bēdās.
Ne vairs še saimnieki sirmie nedz saimes ļaudis;
Nedienu putenis aizvelk pagalmā pēdas.

Nojaukta sentēvu rija — dvēselēm mītne;
Veļi tur dievainēs nāca — atmiņās sērsti.
Uzkāpu kalnā, kur senāk dzirdēju zvanu
Nākam no dievnama sirmā — ar svētku vēsti.

Klusums baiss tagad visapkārt — klusums un tumsa:
Zvanam izrauta mēle — mēms tas un apsmiets.
Izsisti baznīcai logi — bezdievju vēlme;
Dvēsele mēma kļūst sāpēs — smaga kā akmens.

Un kad es atgriežos atkal kur mana trimda, —
Laiks sen jau pusnaktij pāri, dzisušas sveces.
Ilgi vēl tālē es skatos — Betlemes zvaigznē.
Liekas, tā dvēselei saka: „Ticībā stāvi!"

. . . Stājušies puteņot sniegi, mēness mirdz rūtīs.
Ziemsvētku naktī es stāvu, bez svētku prieka.
Trimda visapkārt man sveša, sāpes man krūtīs.
Domas pa zvaigžņotu taku aizjoņo tālu . . .

PRIECĪGUS ZIEMAS SVĒTKUS UN
SEKMĪGU 1968. GADU
HAMILTONĀ NOVĒL

C. G. TODD
Real Estate Ltd.
418 Main St. E., Hamilton, Ont.
MARTIŅŠ JAKOVICS
Latviešu pārstāvis

KREIŠMANIS
INVESTMENTS
47 Forest Ave.
Hamilton — Ontario — Canada
Tel. JA 7-5679 R. KREISMANIS

Priecīgus Ziemsvētkus un
veselību jaunajā 1968. gadā
novēlam visiem latviešiem!
Hamiltonas Latviešu Biedrības
valde un grāmatnīcas vadītājs

Val Tukler
Priecīgus Ziemas svētkus un
laimīgu Jauno gadu!
Valdis Tuklers
prezidents
HAMILTONĀ
Val Tukler Real Estate Ltd. 1104 Fennell Ave. E.
Tel. FU 9-2223
VAGO CARDINAL
Enterprise Ltd.
Investment and Security Ltd.

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS UN LAIMĪGU 1968. GADU visiem latviešiem novēl
A. KRISTAPSONS UN CO
1095 QUEEN ST. E. TORONTO
TEL. 466-5152

Sandra Lazdiņa

Pasaka par Ziemsvētkiem

Un snieg, un snieg; snigt dienām neapstādams,
Sniegs bezgalības bagātību šķiež:
Pār zemes tumsu debess gaismu klādams,
Kas naktī pat vēl gaišu krēslu riež.
(Edmunds Zirnītis)

Snieg. Tur augšā, debesu mājās, baltas pūkainas zvaigznītes sakrājušās lēveņiem, un debesu iemītnieki raida tās lejā uz tumšo zemi. Mazo zvaigžņaino niecīņu ir tik daudz, tik daudz... ne saskaitīt, ne savaldīt.

Tās lido savu garo ceļojumu cieši kopā cita pie citas, citādi viņu miljardiem nebūtu vietas šaurajā izplatījumā, kas citkārt bija licies tik bezgalīgs.

Bet baltās zvaigznītes ir ledainas, jo augšā, debesu izplatījumā, ir tik auksti, auksti... Tām salst tālajā ceļā uz zemi. Pēc siltuma tiekdamās, tās salīp kopā vēl ciešāk un — raugi! nu izskatās kā puķes, baltas puķes — pīpenītes, asteres, Latvijas pļavu naktsvijolītes, kā grūti sasniedzami starainie ziedi Alpu kalnos.

Jā, puķes nāk no debesīm un klāj zemi! Cilvēki teic — tās ir sniega pārslas, bet tie ir kristallā sasaluši balti ziedi.

Baltie ziedi gulstas zemē cits uz cita, cits uz cita, un no tiem zeme top balta, tumšā nakts ap zemi blāzmo gaiša. Bet tur augšā, mūžīgi saltajā izplatījumā ir tumšs, piķa tumšs, jo šī ir gada vistumšākā nakts kopš pasaules sākuma, visgaŗākā un tumšākā.

Cilvēki teic — tas ir divdesmitceturtais decembris, tā ir Ziemsvētku nakts.

Mazās nosalušās un piekusušās debesu puķītes no saviem tumšas augstumiem steidzas uz leju, uz silto, gaišo zemi, un balto ziedu ledainie kristalli tinkšķ kā zvaniņi:

„Miers virs zemes, un cilvēkiem labs prāts. Miers... miers..."

Te pēkšņi pašā augšā, turpat pie debesu durvīm, gaisā nošņācas kā čūska ieaurojas kā aizlaiku nezvērs, un biljoni ledaino puķīšu sagriežas grīstē. Vēl mirklis, un citus miljonus ierauj grīstē, tad vēl citus, un citus... Bezgalība pie debesu durvīm šņāc, krāc un auro, un mazās baltās debesu sūtnes bez žēlastības mētā mežonīgā virpulī, jo par vistumšāko izplatījuma vietu šai visu nakšu tumšākajā naktī joņ pats sātans.

Viņš viss ietinies negaisa mākonī kā melnā mētelī. Vai aste viņam ir, vai ragi pierē un zirga kājas? To baltās debesu puķītes neredz, jo sātans desmitkārt apvijis ap sevi melno mākoni no augšas līdz apakšai. Tikai vietā, kur jābūt galvai, gail divas ļaunas zaļas liesmas. Šīs liesmas ik brīdi gatavas izlaist zibšņus kā čūskas mēli, jo sātans ir nikns: viņš bija sadzirdējis mazos niekus par mieru skandinām.

Sātans apsviež ciešāk ap sevi melno mākoni un drāžas pa debesu telpu kā septiņjūdžu zābakos.

„Es viņiem parādīšu mieru! Ha, ha, hā!" nodreb izplatījums no viņa aurīgajiem smiekliem.

Ļaunā priekā zibsnī sātana zaļās ugunsacis, noraugoties, kā bezpalīdzīgi mētādamās uz augšu, uz leju, uz visām pusēm, salipušās debesu puķes nu tiek saplēstas sīkos ledus kristalliņos. Tie izmisuši spiežas cits pie cita, tiek atkal atrauti, un siltā zeme apakšā paliek tāla, kā bijusi.

„Uz leju! Uz zemi! Ātrāk uz leju ar visiem spēkiem!" tie tinkšķina cits citam, kad izdodas saskarties.

„Uz leju, uz leju, jo šonakt miers ir virs zemes un cilvēkiem labs prāts!"

„Miers virs zemes? Cilvēkiem labs prāts? Ha, ha, hā! Ha, ha, hā!" auro sātana galvā kāds sarkanām ugunīm pilns caurums kā pašas elles vārti.

„Dodieties jūs, neļgas, uz zemi! Skrieniet, steidzieties! Šejienes plašumos jūs varētu pataupīties tīras un baltas. Bet jūs gribat tikt lejā, gulties uz zemes, lai cilvēku kājas jūs sabradā dubļos! Labi, lai notiek! Bet es jūs uzpūtīšu uz logu palodām un jumtiem, lai jūs labāk redzētu, kas notiek cilvēku mājokļos uz zemes. Tur jūs ieraudzīsit visu ko, tikai ne mieru un labu prātu."

Sātans atrauj vienu stūri no mākoņa piķa melnumā pie savas azots. Tā piebāzta pulka maziem maisiņiem ar derdzīgiem uzrakstiem: meli, mantrausība, skaudība, nesaticība, naids, nežēlība, izvirtība. Tai vietā, kur vajag atrasties krūtīm, sātanam rēgojas vislielākais maiss. Tam virsū no akmens šķembām veidoti vārdi: cietas sirdis.

Sātans parauj melnā mākoņa malu, visiem maisiem atirst gali, un tie izbeŗ savas baigās sēklas, kas nu kopā ar debess baltajām vēstnesēm lido uz zemi.

„Ha, ha, hā! Ha, ha, ha, hā!" auro elliškā mute.

Tad sātans sagriežas vērpetē un aizšalc izplatījuma tumsā.

Te — kas tas? Viņš dzird no zemes augšup lidojam baznīczvanu dimdas: „Bim... bam... bim... bam..." un cilvēku priecīgās balsis: „Viss ienaids rimis, priecājies, priecājies..."

„Ha, ha, ha!" sātans sāk atkal savus indīgos smieklus. „Ienaids rimis? Izlikšanās! Meli! Balti meli!"

Pāri viņam, gaŗām viņam lidinās baltās pārslas, skaļi tinkšķinādamas:

„Sirds, klausies, klausies;
zvanu mēles cildās
Virs zemes mieru,
labu prātu pauž;
Pie cilvēksirdīm
cilvēksirdis sildās,
Cits citam roku sniedz
un glāstot glauž!"
(Edm. Zirnītis)

„Ko? Roku sniedz un glāsta? Ha, ha, hā! Cits citam kož, ne glauž! Cilvēks ir vilkam līdzīgs. Kas nezina, ka ,homus homo lupus est'?"

Lielās dusmās sātans satveŗ savās milzīgajās saujās mazos ģekus, kas skandē šīs nepatiesības par zemes dzīvi, un izsvaida tos kaudzēm uz logu palodām. Lai paskatās, kā cits citam kodīs!

Bet tad... bet tad... Sātana seja saškobās drausmīgā greizumā. Kas pēkšņi bija noticis ar viņa sēklu, kuŗu viņš tik bagātīgi bija atkal izkaisījis šovakar? Vai tās nebija iesējušās?

Mazās Ziemsvētku sniega puķītes nu smēja sātanam acīs un droši skandēja: „Miers virs zemes, un cilvēkiem labs prāts."

Elles atspīdums sātana ugunsacīs draudīgi iegailējās. Viņš izšņāca savu postīgo elpu un, pārskaities bez gala, sajozās atkal ciešāk melnajā mākonī, sagriezās vērpetē un aizvirpuļoja tumsā uz citu vietu.

Bet šai naktī, šai vienīgajā naktī, sātana spēkiem nebija varas.

Kur vien viņš iemeta savas ļaunās pekles acis kādā logā, visur viņš redzēja mierīgas un svētlaimīgas cilvēku sejas, itin kā mazo svecīšu liesmiņu mirdzumā debesgaisma tās būtu aplējusi.

PRIECĪGUS ZIEMAS SVĒTKUS UN
LAIMĪGU 1968. GADU!

EAGLE'S NEST

(SLĒPOTAVA)

PRIECĪGUS ZIEMAS SVĒTKUS un
PANĀKUMIEM BAGĀTU JAUNO GADU
visiem latviešiem tuvumā un tālumā novēl

POKO'S Meat Products

376 COLLEGE ST. (starp Spadina un Bathurst) 922-1300

Veikals austrumos
319 DANFORTH AVE
461—3421
(starp Broadview un Logan)

TORONTO

Veikals ziemeļos
767 MT. PLEASANT RD.
488-2078
(pie Eglinton Ave.)

Igauņu uzņēmums

PRIECĪGUS ZIEMAS SVĒTKUS UN
LAIMĪGU 1968. GADU!

BERGDON GALERIJA

180 DAVENPORT Rd., tel. 924-3865, Toronto

Priecīgus Ziemas svētkus un
panākumiem bagātu Jauno gadu novēl

ALFREDS STIKUTS

Nekustamu īpašumu aģentūra. Reģistrēts obl. birojs.
2889 Dufferin St., Toronto 19, Ont., tel. 789-1511

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu novēl

LATVIEŠU SAIMNIECISKO
DARBINIEKU APVIENĪBA
KANADĀ

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu!

PAVASARA
KONDITOREJA UN
DELIKATEŠU VEIKALS

361 Roncesvalles Ave. Toronto 3, Ont. Tel. 531-7353
S. ČUKULS

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu novēl

VALTENBERGS WOODWORK

1072 DUPONT ST., TORONTO 4, ONT.
Tel. 533-6542, vakaros 781-6444

Sveicam Ziemas svētkos un
novēlam laimīgu Jauno gadu!

AUSTRAS MODES SALONS

Īpašn. A. VĪTOLIŅA
854 Ossington Ave., Toronto. Tālr. 535-3725

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu novēl

BROADVIEW DELICATESSEN

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview) Toronto
465-9905 *Ausma Miķelsons*

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu novēl

VIKING DELICATESSEN

1077 Bathurst St. Toronto 4, Ont. Tel. 532-9068
EMĪLIJA un GEORGS DUMPES

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu!

B. L FINGERS

Rīgas kungu un dāmu drēbnieks
3300 Yonge St. (pie Fairlawn Ave.) Toronto 12
Tālr. 489-2334 mājās 489-9465

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu
vēl visiem klientiem un apgādiem

DAUGAVAS VANAGU
GRĀMATNĪCA

491 College street, Toronto 4, Ont. Canada

NEREDZAMIE SPĀRNI

JAŅA SIRMAŅA PASAKA

Dāvis saliga pie krustkaļa amatu mācīties. Puisim netrūka ne spēka, ne apķērības. Ar rūpīgu darbu viņš drīz vien izpelnījās meistara atzinību.

Kad mācekļa laiks — trīs gadi — tuvojās beigām un Ziemsvētki bija pievārtē, meistars teica Dāvim:

„Šogad svinēsim ne tikai Ziemsvētkus vien. Man liekas — tu jau esi amatu iemācījies. Ielūgsim dažus draugus un pie viena galda klāšanas nosvinēsim arī tavu mācības beigšanu. Domāju pēc svētkiem doties atvaļinājumā, tāpēc kaimiņiem der zināt, ka arī tu esi gatavs krustkalis, ka vari stāties manā vietā. Aizej uz mežu un nocērt eglīti. Es pa to laiku raudzīšu dūmeni iztīrīt. Pārāk piekvēpis. Šorīt, kad iekūru krāsni, darbnīca bija dūmu pilna kā seno laiku rija."

Dāvis sameklēja glītu eglīti, kā jau divkāršajiem svētkiem pienākas.

Svētku galdam arī zaķa cepetis derētu, — viņš nodomāja un labā omā devās uz māju pēc bises, bet pagalmā piedzīvoja baigu pārsteigumu. Meistars gulēja sniegā bez dzīvības. Uz apledojušā jumta laikam slīdējis, kritis un beidzis elpot.

Priecīgu Ziemsvētku vietā Dāvim nu nācās rīkot bēres, un eglīte palika neaizdegta.

Vecgada vakarā Dāvis, kā meistars bija mācījis, jau laikus ķērās pie darbnīcas sakārtošanas un iztīrīšanas, bet darbs īsti neveicās. Slotu viņš varēja iesliet kaktā tikai vēlā stundā.

Liekas, ka nu pēdējais laiks eglīti aizdedzināt, — Dāvis nodomāja, pats drusku uzpošas un uzlika galdā zirņus un cūkas ausi. Atlika tikai svecītēm pielikt uguni, bet puisis uztraukumā nespēja ne soli paspert. Blakus eglītei stāvēja meistars. Izskatījās kā miglains tēls, tomēr pazīstams.

Dāvis pārlaida delnu sejai.

„Vēla stunda... Acis, laikam, miegainas.." viņš pūlējās atjēgties.

„Dāvi, acis tev modras," krustkaļa balss likās nākam no tāluma. „Es esmu šeit. Mūsu šķiršanās iznāca tik negaidīta un ātra, ka nepaspēju atvadīties, tādēļ atgriezos. Ieklausies labi, ko tev teikšu: tu biji man labs palīgs, kā paša dēls. Un nu, kad manas dienas galā, darbnīca paliek tavā ziņā. Amatu tu proti, spēka un izturības netrūkst. Vēlu tev labas sekmes!

Vispirms uzliec krustu uz mana kapa. Darbnīcas kaktā ir brūnā granīta šķila. To esmu sev taupījis.

Nepūlies ar mana vārda iekalšanu. Vai nav vienalga, kas guļ zem krusta? Tie, kas tur apakšā, garāmgājējiem visi vienādi. Iegravē man par piemiņu trīs labi salasāmus vārdus:

NEKAS NAV MŪŽĪGS

Garāmgājējiem tie noderēs. Arī tev. Arvien un arvien atceries, ka mūžīgs nav nekas, tāpēc pārāk nepiesien sirdi lietām.

Es neatstāju tevi ar tukšām rokām. Pagrabā starp akmens paraugiem ir veca mālu krūze, pārklāta ar mazu seģenīti. Krūzē tu atradīsi pāris riekšavu zelta naudas. Tas atlīdzinājums par smago bluķu cilāšanu. Patīkama atlīdzība. Zelts vienmēr der, bet vecā seģenīte ir vērtīgāka par zeltu. Ja tev būs sirsnīga vēlēšanās kaut kur nokļūt, vakarā noliec seģenīti pagalvī, aizver acis un saki:

Lūdzu spārnus — vieglus un ātrus.

Spārnus tu dabūsi. Tie gan nebūs redzami, tomēr aiznesīs tevi, kurp vien gribēsi. Ne jūra, ne kalns tevi neaizturēs. Bet esi apdomīgs. Zelts izslīd no pirkstiem kā sausas smiltis, un seģenīte var pārvērsties par nederīgām skrandām. Uzmani, lai tas nenotiktu. Ik nedēļas, kas pabeidz darbu, atnāc uz kapiem un ar seģenīti noslauki putekļus no mana krusta. Nicības pu-tek-ļi... ir se-ģe-nī-tes... stip-rums..."

Meistara balss it kā attālinājās. Un reizē ar balss apklušanu izgaisa arī krustkaļa miglainais tēls.

Labu brīdi Dāvis stāvēja kā piesiets. Kad baznīcas tornī zvans vēstīja divpadsmito stundu, viņš noslaucīja nosvīdušo pieri:

„Vecgada nakts. Visādi brīnumi notiekot. Vai nav dzirdēts..."

Drusku nogaidījis, kamēr satraukums aprimst, Dāvis nokāpa pagrabā. Gribējās pārliecināties, vai pusnakts stundas viesim var ticēt. Itin drīz viņš pārliecinājās, ka šaubas nevietā. Starp mazvērtīgiem akmens gabaliem Dāvis atrada krustkaļa paslēptos dārgumus: seģenīti un krūzi ar spožām zelta ripiņām.

„Abā tētīt! Nu gan esmu bagāts vīrs!" puisis smaidīja. Meistars tiešām mani kā dēlu turējis."

Dāvis jutās pārāk satraukts un nespēja doties pie miera. Viņš atcerējās seno dienu draugu, jautru puisi. Gadiem ilgi nebija to saticis, jo arvien pietrūka laika simt jūdžu ceļu mērot. Nu likās, ka pienācis īstais brīdis. Dāvis salocīja seģenīti, nolika to pagalvī un murmināja:

„Lūdzu spārnus — vieglus un ātrus."

Maigs gurdenums pārņēma puiša augumu. Acis pievērās snaudai. Un kad Dāvis tās atvēra, tik tiešām — seģenīte bija labi kalpojusi. Simts jūdžu kā nebijušas! ~~Nu jautru~~ ļaužu pulciņā Dāvis priecīgi iesāka jaunu gadu.

Mājās atgriezies, Dāvis vispirms gribēja piekvēpušo dūmeni iztīrīt, bet laiks tādam darbam likās nepiemērots. Vējš jumta čukurā grieza sniega vērpetes, un Dāvis atcerējās meistara nelaimīgo kāpienu:

„Nē, neriskēšu. Kur man jāsteidzas? Pagaidīšu kādu labāku dienu. Tagad..." puiša pirksti taustīja kabatā naudas maku, „kamēr laiks uzlabojas, pavadīšu dažas dienas pilsētā, kur mūzika spēlē, kur glītas meitenes dejo, dzied."

Seģenīte sagādāja Dāvim neredzamos spārnus, un jaunais krustkalis, tīri nemanot, ieslīdēja pilsētas burzmā.

Gaŗus gadus Dāvis bija smagi strādājis, citiem kalpojis; nu citi to apkalpoja ik uz soļa. Dāvis jutās laimīgs un vadīja dienas pēc sava prāta. Kad naudas maks saplaka, Dāvis nolika seģenīti pagalvī un vēlējās būt mājās. No vecās krūzes uz kabatu atkal pārvietojās daži zelta gabali, lai jaunais krustkalis varētu pabūt citā pilsētā, kur nami augsti kā torņi. Par naudu viņš daudz nebēdāja:

„Ja izsiks, nopelnīšu citu. Kapu pasaulē nekad netrūks, un krusti arvien būs vajadzīgi," viņš mierīgu prātu salocīja seģenīti pagalvī.

Pēc dažām dienām Dāvis atgriezās un taisījās sākt meistara krustu veidot, bet dūmenis arvien vēl bija neizslaucīts, darbnīca auksta, kalti neasi. Dāvis atlika kalšanu:

„Sākšu rīt vai parīt. Tagad derētu māti apciemot. Brāļi arī ilgi nav redzēti."

Seģenīte kalpoja nevainojami. Dāvis viegli nokļuva, kur vien gribēja. Meistara krustu viņš gan neaizmirsa, bet kalšanu arvien atlika uz vēlāku laiku. Un reizē ar to — arī seģenītes brīnumspēju atjaunošanu.

Tai gadā bija gaŗa un barga ziema. Dāvis šaubījās, vai varēs darbnīcu pietiekami sakurināt un tāpēc pat nemēģināja.

„Meistara krustu kalšu vēlāk. Nāks saulainās pavasaŗa dienas. Tad visu pa godam nokārtošu. Kamēr te sals un puteņi, došos uz dienvidiem," Dāvis nolēma.

Kopš puikas gadiem Dāvis bija ilgojies redzēt tuksnesi, palmas, piramidas. Ar neredzamo spārnu palīdzību seno dienu sapnis beidzot kļuva par īstenību. Ziņkārīgām acīm Dāvis skatīja svešo pasauli. Piramida izskatījās varena, bet palmas liela prieka nesagādāja, jo sirds arvien vēl piederēja dzimtenes bērziem. Biezā vadmalas uzvalka dēļ Dāvim grūti nācās paciest karsto dienvidus sauli, un tuksneša smilšu putekļi grauza acis. Ilgi kavēties te negribējās.

„Esmu ziemeļu zemes dēls," Dāvis atskārta. „Labāk došos apskatīt augstos kalnus ar mūžīgi sniega klātām galotnēm. Tad pasaule būs diezgan skatīta, varēšu mierīgu prātu ķerties pie meistara krusta," viņš pataustīja seģenīti. *Tā izskatījās laba un stipra.* Likās — vēl ilgi varēs kalpot. Mierīgu prātu Dāvis tai atkal lūdza vieglos, ātros spārnus.

Arī šo vēlēšanos seģenīte izpildīja. Dāvis drīz vien atradās augsta milzeņa galotnē.

„Skaista, bet arī baiga pasaule!" puisis iesaucās, jo visapkārt, cik tālu vien acis sniedza, varēja redzēt tikai sniegu un drūmas klinšu šķautnes. Ass vējš kveldināja Dāvja vaigus. Biezais vadmalas uzvalks nu likās, it kā no plāna papīra darināts.

„Brīnumus nu diezgan esmu redzējis. Laiks doties mājup," Dāvis izņēma no somas seģenīti, atspieda galvu uz tās un sirsnīgi vēlējās būt savā darbnīcā, iekurt krāsni. Bet šo vēlēšanos seģenīte vairs neuzklausīja. Tā bija pārvērtusies satrunējušās skrandās un savas brīnumspējas zaudējusi.

Kad Dāvis pavēra acis, viņš neredzēja vis apkvēpušas darbnīcas sienas, bet aukstās, nežēlīgās kalnu galotnes. Ne teku, ne zīmju, ka tuvumā atrastos kāda dzīva dvēsele Bez pārtikas, bez kalnā kāpēja naglainajiem zābakiem, bez virves rituļa un kapļa nebija nekādu izredžu lejā tikt.

Dāvja sirds pagura:

„Meistara kaps paliks bez krusta. Žēl..." viņš nolieca galvu un jutās kā nožēlojams ubags. Kabatā tam gan vēl skanēja citkārt varenais zelts, bet augstajā, grūti sasniedzamajā kalna galotnē tas nebija vērtīgāks par sasalušo sniegu.

Arnolds Apse

ŠĪ NAKTS TOP GAIŠA

Kā saukt man mirdzumu, kas kluss no svecēm staro
Un apspīd pieres, atmirdz acīs mums?
Kā saukt man vārdā to?

Kā saukt man smaržu to, kad egles zars sāk kūpēt
Un kļūst par gaismu — priecīgs aizdedzies?
Kā saukt man vārdā to?

Es soļus nedzirdu, bet bijīgs saņemt eju:
Kāds nāk, ko ilgi gaidījusi sirds!
Kā saukt man vārdā to?

Viss ir kā pasaka, ir tomēr — patiesība!
Šī nakts top gaiša: nācējs zvaigzni sniedz,
Es priecīgs aizdegos.

Arnolds Apse

Ziemsvētku zvaigzne

VĒSTULE NO KLOSTEŖKALNA

Biju nelaimīgs, kad pagājušos Ziemsvētkos kaimiņš mani aicināja ciemā: vakarā dedzināšot Kristus koku. Tā klosteŗkalnieši sauc Ziemsvētku eglīti.

Pirmo reizi kaimiņa ciemiņš biju aizpērnajos Ziemsvētkos. Bija liela istaba. Gar vienu sienu uz grīdas gulēja papes veidojums — akmeņains ceļš, kas veda kalnā. Uz ceļa stāvēja zeltīti karaļi, sudraboti pravieši un raibi gudrie; gani nebija tik krāsaini, ēzelis pavisam pelēks, bet uz muguras nesa zeltītu kurvi ar raibām mantām. Kalna virsotnē bija klinšu ala, tajā zeltīta sile ar Kristus bērniņu, ģērbtu zeltītās un sarkanās drēbēs. Pie siles stāvēja Marija un Jāzeps. Marijai bija zelta drēbes ar purpura izšuvumiem, Jāzepam — purpura drēbes ar zelta izšuvumiem. Pār sili, pie alas griestiem, bija baltās drēbēs ietinies eņģelis izplestiem spārniem, gaiši blondiem matiem, spilgti sarkani krāsotām lūpām. Eņģelim bija lieliski koptas rokas ar sarkani lakotiem nagiem, un pār Kristus bērna galvu viņš turēja zelta vainagu. Blakus kalnam, iestiprināta masīvā apzeltītā tureklī, uz grīdas stāvēja liela egle, piekārta krāsainiem vizuļiem. Arī svecītes bija raibas, bet aiz vizuļiem tās it kā pazuda.

Ciemiņu bija daudz. Tie skaļi apbrīnoja karaļus, praviešus, gudros, Kristus bērnu, eņģeli, Mariju. Jāzepam bija maz apbrīnotāju. Egli neapbrīnoja neviens, arī bērni ne. Un arī es ne, jo man kļuva skumji, tikko ieraudzīju šo koku, kas bija pārnests no meža un izgreznots kā karnevālam. Kristus koks? Nespēju priecāties arī par papes ceļu un alu. Eņģelis ar krāsotām lūpām un lakotiem nagiem? Karaliski tērpts Kristus bērns? Ēzelis ar zelta kurvi, pilnu pasakainām bagātībām? Staigāju pa istabu un velti meklēju Ziemsvētku mieru. Labi, ka visiem bija ko apbrīnot, un neviens mani neievēroja.

Beidzot kaimiņš piegāja pie sienas un spieda kādu pogu. Eglē uzreiz iedegās visas sveces, un tikai tagad es ievēroju, ka tās bija elektriskās. Noskumu vēl vairāk, bet pie papes ceļa un kalna skanēja gaviles. Un kā lai apbrīnotāji nebūtu gavilējuši? Eņģelis vēdināja spārnus, Kristus bērns māja ar roku, Marija un Jāzeps nepārtraukti meta krustus, ceļš ar visu procesiju slīdēja uz priekšu. Kad karaļi gudrie un pravieši sasniedza alas ieeju, viņi nometās ceļos, tad piecēlās un pazuda zem kalna. Arī gani, jēri un ēzelis. Pēc brīža procesijas pirmās figūras atkal parādījās ceļa sākumā. Slīdošā lente…

Istabā bija divi vientuļi: greznā egle un es, pelēks cilvēks. Egle bija iesprausta masīvā turekli, citādi — tā es domāju — tā būtu aizbēgusi uz mežu. Es stāvēju pie durvīm un šaubījos. Iet projām taču gan laikam būtu ļoti nepieklājīgi… Pēc kādas pusstundas bērni kļuva nepacietīgi. Lielākie zēni sāka snaikstīties gar egli, rāva nost spožos stikla vizuļus, meta pret sienām, lēkāja pa lauskām un pārkliedza pieaugušo sarunas. Nu kaut kam bija jānotiek. Un notika! Kaimiņiene atvēra blakus istabas durvis un aicināja vakariņās. Redzēju milzīgu, pārbagātu galdu. Kaimiņš sāka priecīgi krekšķināt un gāja pie sienas, kur bija poga. Procesija sastinga. Kristus bērns vairs nemāja. Viņa koks satumsa… Tonakt dzēru vīnu un konjaku gan ar kaimiņiem, gan pazīstamiem, gan ar pavisam svešiem cilvēkiem. Kaimiņi nekļuva par draugiem, pazīstamie nekļuva tuvi, svešie — pazīstami. Es kļuvu arvien skumjāks un klusāks, jo arī mana dvēsele kļuva arvien klusāka, sirds vientulīgāka. Kad gāju mājup, skatījos gan uz austrumiem, gan rietumiem, bet Ziemsvētku zvaigzne nekur nespīdēja.

☆

Kad pagājušos Ziemsvētkos kaimiņš mani aicināja atkal, gribēju melot un teikt, ka esmu jau apsolījies iet kaut kur citur, bet acumirklī nespēju izdomāt — kur. Un ja teiktu, tad būtu arī tiešām kaut kur jāiet, citādi kaimiņš redzētu manus apgaismotos logus un zinātu, ka esmu mājās. Vai lai sēžu tumsā, vai tūlīt vakarā eju gulēt? Gribēju teikt — nē, neiešu, bet teicu — jā. Biju nelaimīgs.

Kristus koks kaimiņa istabā bija vēl greznāks nekā pirms gada un pārvilkts ar vizošu šķidrautu. Pie griestiem virs papes alas karājās zelta zvaigzne. Viesi, likās, bija tie paši, tikai vēl labāk un svinīgāk ģērbušies. Es pavasarī biju šeit kļuvis par mājas īpašnieku, un tieši tādēļ man tagad, Ziemsvētkos, bija tas pats jau piecus gadus vecais uzvalks. Karaļiem, gudrajiem, Marijai un Kristus bērnam šoreiz bija maz apbrīnotāju. Likās, ka viesi vairāk apbrīno viens otru. Tā likās… Bet viņi maz runāja, un man iešāvās prātā, ka viņi, varbūt, viens par otru domā šim vakaram pavisam nepiemērotas domas. Paskatījos uz zēniem, redzēju, ka tie ir krietni pastiepušies garumā, paskatījos uz eglē sakārtajiem vizuļiem, un tad arī es sāku domāt šim vakaram nepiemērotas domas… Vakara turpinājumu es zināju: kaimiņš piespiedīs pogu, eglē iedegsies elektriskās svecītes, procesija kritīs ceļos, Kristus bērns mās ar roku, Jāzeps un Marija metīs krustus, eņģelis vēdinās spārnus, pār alu mirdzēs zvaigzne. Kad zēni sāks izmēģināt, kā eglei vislabāk noplēst šķidrautu, lai tiktu pie vizuļiem, saimniece atvērs durvis un aicinās viesus vakariņās. Kaimiņš, labsajūtā krekšķinādams, atkal steigsies pie pogas…

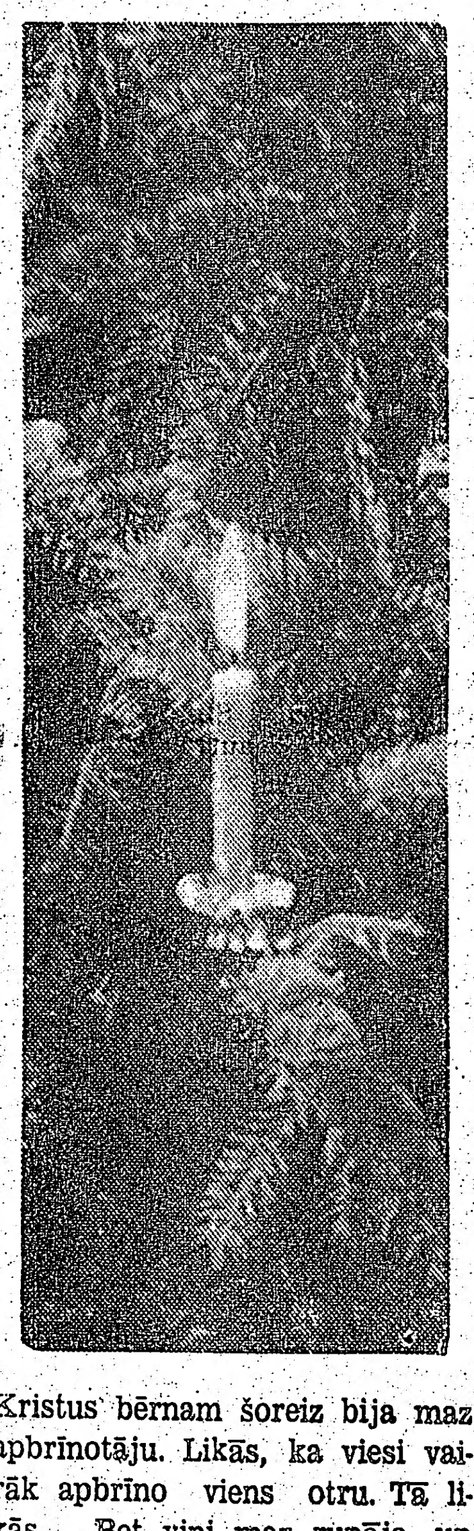

Gāju projām, un neviens manu aiziešanu nepamanīja, tāpat kā neviens nebija manījis manu atnākšanu, jo neviens mani te negaidīja.

Mājās pārģērbos ikdienas drēbēs, iebāzu kabatā dažas svecītes un maizi, pāris šķēles. Aizslēdzu durvis un gāju. Debess bija zvaigšņaina; bet Ziemsvētku zvaigzni es neredzēju. Vai tā bija pakārta mana kaimiņa istabā pie griestiem? Bija viegls sals. Kalna dienvidu nogāzes taka, lejup uz Lielā kareivja ciemu, bija neiemīta, zem kājām čirkstēja sniegs. Strauji kāpu lejup, kļuvu priecīgs, bija silti un labi, un drīzi vien iegāju Lielā kareivja ciemā. Tur daudzi logi bija gaiši un istabās guldzēja, mutuļoja un sprēgāja balsis: bija Kristus koka dedzināšanas stunda. Gāju tālāk — gar senajām romiešu dzirnavu drupām, pa malkas cirtēju ceļu, arvien tālāk. Abās pusēs ceļam slējās mežiem apaugušie Vogēzi. Sniegu uz ceļa meža cirtēji bija nomīdījuši cietu, tas nečirkstēja. Mani soļi bija klusi un mierīgi, un mierīgas bija arī manas domas. Pa kreisi, blakus ceļam, plūda strauts. Arī tas pār akmeņiem šalca klusi un mierīgi.

Tas, pie kā es gāju, bija vēl tālāk, pa kreisi no ceļa, šauras takas malā. Vientuļš krucifikss. Jā, viņš te vēl stāvēja. Nebiju nācis jau divus gadus, bet viņš bija mani gaidījis. Pakāpos uz akmens pamatnes un uz krusta šķērskoka, virs pienaglotajām plaukstām, noliku maizi. Nedomāju paēdināt šo cilvēku taisīto tēlu, bet vai mežā nebija daudz izsalkušu putnu? Gan rītu, kad uzlēks saule, kāds atlidos un no Pestītāja rokām saņems Ziemsvētku mielastu. Pie pamatnes, zem Kristus kājām, auga eglīte, tajā es iededzu sveces, piestiprinādams ar kūstošā vaska pilieniem. Šonakt gan Pestītāju nesīta krustā, šonakt viņš dzima, bet vai tas nebija vienalga? Vai ceļš uz Golgātu nesākās jau dzimšanas stundā? Nekādas cilvēces pestīšanas problēmas nepārdomāju, tikai pie svecītēm brīdi pa brīdim pasildīju rokas, lēnām staigāju šurp turp pa taku, un man bija tā, it kā ne tikai dvēsele, bet arī ik asins piliens saņemtu sengaidītu barību — mieru un klusumu. Man likās, ka es dzirdu klusumu un pie miera varu pieķerties kā pie mātes rokas.

Svecītes dega lēnām, tomēr tās jau bija nodegušas krietni pāri pusei, kad netālu uz takas izdzirdu soļus un cilvēku balsis. Biju gaužām pārsteigts, jutos neganti iztraucēts. Kas gan te varēja nākt, tagad, kad bija jau pāri pusnaktij? Nu, varūt kādi Kristus koka dedzinātāji nāca no Lielā kareivja ciema un pa šo taku, lai būtu īsāks ceļš, gāja mājup uz kādu no vientuļajiem ciemiem augstu kalnos. Steidzīgi paslēpos jauno eglīšu biezoknī, kas auga cieši aiz krucifiksa. Negribēju neviena sastapt, lai apkārtnē nesāktos valodas, ka Ziemsvētku naktī esmu dedzinājis eglīti pie Romiešu dzirnavu krucifiksa. Cilvēki par mani runāja jau tā pārāk daudz.

Balsis pārgāja satrauktos čukstos, nācēji nedroši tuvojās un apstājās pie eglītes. Bija sieviete un vīrs, tam uz pleciem meitenīte.

„Bet tās taču īstas svecītes," iesaucās vīrs un nolika meiteni zemē.

„Kristus koks, Kristus koks," bijīgā pusbalsī teica meitene.

„Vai te kāds ir?" skaļi jautāja vīrs.

„Nebļausties," pusčukstus rājās sieva, „kāds gājējs būs te tās svecītes aizdedzinājis un jau sen atkal aizgājis savu ceļu."

„Kaut kas tāds visā apkārtnē vēl nekad nav ne redzēts, ne dzirdēts," prātoja vīrs. „Tas gan būs bijis savāds cilvēks."

„Kristus koks, īstas svecītes," priecājās meitene, „nu gan Pestītājs var sasildīt kājas!"

„Bērns, paliec nu klusu," apsauca māte.

Vīrs un sieva stāvēja nopietnām sejām, bet meitenīte smaidīja, un sveču gaismā es uz viena viņas vaiga redzēju spožu asaru. Kad svecītes bija izdegušas, visi trīs nolieca galvas un palocīja ceļus, tad vīrs paņēma atkal meiteni plecos un viņi klusēdami aizgāja, bet meitene skatījās atpakaļ, līdz to aizsedza tumsa un koki. Arī es gāju mājup, un manā dvēselē kā dziesma bez cilvēku izdomātiem vārdiem skanēja Pestītāja atnākšanas vēsts. Es biju redzējis Ziemsvētku zvaigzni: prieka asaru uz bērna vaiga.

Zenta Liepa

ZVAIGŽŅU GAISMA, SNIEGA GAISMA

Zvaigžņu gaisma,
Sniega gaisma,
Gaismas sapnī
Snidzis logs.

Spulgu sagšu
Zaros trauslos
Ceļ pret nakti
Mirdzošs koks.

Zvaigžņu gaisma
Sniega gaisma,
Atspīdums
Uz plakstiem maigs.

Gaismu, zemi,
Sāpes aijā
Svētās pusnakts
Svētais laiks.

Filma par latviešiem

Angļu rakstnieks Lens Deitons (Deighton) sarakstījis trīs spiegu romānus par rietumvalstu attieksmēm ar Pad. savienību — „ The Ipcress File", „Funeral in Berlin" un „Billion Dollar Brain", kas visi filmēti. Visās filmās galveno varoni, britu slepenā dienesta aģentu, tēlo angļu aktieris Maikls Keins (Cain), kas ieguvis filmu pasaulē plašu popularitāti. Kamēr pirmajos romānos un arī filmās krievi tēloti vairāk vai mazāk objektīvi, „Biljona dolaru smadzenēs" vērojamas angļu komūnistiskā filozofa Raseļa mācības un Savienoto valstu tiesāšana. Prokomūnistiskā propaganda šeit sludināta tik atklāti, ka filma drīzāk atgādina Maskavas, nevis Anglijas ražojumu. Filmu producējis Harijs Zalcmans, režiju vada Kens Rasels, filma uzņemta Somijā un Londonas Painevudas studijās. Scēnariju rakstījis Džons Mekgrats (McGrath). Savienotajās valstīs šo filmu izplata lielā United Artists sabiedrība.

Filmā mēģināts pierādīt, ka ikviens, kas cīnās pret komūnismu, ir vai nu kaŗa noziedznieks vai neprātīgs. Šāds trakais ir kāds Teksasas bagātnieks, kas nolēmis atbrīvot pasauli no komūnisma. Viņš, protams, ir allegorisks tēls un zem viņa maskas var iedomāties dažu labu pazīstamu valsts vadoni. Teksasieti tēlo amerikāņu aktieris Eds Beglijs (Begley), kas speciālizējies sevišķi nesimpatisku neliešu tēlošanā. Zem pārveidotu kāškrustu emblēmām teksasietis uzrunā „tautu". Arī visneaistētiskākā un ākstīgākā vaibstīšanās nespēj darīt šo ainu komisku un aizēnot „trakās" runas saprātīgo kodolu — ka mūsdienu svarīgākā politiskā problēma ir komūnisms un cīņa ar to. Teksasietis piemin arī ungāru revolūciju 1956. gadā un nožēlo, ka pasaule bijusi tik akla un nav ungāru brīvības cīnītājus atbalstījusi. Teksasietis nolēmis sākt Krievijas imperijas graušanu no Latvijas un apņēmies gādāt, lai šoreiz brīvības cīnītājiem nepietrūktu palīdzības. Viņš uzbūvējis biljona dolaru vērtībā milzīgu kompūteri, ar kuŗa palīdzību domā vadīt cīņu pret komūnismu.

Lielbritanijas slepenais valsts dienests ar šantažas palīdzību iesaista kādu panīkušu privātdetektīvu Palmeru (Maiklu Keinu), kas senāk izmests no valsts dienesta par spekulāciju Berlīnē. Palmeram jāiespiežas teksasieša organizācijā, jāizspiego tā un, ja iespējams, jāiznīcina. Kāds labums no tā celtos Lielbritanijai, nav paskaidrots. Filmas darbība ir chaotiska, saraustīta un arī stipri neloģiska. Palmers nonāk Somijā, kas ņudz no dažādu valstu spiegiem. Viņa romantiskā pretspēlētāja ir krievu spiedze, skaista somiete, kas prot nevēlamās personas veikli nogalināt, ieduŗot viņiem mugurā saindētu adatu.

Notikumu gaitā Palmeru nelegāli iesūta slepenā misijā Latvijā kopā ar kādu augsti kvalificētu ķīmijas doktoru Eivordu, kas izrādās ir „Latvijas kaŗa noziedznieks" un patlaban strādā pie virusu sēruma baktēriloģiskajam kaŗam. Kas ķīmiķim Latvijā jādara, netiek paskaidrots, bet viņš pagūst Palmeram pateikt, ka dodas briesmās nevis naudas, bet idejas dēļ. Šāds apstāklis, protams, kaŗa noziedznieka vainu vēl pavairo. „Latvijas" skati uzņemti Somijā. Piesnigušie meži izskatās pietiekami latviski, bet koka namiņu grupas, kuŗām vajaga attēlot Rīgas priekšpilsētu, izskatās tipiski somiskas. Caur „Rīgu" iet arī šaursliežu dzelzceļš ar archaisku tvaika lokomotīviti kā kovboju filmās. Veikalu izkārtnes un citus uzrakstus redz tikai notālēm un tie nav salasāmi, „latvieši" runā tikai krieviski un poliski. Palmers nokļūst pie pagrīdniekiem. Tie mitinās kā jautra trokšņaina grupa lielā, šķūnim līdzīgā, pažobeļainā celtnē, kopā ar vistām, kas pastāvīgi pludurē tiem apkārt, pat pusdienas ēdot. Raibi ģērbti, šie ‚latvieši" atgādina čigānus vai ungāru zemniekus, kā tos pazīstam no operetēm. Savā starpā viņi runā poliski. Dodamies aplaupīt kādu sarkanarmijas kravas automobili, viņi, sirsnīgi saskūpstīdamies, atvadās no sievām un bērniem. Izrādās, ka čekai viņu nodoms sen zināms, pagrīdnieki ieskrien slazdā, tiek apšauti un viņu līķus aizved uz čekas namu un sagāž kaudzē stallim līdzīgā mazgāšanas un ateju telpā. Vispār, skati ar pagrīdniekiem savā nejēdzībā atstāj tieši rēgainu iespaidu.

Palmers arī piedalās uzbrukumā un kā vienīgais izglābjas. „Rīgā" viņš sastop vecu paziņu „no Berlīnes laikiem", čekas pulkvedi, kas jūt pret viņu sevišķu simpatiju un glābj no visādām briesmām. Čekists tēlots ļoti „inteliģents". Asarām acīs viņš klausās simfonisku mūziku, bet tūdaļ uzsveŗ, ka prot „tikt galā" ar kontrrevolūcionāriem un ņirgājas par „muļķīgo" Ungārijas revolūciju, ko viņš pats palīdzējis apspiest. Viņš aizved Palmeru uz „Lunas" kafejnīcu, kas tēlota kā neliels krodziņš sarkani krāsotām sienām un pilns ar sarkanarmiešiem. Kafejnīcā sēž arī slazdā ievilinātais Dr. Eivords, un pulkvedis atnācis novērot viņa apcietināšanu. Kaŗa noziedznieki, paskaidro čekists, kaŗa laikā šāvuši bērnus. Žīdu jautājumam, kas iztirzāts romānā, filma nepieskaŗas.

„Ko jūs ar gūstekni iesāksit?" vaicā Palmers.

„Nogalināsim", atbild čekists, „bet lēnām — tā, kā viņš to pelnījis."

Kad apcietināšanas brīdī Dr. Eivords pagūst iedzert indi, čekists ļoti sašutis un apbēdināts, ka lēnās nomocīšanas prieks viņam pagājis secen. Filma pastāvīgi uzsveŗ komūnistisko „morāli": kas citam tiek piedēvēts kā noziegums, komūnistam ir tikums.

Filmas nobeigums ir gluži absurds. Teksasietis noorganizējis Somijā veselu motorizētu armiju ar daudzām bruņu mašīnām. Viņš dod signālu Latvijas pagrīdniekiem sacelties, un dodas ar savām vienībām pār aizsalušo Somu jūras līci dumpiniekiem palīgā. Par to, ka līča otrā krastā atrodas nevis Latvija, bet Igaunija, filmas darinātāji neraizējas. Arī teksasietis ieskrien čekas izliktajā slazdā — krievu lidmašīnas sabumbo ledu un teksasieša armija ar viņu pašu nogrimst — parodējot pazīstamo krievu filmu par Aleksandra Ņevska uzvaru pār Livonijas bruņiniekiem uz aizsalušā Peipusa ezera. Brīnumaini izglābjas vienīgi Palmers…

Raksturīga bija skatītāju reakcija Holivudas izrādē presei un lūgtiem viesiem. Izrāde pagāja saspīlētā klusumā. Vairākas skatītāju grupas atstāja zāli izrādes vidū. Komiskajās vietās ne reizes neatskanēja smiekli un beigās parastie aplausi izpalika. Atdzīvināt kādreizējo kaŗa laika sajūsmu par komūnistiem vairs nav iespējams.

Fakts, ka šāda filma var parādīties valstī, kas atrodas kaŗa stāvoklī ar komūnistisku satelitu, norāda uz demokratiskās iekārtas ārkārtējo iecietību. Vai tā ir šīs iekārtas spēks vai vājums, paliek atklāts jautājums.

Anšlavs Eglītis

…un cilvēkiem ļauns prāts

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Paradoksāli šogad izskanēs Ziemsvētku vēsts: Miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts! Visiem zināms, ka patiesībā nav īsta miera pasaulē un cilvēku prāts vēl arvien ir ļauns.

1967 gados šie ir pirmie Ziemsvētki, kad Miera ķēniņa pilsētā Betlemē pirmo reizi pilnīga noteikšana ir žīdu tautai. Vairāk nekā 20.000 svētceļotāju un tūristu jau nodrošinājušies ar Izraēlas izsniegtām atļaujām, kuŗas tiem dod iespēju svētvakarā atrasties Kristus dzimšanas pilsētiņā. Šie svētceļotāji velti mēģinās debesīs ieraudzīt Betlemes zvaigzni. Tās vietā debesu lokā būs redzami ātrie Izraēlas iznīcinātāji un bumbvedēji, kas atrodas modrā sardzē par šķietamo mieru šajā zemē. Velti Bībeles zemē būtu meklēt arī mīlestību un labu prātu. Naids pret apdraudētāju Naseru vēl deg gaišās liesmās. Reizē ar šo uzliesmojis arī cits naids, kas arvien izteiktāk sāk vērsties pret arabu atbalstītāju Kremli. Tā ir nozīmīga laika zīme, kuŗa nākotnē var sagādāt neparedzamu notikumu attīstību.

Vašingtonas preses aprindās dzīvi pārrunā pazīstamā žīdu redaktora Emanuela Ļitvinova brīdinājumu: „Pad. savienība pašreiz ir galvenā nežēlīga antisemītisma propagandētāja pasaulē. Žīdu balss Pad. savienībā ir apklusināta, un tādēļ visiem žīdiem brīvajā pasaulē jārunā to vārdā, kuŗiem nav vairs iespējas runāt pašiem."

Miera nebūs arī pilsētā, kuŗā veidojas pasaules tālāko notikumu attīstība. Vašingtonas sejai savu rūpju zīmogu uzspiedis ne vien kaŗš Vietnamā, bet arī daudzi negaidīti notikumi citās pasaules malās.

Nav nekāds noslēpums, ka Grieķijas politiskās krizes un karaļa Konstantīna tālākais liktenis neizšķirsies Atēnās, bet gan Vašingtonā. Grieķijas karaļa pārsteidzīgā īslaicīgā sacelšanās pret „stipro vīru" valdību Atēnās izkusa tikpat ātri kā nedaudzās sniega pārslas ne pārāk tīrajās Vašingtonas ielās. Baltais nams nevēlas Grieķijā pilsoņu kaŗu, jo ASV valdība labi apzinās, ka, pašreizējam režīmam Atēnās krītot, aiz naīvu politiķu mugurām cīņai par varu jau stāv labi sagatavota komūnistu pagrīde. Protams, pagaidām šī pagrīde sevi vēl dēvē par „īstās" demokratijas aizstāvjiem un katru nacionāli noskaņotu grieķi cenšas apzīmogot par asiņainu fašistu.

Baltajam namam tuvu stāvošās aprindās valda pārliecība, ka Grieķijā uzvarēs veselais saprāts un karalis Konstantīns jau drīzumā atgriezīsies no Romas savā zemē.

ASV prezidents Džonsons devies ceļā uz Austrāliju, lai tur godbijībā pieminētu sava patiesā drauga — Austrālijas ministru prezidenta Holta traģisko bojā eju. Tas bija Holts, kas lika uz spēles savu politisko karjēru un kā vienīgais brīvās pasaules valstsvīrs bez jebkādiem aizspriedumiem nostājās Vietnamas kaŗā ASV pusē. Varbūt, viņš labi apzinājās, ka komūnistu agresiju var apturēt tikai ar darbiem un ka ieroču valoda ir vienīgā, kuŗu pasaules revolūcijas sludinātāji labi saprot arī bez tulkiem. Holts pareizi saskatīja arī briesmas, kuŗas draudētu pašai Austrālijai, ja Vietnamas konflikts beigtos ar komūnistu uzvaru. „Tas ir taisns kaŗš, un tas ir arī mūsu kaŗš," aizstāvot Džonsona politiku Vietnamā, savā Vašingtonas apmeklējumā apliecināja Holts.

Kāda būs Austrālijas draudzība ar Vašingtonu pēc Holta traģiskās nāves, to pagaidām var tikai zīlēt. Austrāliešu kaŗavīru skaitam Vietnamā līdz jaunajam gadam bija jābūt 8000, un Vašingtona rēķinājās, ka austrāliešu vienības nākotnē pavairosies pat līdz vairāku divīziju spēkam. Krasu Austrālijas politikas maiņu Vašingtona neparedz arī no Holta pēcteča, bet tomēr rēķinās ar Kanberas un Vašingtonas draudzības atsalšanu.

Visas zīmes rāda, ka pašu mājās minējumi par Vietnamas kaŗa eventuālu aktīvizēšanu pēc Maknamaras aiziešanas bijuši pareizi. Jaunas stratēģijas rezultātā kaŗš var viegli pārsviesties arī uz Kambodžu un citām kaimiņzemju territorijām, kuŗas Hočimins izmanto savu invāzijas spēku koncentrēšanai. Arvien skaļākas kļūst valodas, ka varbūtība pārnest kaŗa lauku pāri robežai, kuŗa līdz šim šķiŗ Ziemeļvietnamu un Dienvidvietnamu, nemaz nav izslēgta.

Pentagons grib līdz nākošajai vasarai vai vēlākais rudenim kaŗu Vietnamā novest līdz tādam

(Nobeigums 12. lpp.)

MIERS VIRS ŽEMES UN CILVĒKIEM LABS PRĀTS…

SENO PRIEKA VĒSTIJUMU TAGAD, PĒC 1967 GADIEM, BILDĒS RĀDA REINIS BIRZGALIS

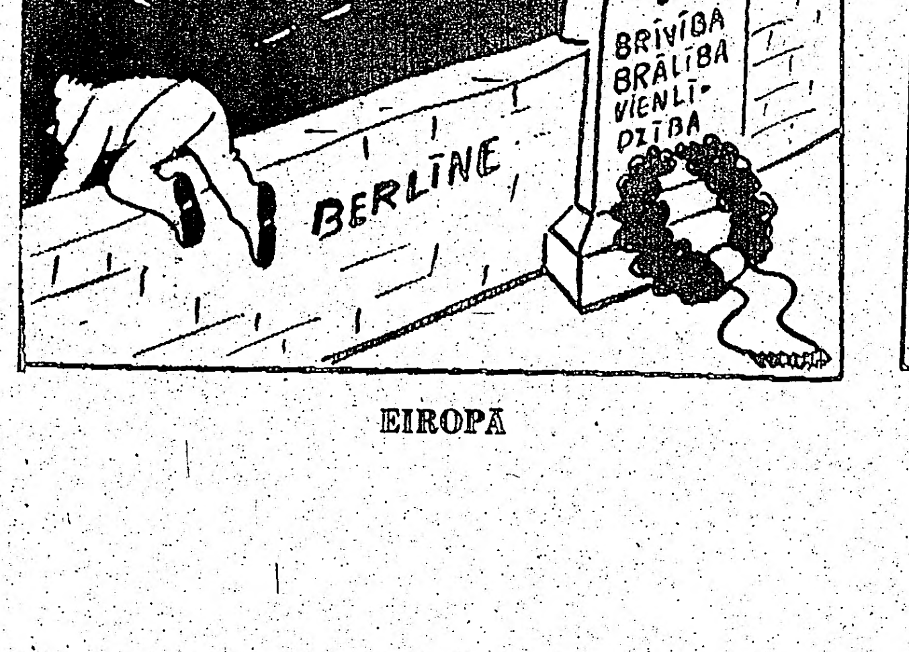

EIROPĀ

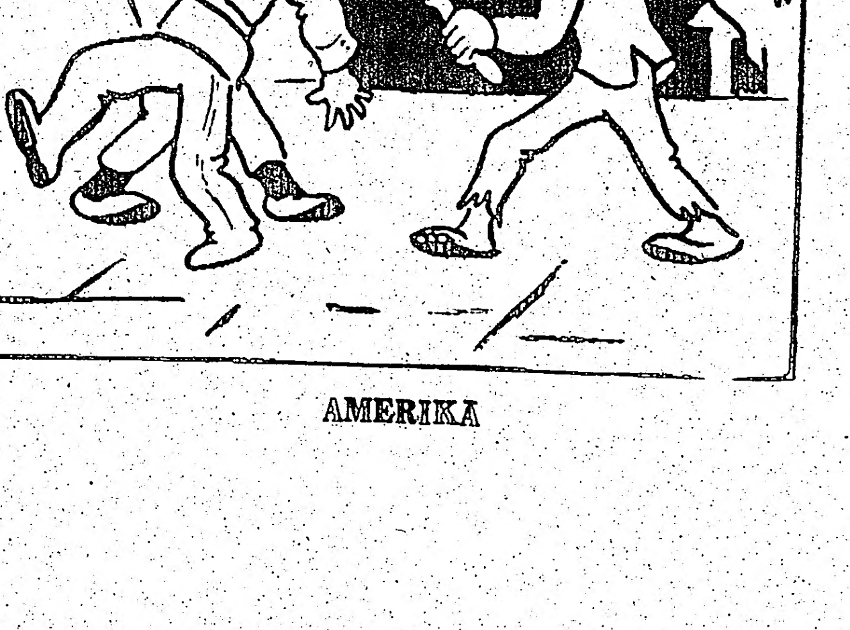

AMERIKĀ

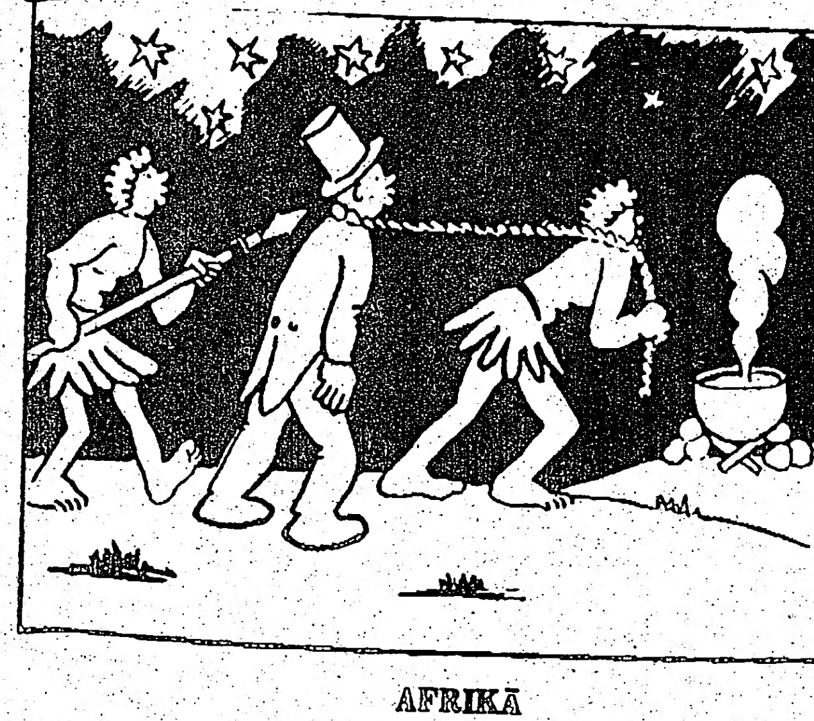

AFRIKĀ

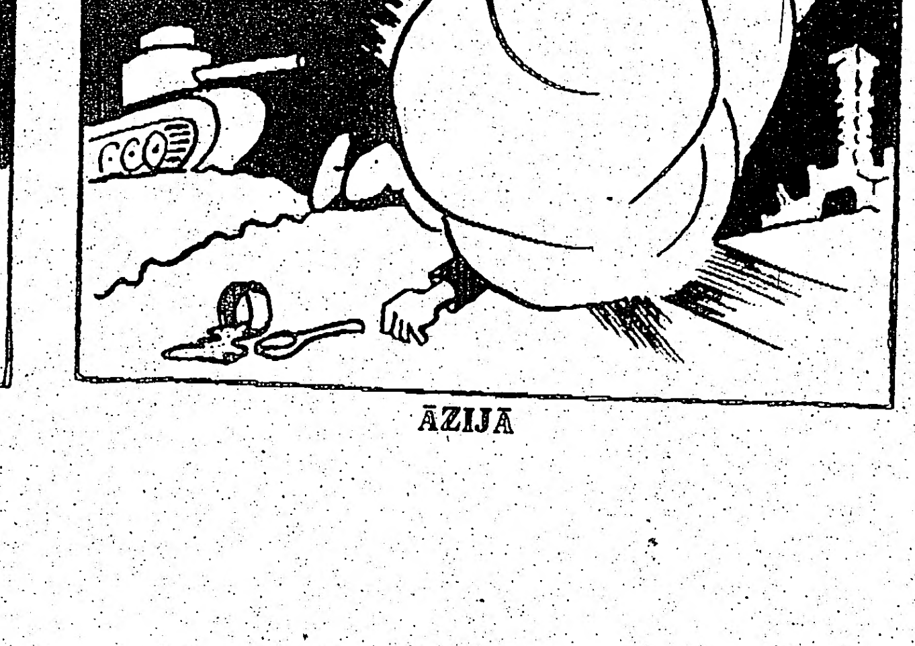

ĀZIJĀ

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.

V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS VĒLĒ SAVIEM KLIENTIEM UN VISIEM TAUTIEŠIEM TUVU UN TĀLUMĀ

V. PALMA

Priecīgus Ziemas svētkus un laimīgu Jauno gadu visiem latviešiem novēl

BENJAMIŅA
FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E. Toronto 2, Ont. EM 3-6496

IMANTA

Apgāda IMANTA, sainīšu nodaļas un savā vārdā novēlu saviem autoriem, pārstāvjiem, klientiem, draugiem un paziņām Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu.

ENITA REITMANIS

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu!

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.
Zivju pārstrādāšanas, tirdzn., importa un eksporta
LATVIEŠU UZŅĒMUMS
43 MULOCK ST. TORONTO 9, ONT.
Tālr. 766-6007

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS UN SEKMĪGU JAUNO GADU novēl

R. G. BALODIS, D.C.
ĀRSTS CHIROPRAKTIKĀ
928a Kingston Rd., Toronto 13, Ont. Tel. 699-3584

Priecīgus Ziemas svētkus un laimīgu Jauno gadu vēlē
A. EGLĪTIS
161 A. Roncesvalles Ave. Toronto 3

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Katru svētdienu pl. 2 pēcpusdienā ĒRGĻU LIGZDĀ filmu izrādes krāsās un skaņās par sportu un dzīvi Kanadā.

31. decembrī — pl. 8 vakarā DV Toronto nodaļas namā (125 Broadview Ave.) Jaungada sagaidīšanas balle.

31. decembrī — pl. 8 vakarā Latviešu nama valdes rīkotā Jaungada balle Latviešu namā jauniešiem un pieaugušiem. Vietas rezervējamas līdz 20. decembrim pie S. Zaķes (293-2513), bet jauniešiem pie V. Treiguta (221 3028).

6. janvārī — pl. 7 vakarā Latviešu kaŗa veterānu - strēlnieku biedrība rīko tradicionālo Ziemsvētku kauju atceres groziņu vakaru DV namā, 125 Broadview Ave.

20. janvārī — plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā Preses balle.

21. janvārī — plkst. 12 dienā Rakstnieku cēliens Latviešu namā.

27. janvārī — DV Toronto nodaļas nama atklāšanas sarīkojums.

28. janvārī — plkst. 5 TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgais aicinājums Latviešu namā, Toronto. L. Auzānes - Vītoliņas komēdija „Atbalsis."

8. februārī — plkst. 8.15 vakarā pianistes Ilzes Štrāles - Didrichsons koncerts Unitarian koncertzālē, 175 St. Clair Ave. W.

10. februārī — DV Toronto nod. namā, 125 Broadview Ave., Toronto, DV nodaļas masku balle.

SV. KATRĪNAS

31. decembrī — pl. 9 vakarā vanadžu kopas rīkotā Jaungada sagaidīšanas balle ar priekšnesumiem Lincoln Curling Centre zālē (Ontario St.).

Apmeklējiet DV grāmatnīcu Toronto.

Priecīgus Ziemas svētkus un panākumiem bagātu Jauno gadu novēl

ERIC'S DELICATESSEN
375 Broadview Ave. (pie Gerrard St.) Toronto
Tel. 461-4473 Eriks Ozoliņš

Priecīgus Ziemas svētkus un panākumiem bagātu Jauno gadu novēl

LAIMON'S AUTO SERVICE
603 Gerrard St. E. (pie Broadview) Toronto
Tālr. 466-0540 *LAIMONS MAROVSKIS*

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS

CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO

Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

Priecīgus Ziemsvētkus un panākumiem bagātu Jauno gadu!

I. JANKOVSKIS
REAL ESTATE BROKER
REALTOR

GALVENAIS BIROJS 87 RONCESVALLES AVE. Toronto 3, Ont.
Telefons 533-8553

NODAĻAS:
982 Danforth Ave., Toronto 6, Ont.
Telefons 461-6364

30 Simcoe Street, Collingwood, Ont.
Telefons (705) 445-2800

Mērauk

KĀ KALIFORN

Sanfrancisko latvieši mērījami ar pavisam citiem mēriem nekā tautieši pārējās kolonijās. Nekur nevienam arī nav bijušas labākas izdomas kā Kalifornijā. Vēl nebija aizmirsies lieliskais lēmums par ceļa izdevumu neatmaksu rakstniekiem, kad radās jauna problēma. Rakstnieki jau tikai tādi plāna galdiņa urbēji vien ir, tiem nepatīk kārtīgu darbu strādāt un tādēļ smērējas ar spalvu vai ar vienu pirkstu pa rakstāmmašīnas taustiņiem. Dažos gadījumos tos sauc arī par tādiem, kuŗiem viss nav mājās; un dažreiz tie pasauli vien samaisa. Lai pamēģina uztaisīt kaut ko lielāku, piemēram — dziesmu svētkus, tad nebūs nauda ceļam jāprasa no citiem, bet varēs sadalīt pārpalikumu. Varbūt, ne katru reizi tas būs paveicams ar mierīgu prātu un bez plūkšanās, bet naudas dēļ traci celt nav grēks.

„Ziemeļkalifornijas Apskatā" lasīju, kā viss īsteni bijis ar kaliforniešu teātŗa izrādi ASV dziesmu svētku laikā, kur teātŗa spēlēšana atļauta tikai pašu māju cilvēkiem. Katrā ziņā, teātris iznācis pavisam lielisks ar vairākiem kāpinājumiem, tikai, varbūt, ar mazliet komiskām beigām.

Pirmajā cēlienā apskatīta rakstnieku sijāšana. Kas pēdējos gados nekā nav publicējis, tam arī nav vairs nekādu dotību kaut ko cildenu uzrakstīt, tādēļ pie lasīšanas nav laižams. Tāpat dīpīšu izceļošanas laikā: kas nevarēja parādīt muskuļus vai sastrādātas rokas, to uz Kanadu malkas ciršanai vai zelta rakšanai ne-

ņēma. Tādēļ
balss vai ku
kaktos nevar
lasīšanas nel
nevajaga! T
šiem labākaj
šanās iespēj
izsijāti un
krietnāki oļi,
to lasītāju s
stā svētku rā
līties.

Otrā cēlie
sarīkojuma
varēja savāk
par ieejas k
ar gaŗām b
gan arī pliki
vas īsos apa
džīna biksēs
pabeigta, r
naudas, lai
sātu ceļu, be
teris priecīg
kabatas.

Noslēgumā
kas par labu
lojās pie k
ka kultūras
du zelta me
ku rīkošanu

Par izrād
„Luga bija
atbilstoša a
žija bija lie
aktieŗi ļoti
mām, un vi
ka nebija v
ņemt. Tas p
di, kuŗā tri
Viss arī šā
nājies, ja iz
miem un k
cies Vilis L

Priecīgus Ziemas svētkus un laimīgu Ja

ALDER'S ESSO SE
1151 Queen St. E. Tālr. 4
LAI

AUSTRA ŠMI
DĀMU FRIZIERSALO
737 Bloor St., W., pie Grace, Toron

A. EGLĪTIS — TV R
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto,

VALUDE
LATVISKAS R
DIMANTI · PULKST
Zeltka
Aldonas KIV
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor
Ont., tālr. 533—2887

Toronto Window MFG
165 CENTRE ST. E., RICHMON
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija
Izdara dažādus logu pārbūvju
LABS DARBS. M
Nesaistošai informācijai zva
darbā 889-1471, mājās BA
Edvardam vai Aldonai S P

MĒS IESPIEŽ
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGU
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU V
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKATUS, DZIESMU L
- VESTUĻU VEIDLAPAS,
- GRAMATAS, ŽURNĀ

Labs darbs. — Mērenas

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODO
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4,
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

Mēraukla kritikai

KĀ KALIFORNIJĀ TEĀTRI SPĒLĒJA

Sanfrancisko latvieši mērījami ar pavisam citiem mēriem nekā tautieši pārējās kolonijās. Nekur nevienam arī nav bijušas labākas izdomas kā Kalifornijā. Vēl nebija aizmirsies lieliskais lēmums par ceļa izdevumu neatmaksu rakstniekiem, kad radās jauna problēma. Rakstnieki jau tikai tādi plāna galdiņa urbēji vien ir, tiem nepatīk kārtīgu darbu strādāt un tādēļ smērējas ar spalvu vai ar vienu pirkstu pa rakstāmmašīnas taustiņiem. Dažos gadījumos tos sauc arī par tādiem, kuriem viss nav mājās; un dažreiz tie pasauli vien samaisa. Lai pamēģina uztaisīt kaut ko lielāku, piemēram — dziesmu svētkus, tad nebūs nauda ceļam jāprasa no citiem, bet varēs sadalīt pārpalikumu. Varbūt, ne katru reizi tas būs paveicams ar mierīgu prātu un bez plūkšanās, bet naudas dēļ traci celt nav grēks.

„Ziemeļkalifornijas Apskatā" lasīju, kā viss īsteni bijis ar kaliforniešu teātra izrādi ASV dziesmu svētku laikā, kur teātra spēlēšana atļauta tikai pašu māju cilvēkiem. Katrā ziņā, teātris iznācis pavisam lielisks ar vairākiem kāpinājumiem, tikai, varbūt, ar mazliet komiskām beigām.

Pirmajā cēlienā apskatīta rakstnieku sijāšana. Kas pēdējos gados nekā nav publicējis, tam arī nav vairs nekādu dotību kaut ko cildenu uzrakstīt, tādēļ pie lasīšanas nav laižams. Tāpat dīpīšu izceļošanas laikā: kas nevarēja parādīt muskuļus vai sastrādātas rokas, to uz Kanadu malkas ciršanai vai zelta rakšanai neņēma. Tādēļ: kam nav ķērcošas balss vai kuŗa balsi visos zāles kaktos nevar dzirdēt, to arī pie lasīšanas nelaist! Čukstētājus te nevajaga! Tikai izlasītiem, pašiem labākajiem spēkiem uzstāšanās iespējama! Kad zvirgzdi izsijāti un sietā vēl palikuši krietnāki oļi, tad var sākt taisīt to lasītāju sarakstu, kuŗiem augstā svētku rāte dod iespēju piedalīties.

Otrā cēlienā tauta šturmēja sarīkojuma zāli, un kasieris nevarēja savākt visus ziedojumus par ieejas kartēm. Uzstājās vīri ar gaŗām bārdām un matiem, gan arī plikiem pauŗiem, bet sievas īsos apakšvārkos un gaŗajās džīna biksēs. Kad lasīšana bija pabeigta, rīkotājiem pietrūka naudas, lai bārdainajiem samaksātu ceļu, bet kāds latviešu dakteris priecīgs izlīdzēja no savas kabatas.

Noslēgumā rīkotāji berzēja rokas par labu izdošanos un mielojās pie kāpostu trauka, cerot, ka kultūras iestādes piešķirs kādu zelta medaļu par labu svētku rīkošanu.

Par izrādi bija atsauksme: „Luga bija izvēlēta pareiza un atbilstoša ansambļa spējām. Režija bija lietpratīga un briljanta, aktieŗi ļoti piemēroti savām lomām, un viņu tēlojumi tik izcili, ka nebija vairs ko pielikt vai atņemt. Tas pats sakāms par izrādi, kuŗā trūkumu nebija nemaz." Viss arī šādā kārtā būtu norisinājies, ja izrādē ar saviem padomiem un kritiku nebūtu iejaucies Vilis Lapenieks, vadoties no savām mērauklām. Varbūt vajadzētu mērīt ar makšķerauklām, tad varētu cerēt izvilkt kādu līdaku, bet Lapenieks mērīja ar collmēru un 40 gadu vecajiem jauniešiem uzlēja aukstu dušu. Šis mērs esot bijis tāds, ar kādu mērījot māksliniekus vai ansambļus, kas uzstājas plašākas publikas priekšā. Īsumā kritika bija šāda: „Ko āksties, ja no tevis Āksts neiznāk?" Kādēļ ceļā mest sprunguļus, ja nevar nolaist kādu sarkankoka baļķi, kam pāri netiek. Ja grib, lai ēdas cauri.

No visa spriežu, ka Sanfrancisko latviešiem ir savdabīgs talants un izdoma. Gandrīz gribētos doties uz turieni izlūkos un apskatīties, vai man arī nebūtu kāda vietiņa, kur piemesties. Pie svētku rīkošanas jau mani nelaistu, rakstus lasīt neietu, bet, varbūt, man piešķirtu kādu amatu. Man arī ir savdabīgs ieskats, un es visu skatu citādā spogulī nekā parastie cilvēki. Liekas, ka mana palīdzība tur būtu nepieciešami vajadzīga, jo baidos, ka daži nākotnes jauninājumi varētu notikt bez manas piedalīšanās. ASV austrumu krastā mani neviens pie runāšanas nelaiž. Ja kāds darbs padarāms, kāda izstāde vai balle rīkojama, tad vismaz mani noriko pie grīdas slaucīšanas vai trauku mazgāšanas. Pie mums runā tikai prezidenti (šoreiz tikai latviešu organizāciju prezidenti), pārējiem jāstāv pie ratiem ,bet ja kāds grib runāt, tad runājamais jāiesniedz trīs dienas iepriekš prezidiju koncilam, kas nākošajā dienā pēc sarīkojuma paziņo, ka runājamais nav bijis „lielajiem lietas kokiem" pa prātam.

Nu, tad uz redzēšanos Kalifornijā, ja ne ātrāk, tad vismaz nākošajos dziesmu svētkos Losandželosā, kuŗi, cerams, notiks, jo dziedātājiem, varbūt, ceļa izdevumus daļēji atlīdzinās,kaut svētku rāte nevēlas arī to.

Bebers

Mans dzīvesbiedrs

kapt.

Alfreds Ābolkalns

dzimis 1904. gada 9. janvārī Kūdupes pag.,
aizgājis mūžībā 1967. gada 17. decembrī
Ajax, Ont.

Dziļās sērās

SIEVA KANADĀ, BRĀLIS UN
MĀSAS DZIMTENĒ

Mūsu mīļais znots, svainis un krusttēvs

kapt.

Alfreds Ābolkalns

aizgājis mūžībā 1967. gada 17. decembrī
Ajax, Ont.

Dziļās sērās

SIEVASTĒVS, ZĒVALDA UN
ADAMAITISA ĢIMENES,
KRUSTMEITA AR ĢIMENI
UN KRUSTDĒLS

Priecīgus Ziemas svētkus un
laimīgu Jauno gadu novēl

ALDER'S ESSO SERVICE

1151 Queen St. E. Tālr. 466-0496 Toronto

LAIMONS ALDERS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

KALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI · PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4
Ont., tālr. 533—2887 Tautiešiem atlaide

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROGIS

MĒS IESPIEŽAM
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

Igauņu
CEĻOŠANAS AĢENTŪRA
Tempo Travel
592 Mount Pleasant Rd. Toronto 7.
Zvanīt birojā 481-7722; mājās — 757-5080. Mēs izkārtojam ceļojumus ar gaisa satiksmi, kuģiem, pa dzelzceļu vai ar autobusiem.

Est'd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās ēkās mājās.

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos

VALD. BEBRIS
759 - 0266
sagādā
apdrošināšanu,
uz ko var paļauties.
Neatsaucama auto apdrošināšana
ikvienam licenzētam braucējam

Venus
PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅŠ

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033
Pieprasiet tagad iznākušo rotu katalogu — cenrādi.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 ° 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE Īpašnieks ST. CUKUĻS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
816 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas ELMĀRA GULBIS

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

GAIŠUS ZIEMSVĒTKUS VĒLĒ VISIEM TAUTIEŠIEM
K. KĀRKLIŅŠ

AKTUĀLAIS VOLEJBOLĀ UN GALDA TENISĀ

Jau pilnā sparā norisinās Ontario provinces meistarsacīkstes volejbolā vīriešiem un sievietēm.

Sieviešu sacensībās divas spēles jau absolvējusi Hamiltonas Spartas vienība, zaudējot ar 1—3 setiem Toronto Reds sešniekam un pēc tam ar 0—3 setiem Toronto Blues virknējumam. Spartas sastāvā spēlē 7 latvietes un 2 kanadietes: D. Žulpa, V. Šulmane, H. Richtere, E. un M. Leja, L. Morusa, A. Kraukle, A. Kuba un Pārkere.

Likās jau, ka lieliska diena būs Hamiltonas YMCAs vīriešu vienībai, kuŗa vispirms uzvarēja Londonas komplektējumu un pēc sīvas cīņas arī Toronto igauņu virknējumu, kuŗā spēlē arī latvietis Prieditis. Dienas pēdējā spēlē, jau izjuzdami iepriekšējo sacensību nogurumu, hamiltonieši spēkojās ar pašreizējo Kanadas meistarvienību Toronto Balmy Beach, kuŗas rindās spēlē arī latviešu teicamākais volejbolists J. Vilmanis. Pēc spraigas cīņas hamiltonieši zaudēja pirmo setu ar 12—15, bet otrā spēlēja daudz labāk un uzvarēja ar 15—9 it pārliecinoši. Skaista spēle risinājās 3. setā, kuŗu, sevišķi izceļoties Kanadas izlases spēkiem A. Richteram un M. Žulpam, savā labā ar 15—10 atkal „iegrāmatoja" Hamiltona. Kad hamiltonieši 4. setā jau bija panākuši 10—4 vadību, likās, ka viņiem uzvara jau rokās, taču Balmy Beach rezultātu tomēr izlīdzināja un beidza setu ar 15—12 savā labā, pēc tam uzvarot arī pēdējā setā un tā izvirzoties bez zaudējuma Ontario meistarsacīkšu vadībā. Hamiltonas pamatsastāvā spēlē latvieši J. Leja, M. Žulps, E. un A. Richters un L. Eichvalds, papildināti ar cittautiešiem Mazurkīvicu, Vesthedu un Vigeru, bez tam arī Šustiņš, Tētiņš un Ozols.

Toronto latviešu sporta kluba vīriešu vienība sacentās ar Londonu un visumā neinteresantā spēlē zaudēja ar 8—15, 15—11, 14—16 rezultātu. TLSK sastāvā bija Rāva, A. Alberts, Treigūts, Plonis, Dreimanis, Korms un Siliņš.

*

Toronto un apkārtnes līgu spēlēs galda tenisā, startējot dažādās vienībās, šai sezonā gan nepiedalās tik daudz latviešu kā iepriekšējos gados, taču mūsu vārds tiek it labi daudzināts. 1. līgā par to gādā Kičeneras Latvians vienība, kuŗas pamatsastāvu veido Kanadas meistars M. Žulps, L. Eichvalds un J. Kūlītis. Vienība ar 4—1 punktu pašreiz atrodas 2. vietā.

2. līgā 3. vietā izvirzījies Amacones virknējums, kuŗā spēlē abas mūsu labākās galda tenisistes V. Ādmine un Ž. Marinko, kā arī kanadiete Tomkina. Ne tik labi veicas Toronto Latvians vienībai, kuŗā bez latviešiem Bundžas un Veilanda spēlē arī lietuvietis Vardens.

4. līgā tabulas vidusdaļā pašreiz atrodas Viktors & Co vienība vai, precīzāk sakot, Skujiņu ģimene — Viktors, Biruta un Ernests.

V. Teteris

...un cilvēkiem ļauns prāts

(Pārnesums no 9. lpp.)

stāvoklim, kuŗā lielas un nozīmīgas kaujas nebūtu vairs iespējamas. Ja miers vēl nebūs parakstīts, tad atsevišķās vietās vēl rēķināsies ar lokālām sadursmēm, bet tajās iesaistītie pretinieka spēki būt tikai rotas vai divu stiprumā.

Pat Vietnamas kaŗa kritizētāji tagad spiesti atzīt, ka smago amerikāņu uzlidojumu rezultātā Ziemeļvietnamas militāro spēku potenciāls ir smagi iedragāts, bet tai pašā laikā amerikāņiem vēl nav izdevies atrast īsto stratēģiju, kā paralizēt vietkongu asiņainās akcijas kaut vai turpat Saigonas amerikāņu garnizonu pievārtē.

Iespējams, ka Vietnamas kaŗu ātri pabeigt kavē tīri psīcholoģiski faktori. Vašingtona vēl nav atradusi formulu, kuŗa šī kaŗa nepieciešamību padarītu saprotamu ne vien caurmēra amerikānim, bet arī Vietnamas kaŗa laukos izkaisītajiem kaŗavīriem. Lietu vēl bezcerīgāku padara pašu vietnamiešu nostāja: tie netic vairs nekam, nevienam, pat paši sev vairs ne.

Kā paradokss izklausās kaŗa darbības pārtraukums Ziemsvētkos. Abas kaŗotājas puses vienojušās pamiera laikā nelietot ieročus, lai tā dotu iespēju amerikāņu kaŗavīriem paēst tradicionālās svētku tītara pusdienas. Daži intelektuāļi ar humoru Vašingtonā mēļo, ka tītars būtu labākais ierocis kaŗa izbeigšanai Vietnamā. Amerikāņiem vajadzētu katru dienu apgādāt ziemeļvietnamiešus un vietkongus ar garšīgām tītara pusdienām, un tā kaŗš pats no sevis ātri izbeigtos, jo labi paēdis cilvēks nemaz nav noskaņots uz kaušanos. Varbūt, šajā humorā ir kaut kas vairāk paslēpts, bet — kā gan lai amerikāņi ātrumā savas municijas fabrikas pārvērš par tītaru farmām?

Minējumiem par prezidenta Džonsona braucienu uz Maskavu, liekas, ir nopietns pamats, bet Maskavas vārdu svētku laikā Vašingtonā piemin arī pavisam citā sakarā. Padomju meistarspiegs — anglis Kims Filbijs, kas savā laikā bija iefiltrējies britu pretizlūkošanas dienestā līdz pat komūnistu apkaŗošanas daļas vadītāja amatam un turpat 30 gadu neatklāts strādāja Kremļa labā, tagad nācis klajā ar piedraudējumu publicēt grāmatu par to, kā viņš šajos gados piemuļķojis britu un amerikāņu slepenos dienestus. Zīmīgi, ka šis piedraudējums nāk laikā, kad, atzīmējot čekas 50 gadu pastāvēšanu, Kremlis viņam par nopelniem piešķīris Sarkanā karoga ordeni. Filbijs bija tas, kas izjauca britu un amerikāņu atbalstītu pretkomūnistu sacelšanās mēģinājumu Albānijā. Tagad viņš paziņojis, ka savu grāmatu nepublicēšot, ja briti pret kādu nenozīmīgu Kremļa apcietinātu angļu aģentu atbrīvotu Londonā ieslodzītos Maskavas spiegus — ASV pilsoņus Moricu un Lornu Konus, kas bija vissekmīgākā padomju spiega plkv. Abela palīgi. Daži laikraksti apgalvoja, ka Abels esot latvietis, bet patiesībā viņš ir žīdu izcelsmes, 1948. gadā, uzdodoties par kaŗa bēgli, — kā lietuvietis nonāca Kanadā un no šejienes pusgadu vēlāk Ņujorkā, kur pieņēma Golfūsa vārdu un izveidoja plašu Kremļa aģentu tīklu.

Tā miera nav arī slepenajā kaŗā, par kuŗu daudz atklātībā nerunā, bet kas turpināsies arī tad, kad kādreiz apklusīs ieroču žvadzēšana visos pasaules kontinentos. Jo patiess miers, kamēr cilvēkiem būs ļauns prāts, pasaulē nav iepējams.

Aleksandrs Ķegumnieks

OKEANS PAŅĒMIS AUSTRĀLIJAS PREMJĒRU

Nemierīgās pasaules satraucošajiem notikumiem 17. decembrī pievienojās ziņa, ka, okeanā peldoties, noslīcis Austrālijas ministru prezidents Harolds Holts, kas šo amatu ieņēma 2 gadus. Lielie rīta laikraksti otrā dienā okeanā pazudušajam valdības galvam veltīja gaŗus aprakstus, pirmajās lappusēs vēstījot traģisko notikumu. Holts iegājis jūŗā Portsī (Portsea) peldvietā, 37 jūdzes dienvidos no Melburnas, bet krastā vairs neatgriezās. Tūlīt izzināta trauksme, bet uzsāktā meklēšana palika bez rezultātiem, kaut tajā bija iesaistīti vairāk nekā 300 kaŗavīru, jūŗnieki, lidotāji, policijas spēki, 40 nirēju un daudz civīlistu. Helikopteri un lidmašīnas pārlidoja peldvietu, bet okeana viļņi sakūlās tik spēcīgās bangās, ka redzamība gandrīz pilnīgi zuda. Visam vēl pievienojās spēcīgas lietus gāzes. Nesekmējās arī ūdenslīdējiem.

Meklēšanas darbus pārtrauca pēkšņā Austrālijas nakts, kas iestājās tūlīt pēc saulesrieta un ietina visu tumsā. Kopš Holta pazušanas bija pagājušas tieši 7 stundas, liekot atmest cerības, ka ministru prezidents vēl varētu būt dzīvs. Čeviota līcī, kur atrodas Holta vasaras māja, vienmēr ir spēcīgas okeana straumes, kuŗas jau prasījušas vairāku peldētāju dzīvību, bet līķi nekad nav atrasti. Kaut 59 gadus vecais Holts bija piedzīvojis peldētājs un prata niršanas māku, taču arī viņš kāda nezināma iemesla dēļ vairs neatgriezās krastā. Ārsts gan bija viņu brīdinājis pārtraukt ūdenssportu un tenisa spēli sakarā ar traucējumiem muskuļu darbībā, bet Holts no šīm iemīļotajām nodarbībām tik viegli nespēja atteikties.

Vicepremjērs Mekivens vēl atturējies no zvēresta ministru prezidenta amatam, kamēr vēl nav zudušas pēdējās cerības Holtu atrast. Taču meklēšana solīja arvien mazākus panākumus, mazākais atrast Holtu dzīvu, jo okeanā ir daudz plēsīgo haizivju. Gubernātors lords Kēsijs apspriedies ar valsts ministriem un atzinis, ka nepieciešams izraudzīt Holta pēcteci, pagaidām šo amatu uzņemoties Mekivenam, kamēr liberāļu partija, kas koalicijas valdībā ir vairākumā, ievēlēs jauno premjēru.

Kamēr valdības aprindas apspriežas par Holta pēcteci, laikraksti vēl nodarbojas ar traģisko nelaimes gadījumu Čeviota līcī. Holts plūdmalē steidzīgi nometis sandales un kreklu, tūlīt metoties viļņos. Sācies tieši paisums. Līcis gan aizsargāts ar 500 jardu gaŗu moli, bet tajā vienmēr plūst daudz zemūdens strāvu. Ūdenslīdēji domā, ka Holts būs ieslēgts vai nu klintīs, vai arī sapinies zemūdens augos. Kad nelaimes ziņa sasniegusi Holta rezidenci Kanberā, viņa dzīvesbiedre Zāra ar abiem dēliem steigā izlidoja uz Portsī, bet 15.000 austrāliešu tūlīt piedalījās aizlūgumā par ministru prezidenta drošību. Dievkalpojumā piedalījušies pat „bītņiki", kas citkārt demonstrēja pret Vietnamas kaŗu, kaut Holts vienmēr iestājās par austrāliešu vienību sūtīšanu uz Vietnamu.

Holta pazušana draud Austrālijai ar politisku krizi un iespējamu lūzumu starp liberāļiem un zemnieku partiju, kas veido valdības koaliciju kopš 1949. gada. Holta amatu pagaidām izpildīs vicepremjērs Džons Mekivens, no zemnieku partijas, kamēr liberāļi izraudzīs savu kandidātu, par kādu min partijas līderi Viljemu Mekmehonu. Viņa izraudzīšana savukārt draud ar zemnieku partijas aiziešanu no koalicijas. Par Holta pēcteci liberāļu partija gan min arī Allenu Fērhillu un ārlietu ministru Paulu Heslaku.

Holts nelokāmi atbalstīja ASV prezidenta Džonsona Vietnamas politiku. Pašreiz Vietnamā kopā ar amerikāņiem jau cīnās 6000 austrāliešu kaŗavīru, bet papildinājumus vēl gaida. Holts bija arī viens no daudzajiem ārzemju prominentajiem viesiem, kas apmeklēja Kanadu simtgades jubilejā un ieradās vizītē pie ministru prezidenta Pīrsona. Pēdējais, tāpat kā ASV prezidents Džonsons, izteicis savu līdzjūtību Austrālijai Holta traģiskās nāves gadījumā. Džonsons norādījis, ka amerikāņi bijuši lepni uz Holta draudzību.

Aizsaules pulkiem pievienojies mūsu apvienības loceklis

KAPTEINIS

Alfreds Ābolkalns

dzimis 1904. gada 9. janvārī Latvijā,
miris 1967. gada 17. decembrī Ajax, Kanadā.

Per aspera ad astra

Mīļā piemiņā paturēs

LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA KANADĀ

Grieķija jaunas satversmes priekšā

Grieķijas militārā valdība apspriedusi karaļa Konstantīna noteikumus par atgriešanos Atēnās, bet režīms negrib klanīties 27 gadus vecā karaļa priekšā. Karalim visvairāk nepatīk valsts satversmes grozījumi, kuŗi tam „apcirptu" visu varu un pārvērstu par „salmu karali". Pēc satikšanās ar karali Grieķijas sūtniecībā Romā ārlietu ministrs Pipinelis iepazīstinājis valdību ar Konstantīna prasībām. Daudz nebēdādami par to, ko karalis prasa, militārā junta viņam atļauj atgriezties katrā laikā, bet ne kā monarcham, kam varētu piekrist izšķirēja loma Grieķijas politikā. Grieķijas sūtniecība Romā pirmo reizi kopš karaļa ierašanās izlikusi karalisko karogu — par zīmi, ka Konstantīnam durvis vaļā, ja viņš gatavs pa tām ieiet ar noliektu galvu.

Militārais režīms atkārtoti uzsvēris, ka atjaunos demokratiju pēc jaunās konstitūcijas plēbiscīta un vispārējām vēlēšanām. 20 vīru ekspertu komisija jau revidē veco valsts satversmi. Jaunais satversmes projekts atņem karalim tiesības izraudzīt ministru prezidentu un ministrus, kā arī drastiski ierobežo viņa varu gandrīz līdz nullei. Visas zīmes rāda, ka režīms labprāt vēlētos karaļa atgriešanos, lai nomierinātu prātus viņa piekritējiem un karaļa aizsegā varētu atjaunot valstī stabilu politiku. Pie karaļa pils atkal novietota greznā karaliskā gvarde krāsainajos formas tērpos, lai dotu visu godu, aizbēgušajam valdniekam atgriežoties, bet arī ne vairāk, godu, kas nekā nemaksā.

Valdības kontrolētā prese un radio tomēr izvairās pieminēt sarunas Romā. Grieķijas vicepremjērs Patakoss izteicies, ka vēl nav pienācis laiks karalim Konstantīnam atgriezties tronī, kuŗu viņš pats atstājis pēc nesekmīgiem mēģinājumiem atkratīties no militārās valdības. Vicepremjērs tikai norādīja, ka karalis var pieprasīt savu troni, ja to vēlas, bet neminēja, cik ilgi „atvēsināšanas periodam" jāturpinās. Vidutāji nepārtraukti cenšas panākt kompromisu starp Konstantīnu un plkv. Papadopulosa valdību.

VAŠKANSKIS MIRIS

Agri 21. decembra rītā Grotes Šūra slimnīcā, Kēptaunā, Dienvidafrikā, miris Luijs Vaškanskis (viņa vārds kanadiešu laikrakstos sākumā bija minēts „Vaškauskis"), pirmais cilvēks medicīnas vēsturē, kas 18 dienu nodzīvojis ar cita cilvēka sirdi, par ko mūsu laikrakstā jau ziņots. Pēc divu nedēļu apmierinoša progresa, kas ārstiem ļāva cerēt labāko, radās komplikācijas plaušās. Sirds gan strādāja normāli, bet plaušu darbības traucējumi pasliktinājās. Pirmās pazīmes, ka atveseļošanās gaitā viss nerit gludi, iestājās divas nedēļas pēc operācijas, kad ārsti domāja, ka radies maza apmēra *plaušu iekaisums. Vaškanskis sa*ņēma stipras penicilina devas, bet jau 18. decembra rītā viņa stāvoklis kļuva kritisks, jo plaušas nereaģēja uz zālēm. Tas ārstiem deva pamatu pieņēmumam, ka nevis jaunā sirds, bet Vaškanska paša miesas audi „pretojas" jaunā organa ieaugšanai. Sirds bijusi tā, kuŗas darbībā, tikai vispārējam veselības stāvoklim deteriorējot, iestājušies pēdējie traucējumi.

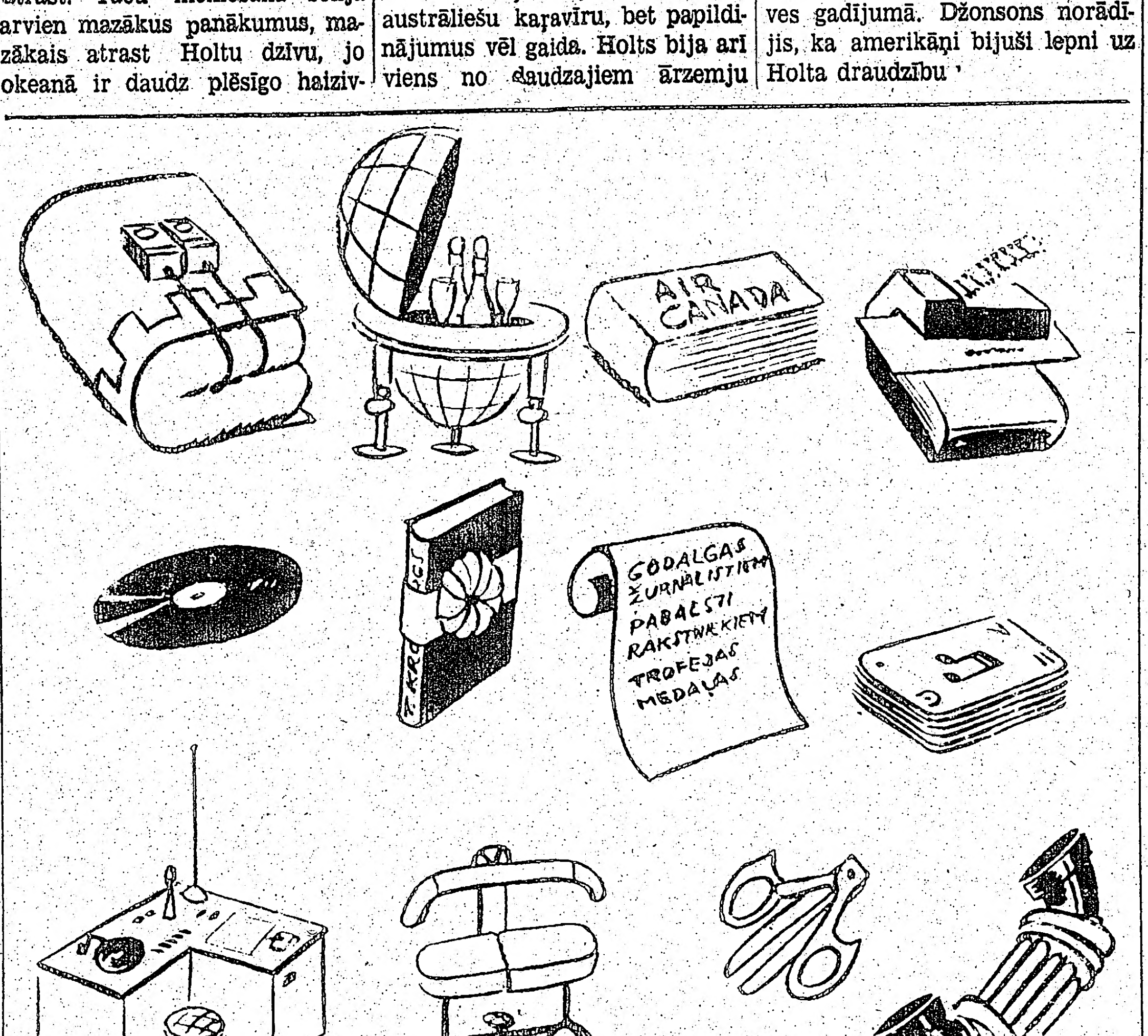
AIR CANADA
GODALGAS ŽURNALISTIEM PABALSTI RAKSTNIEKIEM PROFESŪŖU MEDAĻAS

ZIEMSVĒTKU VELTES

No kreisās: Latvijas sūtniecības vadītājam Londonā T. V. Ozoliņam — elektriska antialerģiska dubultsega ar divkāršu kontroli; Brīvās pasaules latviešu apvienības priekšsēdim prof. P. Lejiņam — globāls bārs; Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēdim V. Hazneram — ceļojumu grāmata apkārt pasaulei; nacionālpolītiskajam cīnītājam V. Korstam — aplokšņu un pastmarku lipinātājs; DV organizācijas priekšniekam plkv. V. Janumam — Kanadas DV izdotā skaņu plate mūžīgajam kaŗavīram; Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdim J. Niedram — T. Kronberga rokas grāmata „Kā iespaidot un iegūt vairāk vēlētāju balsu"; Latviešu preses biedrības Kanadā kopas priekšniecei B. Senkēvičai — saraksts, kā izmantojami kopas uzkrātie līdzekļi; komponistam prof. T. Ķeniņam — spēļu kārtis elektroniskas mūzikas komponēšanai (derīgas arī bridža spēlei); Kanadas DV valdes priekšsēdim E. Krūkam — DV radiostacijas modelis, iekārtojams jebkuŗā istabas stūrī; „Latvija Amerikā" redaktoram A. Vinčelam — rēgulējams krēsls; rakstniekam un kritiķim T. Ķikaukam — Džēmsa Bonda vestes kabatas dzirkles prievīšu apgraizīšanai: „Laika" redaktoram M. Čulītim — plastikas tālruņa klausules dzesinātājs.

DĀVINĀJIS ED. KEIŠS

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Kāda Ziemsvētku gaidītāja nerviem pirmssvētku komerciālais drudzis vai cits kas kļuvis par grūtu, lai to panestu. 25 gadus vecais Klods Aršambo Kičenerā dažu stundu laikā ar savu 1958. gada ševīti iedragājis veselu rindu pēdējā gada modeļu auto dažādos novietojumos. Kičeneras policija izteikusies, ka nekad vēl vienā pēcpusdienā neesot saņēmusi tik daudz niknu sūdzību kā 19. decembrī, kad no darba nākošie auto īpašnieki atklājuši, ka viņu „lolojumi" pamatīgi bojāti. Aršambo arestēts un ievietots Londonas psīchiatriskajā slimnīcā novērošanai.

☆ Bez komentāriem un tuvākiem paskaidrojumiem Toronto Ziemeļjorkas priekšpilsētā nule izlikti braukšanas norādījumi divās valodās — angļu un franču, kaut vairums iedzīvotāju tur esot angļu, italiešu un žīdu izcelsmes. Oldermanis V. Kasels, satiksmes komitejas priekšsēdis, izteicies, ka komitejai par šīm zīmēm nekas nebija zināms un viņam tās šķietot „smieklīgas" un atgādinot aprīļa joku. Pirms 4 gadiem šādas zīmes izmēģināja Skarboro, bet tās ātri pazuda pēc daudzajiem iedzīvotāju protestiem.

☆ Divi Kanadas filmu rūpniecības nesenie ražojumi „Galdot uz Karolīni" un „Ernija spēle" saņēmuši tiešu raksturojumu no senātora Edgara Furnjē parlamentā. Viņš nosaucis abas CBC nacionālās filmu padomes šāgada produktus par nepieklājīgām, nemorālām un pretīgām filmām un izteicis cerību, ka tās nekur vairs neizrādīs ne Kanadā, ne citur. Furnjē sašutis izsaucies, ka neesot domājis piedzīvot brīdi, kad tik daudz sabiedrisku līdzekļu (filmas izmaksājušas 831.813 dol.) ieguldīšot šādu pazemojošu filmu ražošanā. Viņa un citu parlamenta locekļu sarūgtinātās piezīmes par CBC filmu kvalitāti aizkavēja jaunā raidījumu likuma pieņemšanu, kuŗu gribēja apstiprināt vēl pirms Ziemsvētku sesijas beigām.

Ā B O L I
un sula
dažādās šķirnēs no pašu dārza un saldētavas dabūjami
27 Thorncliffe Ave., Toronto, tālr. 461-2593.
Sākot ar vienu bušeli, piegādā mājās.

Sagaidīsim JAUNO GADU
Latviešu namā, 491 College St., Toronto.
Toronto un apkārtnes latvieši Vecgada vakarā pulcēsies savā namā, lai kuplākā skaitā kā jebkad iepriekš kopīgi ar draugiem un paziņām sagaidītu Jaungadu. JAUNATNES rīcībā būs visa augšējā zāle ar labu mūziku. Ieeja $3.50 no personas.
PIEAUGUŠIE liksmosies krāšņi dekorētajā galvenajā un apakšējā zālē, kuŗās būs galdiņi un katrā zālē atsevišķa mūzika. Pilna bufete. Ieeja, ieskaitot galdiņu, $6 no personas. Biļetes iepriekšpārdošanā pa tālr. 293-2513, turpat nodot šampanieša pasūtinājumus. Jaunatnei pieteikšanās pie V. Treiguta — 221-3028 ● Sākums plkst. 20. Ieejas kartes lūdz iegādāties līdz 28. decembrim.
Visus laipni ielūdz LATVIEŠU NAMA VALDE